לציונות–לסוציאליזם–לאחוות עמים

על המשמר

יום א', כ"ח באב תשמ"ז, 23 באוגוסט 1987 / שנה מ"ח מס' 13427 / המחיר –.1 ש"ח כולל מע"מ

הסופרת דבורה עומר זכתה בפרס מטעם אגודת הסופרים הפולנית

הסופרת דבורה עומר היא כלת פרס מטעם אגודת הסופרים הפולנית והאגודה הבינלאומית ע"ש יאנוש קורצ'אק בפולין, על ספרה "דמעות של אש" שיצא בהוצאת יוסף שרברק. זו הפעם הראשונה שסופר מישראל מקבל פרס זה בפולין. הספר נשלח לפולין מטעם בית לוחמי הגיטאות, ועוסק במרד גטו וארשה.

הסופרת דבורה עומר הוזמנה לקבל את הפרס, שהוא תעודה ומדליה, בטקס שייערך בוארשה, במסגרת ישיבת הנשיאות של האגודה הבינלאומית ע"ש קורצ'אק שתתקיים בתאריכים 10-8 באוקטובר.

סופרים נוספים אשר יקבלו את הפרס הם מבריה"מ, יפאן, הונגריה וקפריסין. (עתי"ם)

מקורות מדיניים בירושלים:

פרס עשוי להסכים לביטול הלביא תמורת השתתפות ישראל בפיתוח מטוס אמריקני

הכוונה למטוס הקרב של העתיד או של הדור הבא של מטוס אף־16 ● שמיר ופרס החליטו לא להביא היום את הנושא לממשלה ● מתיחות בין שמיר ונסים

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

מ"מ רה"מ שמעון פרס עשוי להסכים לביטול פרוייקט ה"לביא" אם המימשל האמריקאי יסכים להשתתפות ישראלית מיוחדת בפיתוח של מטוס קרב אמריקאי של העתיד, או של הדור הבא של מטוסי אף־16, כך אמרו אמש מקורות ממשלתיים.

הם הוסיפו, שפרס עדיין תומך בהמשך ה"לביא", ושהאפשרות של ביטול תמורת השתתפות פיתוח מטוס אמריקאי, היא רק אחת מהאפשרויות הנבדקות.

אפשרות שנייה, היא שהתעשייה האווירית לא תייצר את מטוס ה"לביא" לשנות ה־90, אלא תמשיך ותפתח את ה"לביא" לשנות האלפיים. אפשרות זו נידונה בפגישה שהתקיימה ביום ו' בין פרס לבין רה"מ יצחק שמיר. גם שמיר וגם אנשי התעשייה האווירית מתנגדים להצעה זו, אך לדברי מקורבי פרס - היא עדיין קיימת וניבדקת.

בהתייעצויות בין פרס לשמיר, הוחלט שהממשלה לא תדון היום בהמשך פרוייקט ה"לביא". מהשי־חות עולה, שקיים מתח מסויים בין פרס לבין רה"מ בנושא ה"לביא".

גם בתוך מחנה הליכוד עלה המתח בעקבות משבר ה"לביא". לדברי מקורות ממשלתיים היחסים בין רה"מ לבין שר האוצר משה ניסים התערערו לאחרונה, ובין השניים קיימים מתחים רבים עקב התנגדותו הנמרצת של ניסים להמשך הפרוייקט.

שמיר סיכם עם פרס ששניהם יפגשו היום עם שר הבטחון יצחק רבין, אך השר ניסים לא ישתתף ככל הנראה בהתייעצות זו.

המקורות אמרו, שרוב האופציות הנבדקות היום מבוססות על המשך פרוייקט ה"לביא", הם הוסיפו, ש־פרס משוכנע שעל ישראל להתמיד בפרוייקט טכנולוגי תעשתי בגלל ההשפעות הטכנולוגיות הנלוות.

מ"מ רה"מ גם מודאג מאובדן כוח אדם מיומן ומדעי אם יופסק הפרוייקט.

ההצעה של פרס להמשיך בפיתוח ה"לביא" לשנות האלפיים נדחתה גם ע"י משרד האוצר. ניסים נפגש עם מ"מ רה"מ ביום שישי, ואמר שהוא ממשיך לדבוק בהצעה משותפת שלו ושל שר הבטחון יצחק רבין, לפיה יבוטל פרוייקט ה"לביא".

שמיר נפגש עם שגריר ארה"ב תומס פיק־ינג, אשר חזר והעלה את ההתנגדות של המימשל האמריקאי להמשך הפרוייקט. יש לציין, שארה"ב כבר הציעה פעם לישראל לוותר על פרוייקט ה"לביא" ובתמורה להשתתף בפיתוח האף־16. זו היתה אחת האפשרויות אשר הועלו ע"י מי שהיה עוזר תת שר ההגנה האמריקאי, דב זקהיים. בזמנו, התנגד צה"ל לחלופה זו, והעדיף לרכוש מטוסי אף־16 מוכנים.

גרנות: הצעת פרס — מדע בדיוני

בעקבות הצעתו של שמעון פרס, כי התעשייה האווירית תפתח את מטוס הלביא מבלי לייצר אותו, אמר היום ח"כ אלעזר גרנות מזכ"ל מפ"ם, חבר ועדת החוץ והבטחון של הכנסת, כי: "אם מפלגת העבודה תיתן לשמעון פרס להמשיך לאבר את קו האבחנה, שבין המדע בשירות ה"לביא" לבין ה"לביא" בשרות המדע, תהפוך ישראל למעבדת חלל, והציונות תהפוך למדע בדיוני". (שע"ח)

ספינה ממוקשת של אש"ף נתגלתה ליד האי מאלטה

מאת דפנה ורדי, כתבת "על המשמר" בבריטניה

לונדון. — ספינה השייכת לאש"ף, שאליה היו צמודים שני מוקשים מגנטיים רבי־עוצמה, נמצאה אתמול ליד האי מאלטה. גילתה אותה ספינת־הקרב הבריטית "ברודסוורד", שהיתה בדרכה מהמזרח התיכון לבריטניה.

הספינה הבריטית הוזהרה על־ידי משטרת מאלטה והטילה עוגן כמה מאות מטרים מספינת המחבלים. אם המוקשים, שהיו צמודים לקרקעיתה של ספינת אש"ף, "אנג'ל", היו מופעלים באמצעות שלט־רחוק, יש להניח שהיו גורמים נזק ניכר לספינת־הקרב הבריטית ולקרבנות רבים מבין 224 אנשי־צוותה.

הספינה הניפה את דגל פנמה. צוותה, שישה ערבים, כולם נושאי דרכונים מזויפים, ירדניים ואחרים, נחקר עתה במשטרת מאלטה. דובר המשטרה אמר: "הם טוענים שלא ידעו על המוקשים המגנטיים שהיו צמודים לקרקעית ספינתם".

הוסבר כי באחרונה הפליגה "אנג'ל" לקפריסין, לבולגריה וללבנון, וקיים חשד שהיא שימשה להברחת נשק.

בירושלים ובחיפה נמשכו מלחמות השבת ובתל־אביב נסעו עם מפ"ם לים ● עמוד 4
המשטרה התבקשה לפנות את המתבצרים ב"רום כרמל" ● עמוד 19
רבין לגרמניה — ביקור ראשון של שר בטחון ישראלי ● עמוד 2
ערפאת וראש עיריית בית לחם פריג' נועדו ברומניה ● עמוד 2
לא יגורו כאן ערבושים — אמרו שכנים בערד לזוג ערבי ● עמוד 18

רבין עומד על ביטול ה"לביא"

מקורות צבאיים, שהתייחסו להצעת לשמיר פרס האומרת להמשיך לפתח את ה"לביא" ולא לייצרו אלא רק כמטוס בשנת האלפיים — אמרו "ההצעה מאוד לא ברורה. אי אפשר לייצר מטוס מבלי שחיל האוויר יאפיין אותו קודם באיפיון מבצעי. מטוס שנות האלפיים לא יהיה דומה כלל ל"לביא", ונראה כי ההצעה החדשה תגרור אף היא ביזבוז כספים לריק."

לחסל אותם כשהם קטנים

מועל־יד ניאו־נאצי: כ־30 צעירים ניאו־נאציים מפגינים במועל־יד נאצי "מסוגנן" וקוראים "זיג הייל" בבית־העלמין של העיירה הבאווארית וניזדף, שבו מתכוונים לקבור את רודולף הס, סגנו של היטלר

להמשיך את המלחמה על השבת

האלמוני שגזז את פאותיו של נער במאה־שערים, איפשר למחנה החרדי הקיצוני בישראל, החולך וגדל, חולך וצובר כוח, לחרים קול זעקה ולצבור נקודות בדעת־הקהל. אבל, כבר בערב שבת התבררו שוב הפרופורציות הנכונות. מול אלמוני בודד, שגונה מייד בידי הציבור החילוני, עומד קהל חרדי מאורגן, מוסת בידי מנהיגיו, אלים וחסר מעצורים. המיתקפה האלימה של חרדים בחיפה היא חוליה בשרשרת שכבר היו לה מספר קורבנות בנפש, פצועים רבים, בתי־עסק מנופצים – כל זה בשם אלוהים והתורה הקדושה.

יותר ויותר מתברר, שהמלחמה על השבת היא אכן – כמאמר החרדים עצמם – מלחמה על דמותה של מדינת־ישראל. במלחמה זו מתייצבות זו מול זו שתי שפות, שתי השקפות עולם ושתי מגמות מנוגדות. עבור החרדים, המלחמה על השבת היא מוקד נוח למלחמה על הפיכתה של ישראל למדינת הלכה, שבה נקבעות הנורמות לא על בסיס הסכמה הדדית וכיבוד חירותו של היחיד, אלא על־פי מקבץ חוקים עתיקים, שאינם זקוקים לכל פירוש. זו אינה האמונה או השתלחות יצרים מקרית. האלימות החרדית היא שזורה מתפיסת עולם האומרת, שהשלטת חוקי התורה חשובה יותר מכל ערך אחר, ומצדיקה כל אמצעי למימושה.

בהתקפה של ציבור חרדי הולך וגדל, המצהיר על כוונותיו בדיבור ובמעשה, חייבת לבוא מלחמת נגד. השבת היא זירה נוחה למלחמה כזו, משום שתחולת עקרון הבילוי החופשי בשבת אינה זקוקה לחוקי חקיקה, אלא מתממשת על־פי תנאי כל מקום ותחום. החלטת הממשלה על הפעלת הטלוויזיה בשבת על־פי הכרעת בג"צ היא דוגמה לכך, שהמאבק הזה אפשרי. תל־אביב היא כבר מזמן עיר הכולל עם חיים ופעילות בשבת, וכמוה גם חיפה, ירושלים, בפרפורי שכונות תל־אביב. ולאט לאט מתברר שהמשימה אינה קשה כל־כך. הגשה, שחוקי העזר העירוניים למיניהם, על פירושיהם לכאן ולכאן, אינם יכולים לחסום פעילות, המצויה כולה בגבולות החוק של מדינה דימוקראטית.

את המלחמה על השבת יש להמשיך — היא לא רק בנפש החילונים הרוצים לבלות על־פי בחירתם, היא בנפש האומה.

נחיל של לובשי שחורים גדר אותי... ידיים הרימו אותי למעלה, ומכל עבר החטיפו לי מכות

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

עמדתי ביום שישי בערב במדרחוב ברח' נורדאו ושוחחתי עם דוברת מרחב חיפה, פקד אהובה תומר, שהיתה במקום, ועם כתב העתון "חדשות" יגאל קוצר, כשלפתע תקפו אותי מאחור מאות חרדים. מכשיר ההקלטה שהיה מונח על כתפי נחטף והושמד לחלוטין. אנשים היכו בפני, מעל אפי נפער פצע, אחרים היכו בכל חלקי גופי. נחיל של לובשי שחורים גדר אותי, ידיים הרימו אותי למעלה, ומכל עבר החטיפו לי מכות, כאילו ביקשו למחות כך על חילול השבת בחיפה. כתב העתון "חדשות" שביקש לבוא לעזרתי נגרר אף הוא על־ידי החרדים, והם היכו בכל חלקי גופו בשקם, נעזרים בשיניהם. כתב העתון "בולבר", אבי בליזובסקי, שניסה אף הוא לסייע, קיבל גם הוא מכות. נאמנות מידי ההמון, היינו חסרי אונים. ההמון זעק לעברנו "נאצים", "אוהבי ואלדהיים" וקריאות גנאי נוספות. אחר־כך הוא התפנה לטפל גם בבית הקפה "קפולסקי".

ההתפרעות, שהיתה בליל שבת במדרחוב נורדאו בחיפה מעוררת סימני שאלה רבים באשר ליחסים בין היהדות החילונית לזו החרדית. הרב שאר ישוב־הכהן, שהוא רבה הראשי של חיפה, נחשב לרב מתון. אולם שליטתו בציבור הדתי מוטלת בספק לאחר התפרעויות יום שישי. גם ההתחשבות הגדולה בציבור הדתי לא השיגה את מטרתה. משטרת מרחב חיפה שביקשה להתחשב ברגשות, לא הביאה למקום כוחות משטרה גדולים, כדי להימנע מחימום האווירה.

העיתונאים וצלמי העיתונות לא צילמו מעט והפגנה אף שאחרים מהם סברו, כי יש לעשות כה ביוון שתפילת המחאה נערכה מחוץ לבית הכנסת והעתונאים הוזמנו על־ידי החרדים לסקר את האירוע.

כתב על המשמר יואב אביב לאחר שחולץ מידי החרדים שתקפו אותו. (צילום: באדיבות "חדשות")

על המשמר

מלחמת התרבות בירושלים — להילוך גבוה

צפוי עימות ב־4 מקומות בהם יוקרנו סרטים הערב

תנועות הנוער יציבו משמרות מחאה מול גל המכוניות הדוהר לשפלה ● נדחתה בקשת נציגי השכונות להפגין במאה שערים ● המשטרה נערכת בכוחות מוגברים למנוע הפרות סדר ● בחיפה ייערכו עצרות תפילה ומחאה

מאת בצלאל עמיקם וקובי מנדל, כתבי "על המשמר"

מלחמת התרבות בירושלים תיכנס היום להילוך גבוה, כשהכדור נמצא הפעם בידי החילוניים. בארבעה מקומות שונים ברחבי העיר יוקרנו סרטים, המהווים הפגנת הזדהות עם המאבק לחופש תרבות בבירה ובאותה שעה יוצבו במבואות העיר משמרות מחאה של תנועות הנוער.

עשרות חניכים של הנוער העובד והלומד, השומר הצעיר והמחנות העולים יפגינו מול גל המכוניות הדוהר לשפלה, לנוסעים לתל־אביב יחולקו כרוזים, הקוראים להם להישאר בירושלים ולהצטרף למאבק לשמירת צביונה הכללי של העיר. המשטרה הבטיחה לאבטח את הצעירים.

מטה הפעולה המשותף ל"מפ"ם", ר"צ ו"שינוי", יחד עם התנועה הרפורמית ותאי הסטודנטים, החליט להמשיך ולפעול נגד התערבות החרדים בחיי הציבור החילוני.

יו"ר סניף מפ"ם בירושלים עורך־דין נחום סולן, אמר לכתבנו, כי מפ"ם מעמידה לרשות המאבק את שני מועדוניה "צוותא" ו"יצחקי". ב"צוותא" תוקרן קומדיה "ליל קיץ" בכיכובו של וודי אלן ואילו ב"יצחקי" נבחר הסרט "אירמה לה־דוס".

כן יוקרנו סרטים בבית אגרון ובסינמטק.

המשטרה נערכת לקראת הפרות סדר אפשריות במקומות אלה שבהם יוקרנו סרטים. משטרת ירושלים תתגבר בכוחות רבים, בין היתר, מקורסים שונים שעורכת המשטרה בבית הספר המרכזי לשוטרים, לשם שמירה על הסדר בבירה.

נציגי השכונות ביקשו להפגין מול ישיבת "תולדות אהרון" בשכונת מאה שערים, אולם בקשתם נדחתה.

בג"ץ עומד לדון הבוקר בעתירת נציגי תנועות המפגינים השחורים והאוהלים נגד המשטרה על שסירבה להתיר להם להפגין.

דדי בן־שטרית, נציג מפ"ם בעיריית ירושלים, יוזם הקרנת סרט תחת כיפת השמים בשכונת עיר גנים.

הרב הראשי הראשון־לציון, הרב יוסף אליהו, גינה אתמול בתקיפות את היזומות החילוניות וקרא לציבור החרדי לצאת לרחובות ולהתריע נגד חילול שבת, הנגרם לדעתו עקב השיעמום שמוליך לבילוי.

עצרות תפילה בחיפה

עצרות תפילה המוניות תיערכנה הערב בכמה מוקדים בחיפה במחאה על חילול השבת. התפילות תיערכנה במידרחוב נורדאו, בנווה־שאנן, באחוזה, בקרית־אליהו, בקרית־שמואל ובמרכז הכרמל.

החוגים החרדיים טוענים, כי הציבור הדתי בחיפה הינו ציבור סובלני וכי הוא רואה בכאב רב את חילול השבת שנעשה כל השבוע ומבליג. אולם באחרונה נפרצו, לטענתם, כל הגדרות של שמירת השבת והסטטוס־קוו.

בעת קיום עצרות התפילה יוגש במקביל לעצרות התפילה ערעור לבית־המשפט העליון על ההחלטה לאפשר הקרנת סרטים בבתי־הקולנוע בלילות שבת.

ענבים ומרשמלו פיתו הקופה איזה לשוב למאלפיה

מאת ניצה דימון, כתבת "על המשמר"

24 שעות העסיקה קופה קטנטונת, יקרת ערך ותוגית ביותר, שכונה שלמה בפתח־תקווה.

הקופה איזה, המיועדת לשמש לעזר לסורין הרישקו, מצוע ממעלות אנטבה, נלכדה אתמול בבית דירות ברחוב מינסקר בפתח־תקווה, זמנית לאחר שנמלטה מן המרפאה הווטרינרית של ד"ר משה מושביץ, שם נרכבים שיעורי האילוף המיוחדים.

הודעות על דבר העלמות נמסרה מיד לכל תושבי האיזור ורבים נרתמו לסריקות וחיפושים אחריה.

זוהי קופה מיוחדת מסוג קפוצ'ין, שהובאה לארץ לפני שנה על־ידי עמותה שהוקמה לצורך הבאת ואילוף תקופים המיוחדים לעזרת נכי צה"ל משותקים. הקופים מסוגלים לאחר אילוף לתת עזרה וטיפול חיוני בעתר בחיי היומיום של משותקים קשה. חם לומדים להאכיל, להדליק בדפי ספר, להחליף קסטה ברשמקול או דיסקט במחשב, ומהווים חברה ותמיכה מוחלטת לנכה. הראשונה שעלתה על עקבותיה היתה צפורה ארליך, אמה שנגלתה על מרפסת ביתה קליפות תאנים ...

... שורין הרישקו נכה 100 אחוז, שהגיע ... אנטבה, הזה קשור מאוד אל הקופה ... במקומות הסתגלות ... לחתגורר בדירתו ...

רק 300 מתוך 1030 עובדי מפעל "סולתם" יחזרו לעבודה ביום א'

מאת כתבנו לענייני עבודה

רק 300 עובדים מתוך 1030 עובדי "סולתם" יוכלו לשוב לעבודה ביום ראשון הקרוב. העובדים האחרים יצטרכו לבחור באחת מחמשת החלופות הכלולות בסכמת יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד במשבר־סולתם.

החלופות העומדות לבחירה ע"י העובדים והפועלים הן אלה פרישה רגילה, פרישה מוקדמת (תקציבית), עזיבת מקום העבודה תוך קבלת פיצויים לפי לוח הפיצויים שהוסכם עליו, ויציאה לחופשה על חשבון המפעל בה יקבלו הפועלים והעובדים 65%־75% אחוז מהמשכורת שהם מקבלים בחופשה רגילה. לעובדים ופועלים שלא יבחרו באחת החלופות האלה יאורגנו סדנאות לימוד הנושאים שונים.

הנהלת "סולתם" תמשיך להתריע לכל העובדים והפועלים סכומים לתנאים הסוציאליים.

מהנהלת "כור" נמסר, כי יש חברות בסיוע ממשלתי רחוק לצורך השגת האשראי הדרוש לכך. במקביל נמשכים מאמצי הנהלת "סולתם" למיצוי כל אפיק שיווק אפשרי בארץ ובחו"ל, הן לצורך מכירת המלאים והן להזמנות נוספות.

הנהלת "כור" קוראת לציבור העובדים לסייע בכל דרך אפשרית לביצוע ההמלצות.

ועדה תנסה למצוא פתרון לסכסוך במספנות ישראל

מאת קובי מנדל, כתב "על המשמר"

מועצת פועלי חיפה מינתה אתמול ועדה בת שלושה חברים לבחון את גורמי הסכסוך בין הנהלת מספנות ישראל לעובדים.

בוועדה חברים מרדכי זיכל, יו"ר יחזקאל חלטקו מאוטנר, ועליהם הוטל למצוא פיתרון למחלוקות הנוכחיות אשר נוצרה לאחר פיטוריו של יו"ר ועד הפועלים מישל אלמליח על־ידי מנכ"ל המספנה, בתגובה להשתלטות ועד הפועלים על לישכת הדירקטוריון.

מזכיר מועצת פועלי חיפה, משה ורטמן, קרא אתמול לעשות הכל כדי לחסל בהקדם את הסכסוך במספנות ישראל וציין, "כי זהו מקום עבודה רגיש, הנמצא עתה בשלבים ראשונים של התארגנות, וכל התלשה תוליכה בו עלולה להביא לפיצוץ כל המאמצים".

יחד עם זאת הדגיש ... "עמדתה המוצהרת של מועצת פועלי חיפה היא נגד ... קבלני־משנה והעובדים ... אישיים".

הוועדה תגיש את מסקנותיה בתוך ימים אחדים. ... מסקנותיה על מנכ"ל ... להכניע את ... שניתן יהיה ליישם ... במפעל.

ראשי רשויות קוראים לממשלה למנוע סגירת "רום כרמל"

מאת קובי מנדל, כתב "על המשמר"

ראשי רשויות באיזור חיפה שיגרו אתמול מברקים לראש הממשלה, לממלא מקומו ולשרי התעשייה, העבודה, והרווחה בהם ביקשו לנקוט בפעולה מיידית כדי למנוע את סגירת מפעל "רום־כרמל" שבטירת־כרמל.

ראשי הרשויות מטירת־הכרמל, מחיפה, נשר, קרית־אתא, קריית־ים, עכו ועתלית ציינו במברקים ששלחו, כי הנהלת המפעל הודיעה על סגירתו ופיטורי כל עובדיו, למרות שישנן הזמנות למפעל לעוד כחמש שנות עבודה לפחות, אל תפקירו את העובדים!"

עובדי מפעל "רום־כרמל" ממשיכים להתבצר אתמול במפעל זה היום החמישי ברציפות. העובדים אפשרו להוציא סחורות וכן אישרו את הכניסה לתוך המפעל של ההנהלה, אולם לא איפשרו לחברי הנהלת "כור" להיכנס למפעל.

נציגי העובדים מסרו ... במפעל.

מזג אוויר

טמפרטורות המינימום והמקסימום החזויות: ירושלים 17 עד 28, רמת־הגולן 18 עד 31, נהריה 22 עד 30, צפת 17 עד 29, חיפה 21 עד 31, טבריה 21 עד 37, נצרת 20 עד 31, עפולה 20 עד 34, שומרון 20 עד 31, תל־אביב 23 עד 30, נמל תעופה בן גוריון 21 עד 31, יריחו 22 עד 38, עזה 23 עד 30, באר־שבע 19 עד 32, אילת 26 עד 39. (עתי"ם)

חרדה לגורלה של בת איילת השחר שנעלמה

מאת יהודה צור, כתב "על המשמר"

בקיבוץ איילת השחר חרדים לגורלה של חוה שליט, בת קבוץ בת 46, המתגוררת בראש פינה, שעקבותיה נעלמו לפני למעלה מחודש.

חוה שליט מתגוררת בראש פינה מאז נובמבר לאחר שנדחתה בקשתה להתקבל לחברות בקבוץ.

מזכירת הקיבוץ מסרה אתמול, שלמרות שחווה לא מתגוררת מזה כמה חודשים באיילת השחר, מקיימת מזכירות הקיבוץ קשר יומיומי עם המשטרה. לדבריה, הציע הקבוץ עזרה בגיוס חבריו לחפושים אחרי חווה, אולם המשטרה השיבה שאין צורך בכך לפי שעה כי אין רמז למקום המצאה.

אביה של חוה מסר אתמול, שהיא נהגה לטייל במקומות מהם מדירים רגליהם מטיילים רגילים, בגלל הסכנה הכרוכה בכך. אחותה פועה מסרה שהיא נעלמה מן הבית רק עם תרמיל וכובע והשאירה מאחוריה אפילו את תעודת הזהות. מקרר מלא וסימנים אחרים המעידים על כך שהתכוונה לחזור.

בנק צפון־אמריקה עומד להפסיק פעילותו

מאת בצלאל עמיקם, כתב "על המשמר" בירושלים

בנק צפון אמריקה, הפועל בירושלים ובבני־ברק, עומד להפסיק בקרוב את פעילותו. הבנק יימכר לבנק הבינלאומי הראשון ויקרא "בנק פאי"".

בתקופה האחרונה נקלע הבנק לקשיים פיננסיים חמורים עקב שורה של מעילות שחלקן כבר התברר בין כותלי בתי המשפט. שניים מראשי הבנק, משה שטרן והרסה מנוסה כלואים בבית סוהר ועדיין תלויים ועומדים בירורים משפטיים נגד אחר מבכירי הבנק, הלפרין.

הבנק העסיק כ־160 עובדים ופעל בהצלחה רבה בקרב האוכלוסיה החרדית. בירושלים הוא מקיים שני סניפים משגשגים — האחד במרכז העיר, והשני — במאה שערים. לאחרונה הצטמצמה מצבת העובדים לכדי חצי, ועם מכירת הבנק לבנק הבינלאומי הראשון, צפויים רבים אחרים, שלא יעמדו באמות המידה החמורות של הבעלים החדשים — לפיטורין.

רשות השידור מואשמת בזילזול בתזמורתה

מאת יצחק שור, כתב "על המשמר"

ההסתדרות מאשימה את הנהלת רשות השידור בהתעלמות, זלזול ופגיעה במאה נגני ועובדי תזמורת ירושלים רשות השידור.

במכתב שכתב זאב לבל, איש האיגוד המקצועי בירושלים, למנכ"ל הרשות אורי פורת, הוא ציין, כי לאחרונה פורסמו הודעות בדבר הטיכת התזמורת לעמותה, אך עד היום לא נערך משא ומתן בדבר עתיד הנגנים, תנאי עבודתם וזכויותיהם עם הארגון היציג בה ההסתדרות תובעת מפורת להכנס מיד למו"מ.

כתבנו מעיר, כי הקמת העמותה התקבלה בברכה בידי ועד הנגנים, הנהלת רשות השידור, שר החינוך, ועדת החינוך, ראש עיריית ירושלים והקרן לירושלים. אבל בניגוד להמלצות ועדה בראשות עורך הדין יחזקאל ביניש בדבר עתיד התזמורת, לא צורף נציג הנגנים להנהלת העמותה, ואיש לא פנה עד כה לוועד הנגנים כדי לשתפם בעריכת השינויים במבנה התזמורת ובסדרי עבודתה.

טיפול החייאה ראשוני הציל חייה של ילדה

מאת שלמה גלור, כתב "על המשמר"

ילדה בת חמש וחצי, שאושפזה מאז סוף השבוע בבית־החולים "העמק" ללא הכרה לאחר שטבעה בכינרת, פקחה אתמול לפנות־בוקר את עיניה וזיהתה, לעיני האחיות הנרגשות, את הוריה שהיו ליד מיטתה.

בסוף השבוע שעבר בילתה הילדה עם הוריה בכינרת ולפתע נעלמה במים. אימה הזעיקה בצעקות את העוברים ושבים ואחד מהם משה אותה לחוף. למרות שלא עבר הכשרה מוקדמת, החל הצעיר להנשימה ומאוחר יותר הסתבר שהנשמה זו הצילה את חייה.

תוך דקות הגיעה לחוף ניידת טיפול נימרץ של מד"א והילדה הועברה לבית־החולים "פוריה", שם קיבלה טיפול החייאה, כולל החדרת צינור לקנה הנשימה. לאחר טיפול ראשוני זה הועברה ליחידה לטיפול נשימתי נימרץ בעפולה.

מנהל המחלקה ד"ר איתן ברזילי, סיפר כי הילדה הגיעה לבית־החולים במצב קשה ביותר כשהיא כחולה וללא תגובה. במחלקה נעשה לה טיפול של הגנה מוחית. בתחילת השבוע החלה מראה סימני התאוששות ואתמול, כאמור, חזרה להכרה ללא כל נזק מוחי.

עיר הנוער נפתחת במוצאי שבת בת"א

מאת רונית מורגנשטיין, כתבת "על המשמר"

לאחר הפסקה בת ארבע שנים, נפתחה אמש שוב עיר הנוער, הי־18 במספר. חגיגות עיר הנוער יימשכו מה־22 לאוגוסט עד ה־29 בו. שלא כבפעמים קודמות, מתקיימים ארועי עיר־הנוער בפארק הירקון ולא בגני התערוכה ממול. הסיבה — שטח גני־התערוכה תפוס בימים אלה ע"י תערוכת "בריאות".

הדגש בעיר־הנוער הפעם הוא על בידור ברמה ובשפע, כפי שמבטיחים המארגנים. בין היתר יופיעו במנוי הנוער ירדנה ארזי, עופרה חזה, אריאל זילבר, יזהר כהן, אריק סיני, להקת משינה, להקות צבאיות ולהקות צעירים שנבחנו ונבחרו ע"י רני בסן, יהודה אשרות ומאיר סויסה. המצטיינים גם יזכו בהקלטת תקליט שירים משלהם.

השומר הצעיר – התנועה העולמית
ישיבת הנהגה עליונה מורחבת
תתקיים ביום שני, ה־24 באוגוסט
במועדון הקיבוץ הארצי
בין השעות 08.30–12.30
הנושא: ועידת התנועה העולמית
הזמנות נשלחו

ערפאת ופרג' נועדו ברומניה

הפגישה עשוייה לחדש הדיאלוג בין חוסיין לערפאת ● ראש עיריית בית לחם נפגש עם שר החוץ פרס בעניין קדוח המים בהרודיון

מאת מנחם עינברי, כתב „על המשמר"

מנהיג אש"פ יאסר ערפאת נועד במהלך ביקורו ברומניה עם ראש עיריית בית לחם אליאס פרג' ערב בואו של שמיר לבוקרשט, כך נודע לכתבנו.

יש לציין כי לפגישה הזאת משמעות חשובה, והיא עשוייה לבשר את חידוש הדיאלוג בין חוסיין לערפאת.

אחד הנושאים המרכזיים שבהם דנו בבוקרשט היה הייצוג הפלשתיני, ואליאס פרג' עשוי לשמש איש מוסכם על חוסיין ועל ערפאת, וגם על ישראל.

כתבנו מזכיר, כי פרג' השתתף במשלחת של תומכי אש"פ שנועדה עם שר החוץ המצרי בישראל, ולאחר הפגישה הזאת ביקר ברבת עמון. ככל הידוע, מבלי שהעירו לו על כך.

קודם צאתו לרומניה נועד אליאס פרג' עם שר החוץ שמעון פרס, ושיחתם נסבה בעיקר על קידוח המים הגדול בהרודיון.

פרג' מתנגד לפיתוח הזה בכל תוקף, וגם במשרד החוץ נודעה לו התנגדות גדולה. ערפאת, הבהיר לגורמים ישראליים, שיצרו עמו מגע עקיף, כי יהיה מוכן לשקול מתן אור ירוק לתומכיו להשתתף בבחירות לאוטונומיה חד־צדדית, אם אדמות המדינה ואוצרות המים, יהיו באחריות מוסדות האוטונומיה.

אליאס פרג' דיווח לערפאת מן הסתם, על התנגדות משרד החוץ הישראלי לקידוח בהרודיון. בתוך כך, מתח ביטאון תומכי ירדן „אל נאהר" בקורת על ערפאת, על כי שיבח את תוכנית הקונפדרציה, שעליה מדבר השר עזר וייצמן. במאמר מערכת מאתמול, כתב „אל נאהר", כי על ערפאת לדעת, כי לוייצמן משקל שולי בישראל.

רבין לגרמניה — ביקור רשמי ראשון של שר בטחון ישראלי

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

שר הבטחון יצחק רבין ייצא בתחילת חודש ספטמבר לביקור רישמי בגרמניה כאורח שר ההגנה הגרמני.

ביקורו של רבין מעורר עניין רב בשל היותו ביקור רישמי ראשון של שר בטחון ישראלי בצבא הגרמני.

יצחק רבין מצרף אל סיורו את אלוף פיקוד הצפון יוסי פלד, ילד שואה, שניצל מידי הצורר הנאצי, ועלה לישראל בגיל 6.

ביקורו של רבין בגרמניה הינו ביקור גומלין לביקורו של שר ההגנה הגרמני ד"ר מנפרד וורנר בישראל לפני כשנה.

במסגרת הסיור יבקרו יצחק רבין ומלוייתו בזרועות הצבא הגרמני, במערכת משרד ההגנה, ובמפעלים בטחוניים.

בין שני השרים תידון מערכת היחסים ושיתוף הפעולה בין ישראל לגרמניה. כזכור, מספנה גרמנית אמורה לייצר עבור חיל הים הישראלי צוללת ראשונה מתוך 3, אם אכן יוחלט על יישום פרוייקט ההצטיידות של חיל הים.

ישראל וגרמניה משתפות פעולה בנושאים צבאיים־בטחוניים אחרים.

שר הבטחון, יבקר במהלך סיורו בגרמניה באתר מחנה הריכוז דכאו, שם ייערך טקס זיכרון רישמי. ורבין יניח זרים מטעם ממשלת ישראל ומטעם צה"ל.

במהלך הביקור, יבקר רבין בבון, מינכן, פרנקפורט וברלין, ויוועד לשיחות מדיניות עם אישים בכירים בממשל הגרמני ובבונדסטאג, ביניהם הקאנצלר קוהל, והנשיא ריכרד פון וייצקר.

נדחה ביקור ח"כים בבריה"מ

מאת דורית גפן, כתבתנו לענייני מפלגות

משלחת של ראשי מפלגות בישראל (הח"כים: עוזי ברעם, אלעזר גרנות, שולמית אלוני, מאיר וילנר, אורה נמיר וחיים רמון), אשר היו אמורים לצאת מחר לבריה"מ בהזמנת וועד השלום הסובייטי קיבלה בסוף השבוע הודעה על דחיית הביקור.

וועד השלום הסובייטי הודיע לפוליטיקאים הישראליים, כי בגלל קשיים אירגוניים בלתי צפויים הוא מבקש לדחות את מועד ביקורם במוסקווה.

מן ההסברים שקיבלו הישראלים ניתן להבין, כי סיבת הדחייה קשורה בהעדרם של אנשי הדרג המדיני הבכיר במוסקווה מן העיר — בגלל חופשות קייץ.

המארחים מבקשים להפגיש את אנשי המשלחת הישראלית עם הדרג הבכיר ביותר.

כפי שנודע, יתקיים הביקור ככל הנראה רק בחודש אוקטובר.

הברפלד: עמדות האוצר לא יכולות להוות בסיס למו"מ

מאת כתבנו לענייני עבודה

במגישת ראשי המו"מ על הסכם מסגרת ושכר בשירות הציבורי, אשר התקיימה ביום שישי האחרון בירושלים התברר, כי עדיין לא נוצר בסיס לזימון הצוותים המשותפים להסתדרות ולאוצר ולמעסיקים הציבוריים.

הפגישה התקיימה בין יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד לבין הממונה על השכר הילל דוראי.

הברפלד אמר לאחר הפגישה, כי האוצר לא הציג עמדות היכולות לספק את ההסתדרות, ולהוות בסיס למו"מ. אתמול התקיימו התייעצויות טלפוניות בין הברפלד לדוראי.

בן־עמי: האוצר דוחף את העובדים

מזכ"ל הסתדרות עובדי המדינה ראובן בן־עמי התריע אמש על כך שהאוצר דוחף את העובדים במיגזר הציבורי, על ידי הסחבת שהוא נוקט לעבר צעדים אירגוניים עד כדי שביתה כללית, שתוצאותיה יהיו באחריות שר האוצר.

הוועדה המרכזת תדון היום, בישיבתה השבועית על ההתפתחויות האחרונות במגעים.

סגן יו"ר האגף לאיגוד מקצועי מאיר גת אמר אתמול, כי הציבור התחיל לאבד את האמון כי הסכם קרוב, אך יש להמתין עד סוף החודש כדי לתת הזדמנות להגיע לסיכומים מבלי להזדקק לצעדים אירגוניים.

המזכירות הפעילה של הסתדרות עובדי המדינה אישרה בסוף השבוע את פניות עובדי המינהל והמשק בבתי־החולים הממשלתיים, ושל עובדי בתי הספר החקלאיים הפנימיים בדבר הכרזת סכסוך עבודה כתביעה לפתרון בעיות השכר הייחודיות שלהם.

סחבת עם הגימלאים

הנושאים הנתונים עתה לדיון בין ראשי המו"מ הם: מתן תוספות שכר גלובאליות, וקיצור שבוע עבודה, והפחתת שעות העבודה השבועיות. אך גם בנושא שהיה כביכול סגור — מתן פיצוי לגימלאי שירות המדינה — מתגלעים קשיים. בן־עמי טען אתמול, כי ההחלטה לדון בשיעור הפיצוי לגימלאי שירות המדינה במסגרת ועדת הכספים היא סחבת נוספת, והסתדרות עובדי המדינה לא תשקוט ולא תעבור לסדר היום עד אשר יוסדר העניין לאלתר.

ר"מ ירדן חזר מביקור קצר בסוריה

רבת־עמון. — ראש ממשלת ירדן, זאיד ריפאעי, חזר אמש לרבת־עמון מביקור של שעות ספורות בדמשק.

במהלך ביקורו, נפגש ריפאעי עם נשיא סוריה, חאפז אסד, ועם ראש ממשלת סוריה, עבד אל־ראוף אל־קאסם.

ירדן מנסה לקרב בין עיראק לסוריה, לקראת כינוס ועידת פיסגה ערבית, שנידחה כבר מספר פעמים, בעיקר בשל חילוקי־הדעות בין שתי מדינות אלה. (ע"צ)

שערורייה פיננסית מזעזעת את המערך המוניטרי ביוגוסלביה

בלגראד. — שערורייה פיננסית בסכום של 300 מיליון דולר, העלולה להשפיע גם על המצב הפוליטי במדינה זו, פרצה זה עתה ביוגוסלביה.

אחראית לפרשה זו, שלפי העתונות „הנחיתה את המהלומה הקשה ביותר" שהונחתה על המערך המוניטארי הרופף של מדינה זו למן תום מלחמת־העולם השנייה, היא תשלובת חקלאית־תעשייתית, „אגרוקומרטס", מהעיר וליקה קלאדרוסה בבוסניה־הרצגובינה. תשלובת זו הוכרה תכופות כדוגמה ליעילות ולשגשוג.

מתברר, כי תשלובת „אגרוקומרטס", המעסיקה כ־13,000 עובדים, פעלה כשנה הודות להנפקת שטרי חוב ללא כיסוי. רוב שטרי־החוב אושרו על־ידי בנק בעיר ביהאץ', בקירבת התשלובת. כאשר הגיעו השטרות לפרעון, הונפקו שטרי־חוב חדשים ללא כל ערך.

לפי העתונות, נראה כי לפחות 57 בנקים יוגוסלביים יצטרכו לשאת הפסדים רציניים בעקבות הונאה זו. העתונים מציינים, כי התרמית „לא היתה יכולה להתבצע בלי סיוע של אישים פוליטיים" ברפובליקה של בוסניה־הרצגובינה, שאותה מייצג ראש ממשלת יוגוסלביה, ברנקו מיקוליץ'.

צוות של 25 פקחים של משרד החשב הפדראלי חוקר עתה את הפרשה, ואמור להגיש בקרוב דו"ח לשלטונות הרפובליקה.

משבר חסר תקדים פוקד עתה את הכלכלה היוגוסלבית, החייבת 20 מיליארד דולר לגורמי־חוץ ויש לה חובות פנימיים של כ־10,000 מיליארד דינאר, כלומר, 13 מיליארד דולר. (ע"צ)

מיבצע „שיבה טובה" — להידוק הקשר עם היורדים

משרד־הקליטה פותח השבוע במיבצע „שיבה טובה" שתכליתו להדק הקשר עם ישראלים השוהים בחו"ל באמצעות משפחתם וחבריהם בארץ, ולידע אותם לגבי אפשרויות החזרה והקליטה בישראל.

במהלך המיבצע יוכלו אורחים להתקשר לסניפי משרד־הקליטה (מספרי טלפון ופרטים על המיבצע יפורסמו במודעות בעתונות) ולבקש לשלוח אליהם את החוברת „מצפים לך בבית" ובה מידע על פרטי הסיוע לתושבים חוזרים ואגרות ברכה ופלקטים בנוסח — „שיבה טובה", מידע על אפשרויות ההשקעה בישראל, מידע על הכלים למציאת תעסוקה העומדים לרשותם, כמו המרכז לקליטה במדע והלשכה לתעסוקת אקדמאים במשרד העבודה וכן מידע כללי בנושאי מכס, קטינים חוזרים, מנהל הסטודנטים, צה"ל ובטוח לאומי. (שע"ח)

„על המשמר" עתון יומי
המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: מארק גפן
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3־43360־4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטר חורים 102־121, טל' 3־233161. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' פבזנר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

קיץ חורפי במוסקבה

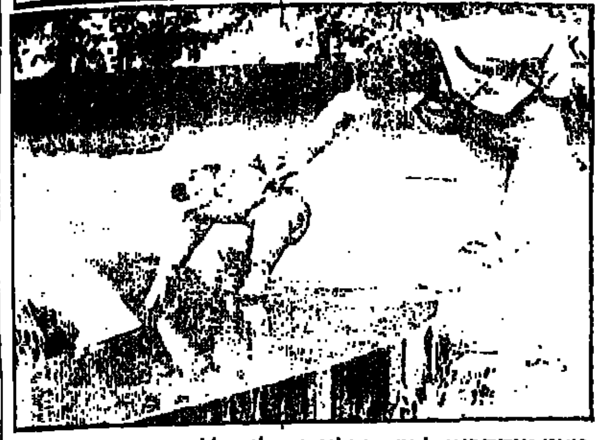

פעוט מוסקבאי, לבוש בחליפת־שלג בגלל הקור העז שפקד בימים האחרונים את בירת בריה"מ, מנסה להגיע אל המים הבוקעים מן המזרקה באחד מגני העיר (צילום: איי־פי)

„ארקטור" הופך גברים חסרי כוח גברא לבעלי יכולת מלאה

מוסקווה. — שני רופאים מלנינגראד יצרו מכשיר ראשון בעולם, המסוגל לרפא את חוסר כוח־הגברא — מדווח השבועון הסובייטי „נדליה".

המכשיר, „ארקטור ט.ס.ז־ן", כבר מופק בכמויות. שני הרופאים, ד"ר זוסמנובסקי וד"ר צירוניקוב, מלנינגראד, פתחו „מכון לתיקון אי־פעילות מינית של גברים".

ד"ר ואסילצ'נקו, סקסולוג ידוע, העיד על היעילות הרבה של המכשיר, לאחר שניסה אותו בבית־חולים. המכשיר, מדווח השבועון, איפשר „לרפא את חוסר כוח הגברא הפסיכוסומטי" במאה אחוז של המקרים והשיג תוצאות טובות אצל אנשים הסובלים מחוסר כוח־גברא בעקבות מחלת הסוכרת או מחלות אחרות. (ע"צ)

טייס פלשתיני נהרג בצ'אד

דמשק. — טייס פלשתיני נהרג, כאשר מטוס־הקרב הלובי שלו הופל בקרב אווירי בשמי צ'אד — מסר ארגון מחבלים פרו־סורי.

„החזית העממית לשחרור פלשתין — המפקדה הכללית" (פלג ג'יבריל) מסרה, כי הטייס שנהרג הוא קולונל מוחמד מחמוד אליקאם. הוא נהרג ביום ד' שעבר, „תוך הגנה על המהפכה הערבית הלובית נגד האימפריאליזם האמריקני והצרפתי התומך בשליטי צ'אד".

צ'אד מסרה אתמול, כי 405 חיילים וקצינים לוביים נהרגו ביום ד' ו־161 נלקחו בשבי בידי כוחות צ'אד, בתום ארבע התקפות לוביות רצופות, שנהדפו בידי הצ'אדים, ברצועת אוזו, בגבול צ'אד־לוב.

הצ'אדים תפסו או השמידו מטוס־קרב וכלי־נשק כבדים של האויב: שלושה מטוסי „מיג־23", „מיראז'", ו„טופולב־22" ושני מסוקים, וכן 30 טנקים כבדים „ט־55" ו־50 נגמ"שים ב־מ.פ. משערים, כי המטוסים הופלו באמצעות טילי קרקע־אוויר סם־6 מתוצרת בריה"מ, שאותם תפסו כוחות צ'אד בקרבות קודמים. (ע"ר — ע"ד)

● בעליו של מיכרה זהב בדרום אפריקה פיטרו בשבת 1000 כורים שחורים ואיימו לפטר יותר מ־40,000 כורים אחרים, תוך הסלמת סכסוך העבודה.

הקיבוץ משתתף בצערם של
שמעון אלימלך והמשפחה
במות האם
מרים אלימלך ז"ל
ההלוויה תיערך היום, יום א', 23.8.87, בשעה 16.00, בגעש
קיבוץ געש

ביום השנה למותה של חברתנו
מרים קראוסהר ז"ל
נתייחד עם זכרה היום, יום א', 23.8.87
העליה לבית הקברות בשעה 17.00
לגילוי המצבה
המשפחה
וקיבוץ כפר־מסריק

במלאת 19 שנה
לנפילת בננו
אלי רוזנר ז"ל
יתקיים ביום שלישי 25.8.87 בשעה 21.00
ערב זכרון
החבר צבי כסה ירצה על חולשת הכוח
בית רשפים

קאמרון עומדת למנות שגריר ולפתוח שגרירותה בישראל

המדינה הרביעית באפריקה שחידשה קשריה עם ישראל אך עדיין אין לה אף נציג בארץ

עדיין לא נתקבלה הודעה רשמית מקאמרון על פתיחה בקרוב של שגרירות קאמרון בישראל, אולם נודע, כי ממשלת יאונדה כבר שוקלת מועמדים שונים לכהונת שגריר בישראל — מסר במוצאי שבת ראש מחלקת אפריקה במשרד החוץ, בנעד אביטל.

קאמרון היתה לפני שנה המדינה הרביעית באפריקה השחורה שחידשה את הקשרים הדיפלומטיים עם ישראל, והודעה רשמית שפורסמה בשבת ביאונדה, נמסר כי שגרירות עומדת להיפתח בישראל, אולם לא צויין אם זו תקום בתל־אביב או בירושלים.

ישראל פתחה שגרירות ביאונדה הבירה זמן קצר לאחר חידוש הקשרים.

מר אביטל מסר, כי בינתיים מתרחבים הסיוע ושיתוף הפעולה עם קאמרון, בה מיוצגת ישראל על ידי השגריר גדי גולן ומזכירה שנייה.

ישראל התחילה בשיתוף פעולה חקלאי, בעיקר באיזור סאהל הצחיח, בצפון המדינה. כן מתכננת ישראל הקמת מרכז להדרכה בתחומים מגוונים — חקלאות, קורסים לפיתוח וכדומה.

חברת „סולל בונה" היא כיום הגורם הישראלי המרכזי הפועל בקאמרון: היא מקימה את מלון „הילטון" בעיר הבירה, וכן כ־1,000 יחידות דיור לפקידי ממשלה. גם מספר חברות ישראליות אחרות פתחו בפעולות בקאמרון.

לפי שעה אין אף נציג אחד של קאמרון בישראל, אולם מצפים כי בעקבות ההודעה הרשמית של היום יגיע בקרוב נציג, קודם כל כדי לחפש מקום עבור השגרירות. (עתי"ם)

אסור ללכלך

מפגיני הארגון „גרינפיס" השתלטו אתמול על הספינה ההולנדית „וסטה", הם קשרו את עצמם בשלשלאות לארובתה, ופרשו שלט המוחה על השתתפות הספינה בשריפת הידרוקרבונטים כלורידיים רעילים בים הצפוני (צילום: איי.פי.)

הנחת הורשע בריגול

חבר מושבעים צבאי הרשיע אתמול את סמל חיל הנחתים, קלייטון לונטרי, בריגול והעברת מידע לסוכנים סובייטים, כשעה שהיה מוצב כשומר בשגרירויות של ארה"ב במוסקווה ובוינה.

„הוא הורשע בכל סעיפי האישום", אמר רב סרן בארי מור, דובר של בסיס חיל הנחתים קוונטיקו מדרום לוושינגטון.

לונטרי הוא הנחת הראשון שהורשע בריגול מאז החלו אנשי חיל הנחתים לפני 38 שנה לשמור על שגרירויות ארה"ב בחו"ל, והוא צפוי לעונש מרבי של מאסר עולם. (ע"ר)

סיכויי החלמה טובים לניצולת האסון האווירי

דטרויט.— ססיליה הקטנה, בת הארבע, הניצולה היחידה של האסון האווירי בדטרויט, בו נהרגו 161 אנשים, עברה ביום ה' בהצלחה השתלת עור, וטוענים סיכוייה להחלים לחלוטין — אמרו רופאיה ביום ו'.

הילדה סובלת מכוויות של 30 אחוז. היא שברה גם את הרגל ואת עצם הבריח בהתרסקות המטוס ביום א', לאחר שהמריא משדה־התעופה של דטרויט. באסון נהרגו הוריה ואחיה. (ע"צ)

16 נהרגו מהפגזות איראניות בעיראק

בגדאד. — עיראק אישרה, כי 16 אזרחים, בכללם שמונה ילדים, נהרגו אתמול בהפצצות ובהפגזות איראניות על ישובים בעיראק.

ההפצצה הקטלנית ביותר בוצעה על־ידי שני מטוסים איראניים על העיירה סאמיל, בצפון־מזרח עיראק, ובה נהרגו 12 איש ונפצעו 23. כן נהרגו אזרחים בהפגזה של תותחים איראניים על באצרה, העיר הראשית בדרום־עיראק.

רדיו טהראן אישר, כי חיל־האוויר העיראקי הפציץ אתמול מתקן־נפט בנמל באנדאר חומייני, בדרום איראן, ובהפצצה נהרגו ונפצעו מספר פועלים איראניים. רדיו טהראן טען, כי אחד המטוסים העיראקיים הופל באש תותחי נ.מ.

שני סוחרי סמים ירדניים הוצאו להורג בסעודיה

ריאד. — שני סוחרי סמים ירדניים, שהרגו שוטר סעודי במהלך מעצרם, ב־4 באוגוסט, הוצאו להורג ביום ו' בבוקר — מסרה הטלוויזיה הסעודית.

נאוואף בן מוחמד אל־עזי וחלף בן סלאמה אל־חלדי הוצאו להורג בחאפר אל־בטן, באזור הצפוני־המזרחי של המדינה, שם נשפטו למוות.

בהודעה שפורסמה על־ידי השלטונות צויין, כי שני סוחרי הסמים הודו שמכרו סמים והרגו קצין ביחידה ללוחמה נגד סמים, שרדף אחריהם. (ע"צ)

מדינת ישראל

צוו יציבות מחירים במצרכים ובשירותים
(הוראת שעה)
(מחירים מרביים למספוא)
(מס' 8) (תיקון מס' 2), התשמ"ז־1987

בתוקף סמכותנו לפי סעיף 7 (א) (1) לחוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה), התשמ"ו־1985 (1), אנו מצווים לאמור:

בצו יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה) (מחירים מרביים למספוא) (מס' 8), התשמ"ו־1987 (2) בסעיף 2.
במקום „כוספת סויה 44% חלבון 373"
יבוא „כוספת סויה 44% חלבון 406"

תחילתו של צו זה ביום כ"ח באב התשמ"ז (23 באוגוסט 1987)

משה ניסים — שר האוצר
אריה נחמקין — שר החקלאות

תיקון טעות
בצו המחירים המרביים למספוא שפורסם ביום 18 באוגוסט 1987 נכתבבטעות סובין חיטה 136. צריך להיות סובין חיטה 135

ערכה נגד איידס לשליחים דנים באפריקה

מאת עלי כהן, כתב „על המשמר" בדנמרק

קופנהאגן. — כל דני, היוצא בשליחות כלשהי לאפריקה, יצויד בעתיד בתיק מיוחד, שבו ייארזו חוברת הסברה נגד מחלת האיידס ומחטי הזרקה לעירויים במקרה הצורך, פלסמה ברוקה, קונדומים וחומר שיאפשר בדיקה במקום לגילוי הדבקות.

התקציב המיוחד להצטיידות זו יסתכם בינתיים כ־250 אלף דולר.

80 אחוז מן הפרוצות באפריקה נגועות בשלב זה או אחר של המחלה. עד כה נתגלו בקרב דנים שחזרו מאפריקה 15 מקרים של נפגעי „איידס", אך מאחר שלא כל החוזרים עברו בדיקות, משערים שהמספר גדול יותר.

התיק חשוב בעיקר למקרי תאונות, שבהם מעורבים אזרחים דניים בתפקיד. הציוד בתיק יאפשר להימנע משימוש בציוד רפואי שהיה בשימוש האפריקנים ואולי לא חוטא כראוי.

משאל דעת־קהל, שהתפרסם אתמול בעיתון „פוליטיקן", קובע, כי לראשונה חוששים אנשים מ„בגידת בן־הזוג", ואחדים מן הנשאלים אף קובעים, כי „בגידה אחת מספיקה כעילה לגירושין".

יהודי הזמין את לה־פן לכנס השמרנים באנגליה

מאת דפנה ורדי, כתבת „על המשמר" בבריטניה

לונדון. — דובר מפלגת הלייבור הבריטית בנושאי פנים, רוי הטסלי, פנה השבוע אל משרד הפנים בקריאה למנוע את כניסתו לבריטניה של ז'אן־מארי לה־פן, מנהיג ה„חזית הלאומית הצרפתית הניאו־נאצית".

הטסלי הגדיר את לה־פן כ„אורח לגמרי לא רצוי", אשר נוכחותו אינה לטובת הציבור.

לה־פן הוזמן לנאום באחד החוגים שיתקיימו בזמן הכינוס השנתי של המפלגה השמרנית בבריטניה, באוקטובר. מנהיג המפלגה הימנית הקיצונית, שהיתה מעורבת לא אחת במעשי אלימות בצרפת, הוזמן על־ידי היהודי סר אלפרד שרמן, אשר טען, כי המפלגה השמרנית חייבת להיזהר מדחייתו של אדם, ה„יכול להיות הנשיא הבא של צרפת."

בתגובה לטענות של מנהיגי יהדות בריטניה, אמר סר אלפרד השבוע, כי באחרונה פגש את לה־פן בפאריס ומצא שהוא „אינטליגנטי ומשכיל". הוא הוסיף: „אני לא חושב שהוא אנטישמי." סר אלפרד ציין, כי מטרת ההזמנה היא לתת ללה־פן במה להביע את דעותיו, שכן בפגישתם בפאריס התלונן, שבעבר הוצגו דעותיו שלא כהלכה.

ראשי הקהילה היהודית בבריטניה הביעו השבוע את זעמם על הזמנת לה־פן, ופנו אל מנהיגות המפלגה השמרנית במטרה לנסות למנוע את הביקור.

דובר המפלגה השמרנית, אשר נשאל בנושא, אמר, כי אין באפשרותה של המפלגה לעשות דבר בכל הקשור לנואם שהוזמן לחוג, שאינו חלק מכינוס המפלגה. אך בקשתו של לה־פן להשתתף כמשקיף בכינוס עצמו נדחתה.

מלכת ספרד הגיעה בטיסה לקונצרט הפילהרמונית

מטוס צבאי מיוחד של חיל־האוויר הספרדי הטיס את מלכת ספרד, סופיה, ממקום חופשתה בפאלמה דה־מיורקה לקונצרט של התזמורת הפילהרמונית הישראלית בפסטיבל סנטנדר, בצפון ספרד. נילוו אל המלכה אחותה אנה־מריה (המלכה הגולה של יוון) ואנשי מימשל ספרדיים.

בתחילת הקונצרט, נוגנו הימנוני שתי המדינות ולאחר מכן ניגנה התזמורת יצירות משל וובר, יוסף טל ומאלר. הקהל הריע ממושכות לתזמורת ולמאסטרו זובין מהטה חוכה במספר הדרנים.

אחרי הקונצרט, נפגשה המלכה עם מאסטרו מהטה וחברי הנהלת התזמורת והביעה את התפעלותה מרמת התזמורת ותקווה לבקר בישראל.

חוגים עיתונאיים בספרד מציינים, כי המלכה אינה נוהגת לבקר בקונצרטים של תזמורות אורחות, והעובדה, כי החליטה לבוא במיוחד לקונצרט של הפילהרמונית הישראלית, היא מחווה מיוחדת לתזמורת ולמדינת ישראל.

עיתוני ספרד פירסמו ביקורות נלהבות על הקונצרטים של התזמורת.

בסוף השבוע יצאה הפילהרמונית לאוסטריה, שם תופיע במסגרת פסטיבל זלצבורג. (עתי"ם)

מצרים הוזילה ב־1.25 ד' לחבית את מחיר הנפט שלה

קאהיר.— מצרים הפחיתה את מחיר הנפט שלה ב־1.25 דולר החבית, כדי שתוכל להתחרות עם מפיקות נפט אחרות בשוק הבינלאומי.

פרשנים אמרו, כי קאהיר מודאגת נוכח ידיעות, שלפיהן מפיקות מדינות אופ"ק שני מיליון חביות נפט ביום מעל ומעבר לתקרה שנקבעה על־ידי הארגון — 16.6 מיליון חביות ביום.

מצרים צמצמה את תפוקת הנפט שלה ב־7 אחוזים בחודש ינואר — עד 870,000 חביות ביום — תוך היענות לפניית אופ"ק, שנשלחה למדינות שאינן חברות בארגון זה, לצמצם את התפוקה כדי להבטיח מחיר הולם ליצרני הנפט.

בעקבות הפחתת מחיר הנפט המצרי, תימכר חבית נפט מהסוגים „סואץ" ו„ראס בהר" ב־17.50 דולר.

בניו־יורק נמסר, כי מחירי הנפט ירדו ביום ו' אל מתחת ל־19 דולר החבית, בעקבות ידיעות, שמדינות אופ"ק מייצרות מעל ומעבר לתקרה שנקבעה. (ע"ר)

„שגרירות איראן בדמשק — מפקדת ארגוני הטרור"

פאריס. — בשגרירות איראן בדמשק נמצאת מפקדה חשאית, המכוונת את פעולותם של ארגוני הטרור בלבנון — מגלה דו"ח לבנוני רשמי.

הדו"ח, שפורסם בעיתון „אל־טליעה אל־ערביה", מגלה עוד, כי קציני מודיעין סוריים קשורים לשגרירות בדמשק והם מקבלים ממנה דמי־תיווך אסטרונומיים. טהראן מזרימה כספים ואמצעי־לחימה לארגוני הטירור באמצעות שגרירותה בסוריה.

הדו"ח הלבנוני הרשמי הגיע לכמה בירות ערביות ואירופיות, והוא כולל, לדברי העיתון, שמות פרטים ומסמכים על הטירור האיראני בזירה הלבנונית מחמש השנים האחרונות, כלומר, מאז הביא המשטר הסורי כ־5,000 חיילים איראניים לאיזור הבקעה.

הדו"ח מעריך את מספר הטרוריסטים האיראניים במערב־ביירות ובפרבר הדרומי בכאלף עד אלפיים איש. את מספר הטרוריסטים בבקעה בין שלושה אלפים לארבעה אלפים, נוסף למשמר האיראני ולכאלף טרוריסטים בדרום.

ההקצבות הכספיות לאירגוני הטרור משולמות בדולרים אמריקניים.

המקורות שפירסמו את הדו"ח סירבו לגלות פרטים נוספים. (ע"מ)

המחבל אווני הינדאווי הצליח לברוח מאיטליה

גנואה. — סטודנט ירדני, אווני הינדאווי, בן 26, החשוד שהיה חבר בקבוצת מחבלים מזרח־תיכונית, נמלט מאיטליה למזרח התיכון — מסרה אתמול משטרת גנואה.

אווני הוא דודן של שני מחבלים, שהורשעו אשתקד בפעילות חבלה בלונדון ובמערב־ברלין.

דובר משטרת גנואה אמר: „הינדאווי עזב את גנואה... ואנו בטוחים שהוא נמצא עתה איישהו במזרח התיכון."

הינדאווי נעצר ביוני אשתקד בגנואה בעוון השתייכות לקבוצת מחבלים מזרח־תיכונית. הוא שוחרר במארס בשל חוסר הוכחות, אך נצטווה להישאר בגנואה.

בלונדון, ניזאר הינדאווי, נדון אשתקד בלונדון ל־45 שנות מאסר על נסיון לפוצץ מטוס של „אל־על". אחיו של ניזאר, אחמד האסי הינדאווי, הורשע במערב־ברלין, בהתקפה על אגודת הידידות הגרמנית־הערבית במערב־ברלין.

משטרת איטליה מסרה, כי אווני הינדאווי נעלם לפני שלושה שבועות וכנראה עזב את איטליה, למרות העובדה, כי על דרכונו הוחתמה חותמת המגבילה אותו לנסיעות לחו"ל.

נפתחה חקירה כדי לברר איך הצליח לחמוק דרך אמצעי הבטחון האיטלקיים הקפדניים והביקורת על הדרכונים בתחנות־הגבול האיטלקיות. (ע"ר)

„הסובייטים משמידים ארכיונים מזמן סטלין"

מוסקווה. — הארכיונים המשפטיים הסובייטיים משנים 1930 עד 1950 מושמדים עתה בקצב של 5,000 תיקים בחודש, בתירוץ, כי „אין מקום" להחזיקם — מוסר הבטאון הסובייטי המחתרתי „גלאסנוסט", בגליונו האחרון.

לפי גליון זה, הרואה אור למן יולי מטעם אסירים פוליטיים לשעבר, ביניהם סרגיי גריגוריאנץ, מוחזקים המסמכים הנוגעים במיליוני סובייטים, שהיו קרבן לטרור הסטליניסטי, בארכיונים של בית־המשפט הצבאי ובית־המשפט העליון של בריה"מ.

הבטאון מוסר, כי הארכיונים של התביעה הסובייטית ושל משרד הק.ג.ב. „נוקו" מסוג זה של תיקים כבר בשנות ה־60 וה־70. אשר לתיקים של הק.ג.ב. איש אינו יודע היכן הם מוחזקים.

עוד מוסר הבטאון, כי „היסטוריונים סובייטיים רבים יודעים על השמדת המסמכים, אך שותקים." (ע"צ)

ליל קולנוע שקט בירושלים; התפרעות חרדים בכיכר השבת; חרדים היכו עיתונאים בחיפה; בת"א נסעו לים

קרבות מדרחוב בחיפה

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

תפילת מחאה נגד חילול שבת של אלף חרדים שהתקיימה במדרחוב נורדאו בחיפה, הסתיימה ביום שישי סמוך לשעה 8.30 בערב בהתפרעות שלוחות רסן של מאות חרדים, בתקיפת עיתונאים וניפוץ שולחנות בבית־קפה במדרחוב.

תיירת צילמה — עיתונאים הוכו

כאלף חרדים ובני משפחותיהם הגיעו למדרחוב לאחר שסיימו את תפילותיהם בבתי־הכנסת. הם התפללו אל מול חלונות הראווה, ולקראת סיום התפילה עברה במקום תיירת צרפתיה. תפילתם של החרדים ברחוב נראתה לה מקורית, היא שלפה את מצלמתה וצילמה אותם. הם כעסו, והתיירת הכניסה את המצלמה לתיקה ועזבה את המקום.

בסמוך למקום עמדתי עם קבוצת עיתונאים. לפתע זרם גל של מאות חרדים לעברנו. הם תקפו אותי באכזריות, פצעו אותי באף, שברו את משקפי והרסו מכשיר הקלטה שהיה תלוי על כתפי. כתב העיתון „חדשות", יגאל קוצר, שניסה להיחלץ לעזרתי ספג גם הוא מכות קשות ונשיכות. גם כתב המקומון „כולבו", אבי גליוזבסקי, הותקף באכזריות כשניסה לעזור.

קודם לתקיפת החרדים כיבדו צלמינו את החרדים ולא צילמו אותם, ועיתונאים שהיו במקום חבשו כיפות כדי לכבד את החרדים.

המשטרה מגיעה לאט

לאחר תקיפת החרדים הוזעקו למקום כוחות של משטרת מרחב חיפה, שנמנעו מלהגיע קודם לכן למדרחוב. רק כעבור כ־15 דקות הגיעו ראשוני השוטרים, ואז החלו החרדים לעזוב את המדרחוב. מהמשטרה נמסר, כי היא נמנעה מלהזעיק שוטרים כדי להימנע מחימום האווירה עוד לפני תחילת התפילה.

בהמשך להתפרעות הגיעו החרדים גם לבית־הקפה „קפולסקי" והחלו לנפץ שולחנות. בעל בית־הקפה מיהר לסגור את העסק. העיתונאים שהותקפו הגישו תלונה במשטרה וחלקם אף נזקק לטיפול רפואי בבית־חולים.

גוראל מגנה

ראש עיריית חיפה, אריה גוראל גינה בחריפות את ההתפרעות במדרחוב. הוא גינה את ההתנפלות על העיתונאים, והביע תקווה כי המשטרה תמצא את האשמים ותמצה אתם את מלוא חומרת הדין. ראש העירייה ביקש גם לבדוק אם אנשים שהגיעו מחוץ לחיפה היו מעורבים בחימום האווירה. הוא אמר כי חיפה לא תהיה מאה שערים וגם לא בני־ברק. לדבריו, על משטרת ישראל להעריך את המצב מחדש, והערכת מצב כזו תיעשה גם על־ידי עיריית חיפה.

הוועד למניעת כפייה דתית בחיפה, המורכב ממפלגות „שינוי", ר"צ, מפ"ם וצעירי העבודה והליברלים העצמאיים, הודיע כי אירועי אתמול גילו את אוזלת היד של הרבנים הראשיים לחיפה, וכי עליהם להדליק נורית אדומה במשטרה. הוועד הודיע כי הוא מחדש את פעילותו על רקע ההתפרעות הזו.

„חוק חסינות העיתונאי"

מזכיר אגודת העיתונאים בחיפה, מאיר שושני, הוציא אתמול הודעת גינוי חריפה, ואמר כי לא יתכן שהעיתונאים שהוזמנו לסקר אירוע על־ידי החוגים הדתיים עצמם, יותקפו על ידם. הוא קרא לממשלה ולכנסת לחוקק „חוק חסינות העיתונאי" ולהגדיר בחוק הפלילי כי תקיפת עיתונאי הנמצא בעבודה תהיה עבירה מסוג פשע. אגודת העיתונאים בחיפה שוקלת השעיית כל מגע עם החוגים הדתיים עד לבירור העניין ולמיצוי הדין עם התוקפים.

עם מפ"ם לים

מאת ירון זליג, כתב „על המשמר"

מאות מתושבי שכונות יד אליהו נוה עופר ושכונות נוספות לקחו אתמול חלק במבצע „סע עם מפ"ם לים". אותו אירגן סניף מפ"ם בת"א. המבצע נועד למחות על העדר תחבורה ציבורית בשבתות באותן שכונות בהן קטן מספר התושבים בעלי רכב פרטי משכונות מבוססות יותר. המבצע נמשך קרוב לשש שעות. חמישה אוטובוסים שהופעלו בשני קוים נפרדים, הסיעו נוסעים מאזור דרום העיר לחוף הים ובחזרה.

אוטובוס מפ"ם מגיע לים (צילום: שאול רחמים)

את הנוסעים ליוו חברי נוער מפ"ם ופעילי סניף מפ"ם ת"א, אשר חילקו עלוני הסברה על המבצע. בסיומו אמר ח"כ אלעזר גרנות, מזכ"ל מפ"ם, „לא ניתן שקבוצות סחטניות ואלימות יקבעו בשבילנו את אורח חיינו הפרטי והציבורי, ימנעו חפירות ארכיאולוגיות, ויחבלו באירועים תרבותיים ודרכי בילוי עממיות.

„לכל אורח בישראל ובכל מקום בארץ הזכות הבלתי מעורערת להתייצב כאדם בן חורין מול מורשתו הלאומית, לפרשה כרצונו ולקבוע את זיקתו אליהם על פי דרכו," אמר גרנות.

המבצע עבר ללא הפרעות כלשהן, והוא עתיד להימשך גם בשבתות הקרובות.

שחור הפך לירוק בהפגנה בכיכר השבת

מאת בצלאל עמיקם, כתבנו בירושלים, ועתי"ם

סילוני מים ירוקים וכחולים צבעו אתמול בני נוער חרדי שהתגודדו במעלה רחוב שטראוס והפריעו לתנועה.

במוצאי שבת נערכו כוחות של המשטרה ועימם המכונות המיוחדות להתזת מים, שנחנכו לפני ימים אחדים בלבד. המכונות הוכיחו את יעילותן והניסו את הקהל החרדי הרחק לעבר מבואות מאה שערים.

התקריות החלו כאשר צעירים חרדים השליכו בקבוקים לעבר כלי רכב ושוטרים. נער חרדי אחד נעצר.

„כל הכרטיסים נמכרו"

צעירים רבים בירושלים פקדו בליל שבת את ארבעת האולמות בעיר שהקרינו סרטי קולנוע. מסתבר כי הביקוש בקרב הציבור החילוני למופעי תרבות היה גדול משציפו המארגנים. רבים נתקלו בשלט „כל הכרטיסים נגמרו", וסבבו סביב האולמות כשהם ממתינים למפגינים חרדים שבוששו לבוא.

המכנה המשותף לכל האירועים בירושלים של ליל שבת האחרון היה השקט. פה ושם הגיעו תצפיתנים חרדים, היו לעתים חילופי דברים, אך לא היתה כל התנגשות אלימה. הציבור החרדי החליט כנראה לדחות את הקרב על השבת למועד אחר. בינתיים הודיעו אנשי העדה החרדית בשיתוף עם אגודת ישראל על עצרת תפילה ומחאה שתתקיים ביום שני הקרוב ברחבת הכותל. אין ספק כי עצרת ליכוד הכוחות תגביר את המתח לקראת סוף השבוע הנוכחי.

התחממות בכיכר השבת

בסביבות שעה 11 בליל שבת התאספו כ־70 חרדים בסימטת אתיופיה מול החפ"ק המשטרתי וקראו „שאבעס, שאבעס". מולם ניצבו כוחות המשטרה ועשרות צלמים וכתבים ואזרחים רבים אחרים שהגיעו למקום.

ראש העירייה טדי קולק שאף הוא הגיע למקום, התקבל בשריקות ובקריאות מצד חרדים. לכתבים שהיו במקום אמר קולק „אני מצטער על המתח בעיר, בתי הקולנוע מלאים במידה מסויימת בגלל שאנשים צעירים לא רוצים שיכתיבו להם איך להתנהג". החרדים שהתרכזו במקום וכל אותה עת קראו „שאבעס", התפזרו כעבור כ־20 דקות, בהתאם לסיכום מוקדם שהיה ביניהם לבין המשטרה.

ברחוב שטראוס על יד שכונת מאה שערים גבר המתח סמוך לשעה 11.30 בלילה, שעה שכמה עשרות חרדים החלו להתאסף באזור המחסום המשטרתי המוצב במקום ומונע כניסת כלי רכב לשכונת מאה שערים. מספר בקבוקים ואבנים הושלכו לעבר הכביש בו הצטופפו החרדים וכן כמה עשרות חילונים. יחידת הפרשים של המשטרה שנקראה למקום, פיזרה את קהל הנאספים ופינתה את רחוב שטראוס מכל הציבור החילוני שהיה במקום.

מפ"ם: הישארו להילחם

בשערי ירושלים עמדו עשרות חניכי תנועות הנוער, השומר הצעיר, הנוער העובד, נוער מפ"ם ור"ץ, שהניפו ססמאות הקוראות לנוסעים לתל־אביב להישאר בבירה וללחום לחופש התרבות בה.

ראש סניף מפ"ם בירושלים נחום סולו, קיבל את פני הבאים לאולם „צוותא" ולמועדון „יצחקי". בדברים קצרים, הודה לציבור על ההיענות ההמונית אך הזהיר כי המאבק נמצא רק בראשיתו.

במוקד האירועים עמדה הקרנת הסרטים באולם בית אגרון. מפעיל הבית, אמציה קפלן, המקיים מזה חודשים הקרנות סרטים בלילות שבת, סיפר כי לא קיבל את העצה להעסיק גוי של שבת שימכור כרטיסים. משטרת ירושלים נאלצה כמובן לחלל את השבת ולגייס שוטרים רבים ואנשי משמר הגבול אך ידי השוטרים היו הפעם ריקות.

יום ו', מחוץ לבית אגרון (צילום: רחמים ישראלי)

שופטת בג"ץ בצו על תנאי:
על המשטרה לנמק איסור ההפגנה נגד כפייה דתית

כיום ו' אחר הצהריים הוציאה שופטת בית המשפט העליון, השופטת שושנה נתניהו, צו על תנאי נגד מפקד המחוז הדרומי של משטרת ישראל. השופטת קובעת, כי על מפקד המחוז הדרומי של המשטרה לנמק בתוך ארבעה ימים, מדוע לא יאשר לאנשי תנועת השכונות ותנועת „האוהלים" לקיים ביום ו' הבא אסיפה נגד כפייה דתית בפאתי שכונת מאה שערים.

הצו הוצא לעתירתם של אנשי השכונות ואנשי תנועת האוהלים. הדיון בעתירה יתקיים לאחר מתן תצהיר התשובה.

העותרים טענו, כי המשטרה סירבה לאשר להם את האסיפה, מחשש שאלפי חרדים ינהרו למקום ובכך יופר הסדר הציבורי, וביקשו מבג"ץ להורות למשטרה לאשר להם לקיים את האסיפה ביום ו' הבא. הם טוענים, כי זכות האסיפה היא זכות יסוד, ואם רוצים להגבילה — יש צורך בממצאים עובדתיים שיצביעו על הפרעה צפויה לסדר הציבורי. לדעת העותרים, אין למשטרה ממצאים כאלה. עוד נטען, כי המשטרה חייבת להגן על שלום המתאספים נגד קהל עוין ולא לנקוט בדרך הקלה של מניעת האסיפה.

הרב הראשי: מכשיר הקלטה הוא פרובוקציה

הרב הראשי הספרדי לחיפה הרב אליהו בקשי דורון שעמד בראש התפילה במדרחוב אמר, כי שמע על התקרית האלימה רק לאחר שהגיע לביתו ולפני ה„קידוש". הרב הביע צער על התקרית ואמר „אנחנו מצטערים על כל אלימות שהיתה, והכל שעיתונאים הוכו, אבל כדאי שעיתונאי יקח בחשבון שזה לא הוגן ולא סביר להיכנס עם מכשיר הקלטה לתוך ציבור בעת תפילה בליל שבת, ולגרום על ידי כך לחילול שבת דבר שיש בו כדי להוות פרובוקציה".

הרב הוסיף, כי הוא מגנה כל אלימות ומצטער על התקרית אך עתונאי שחושף עצמו בעת מילוי תפקידו צריך לקחת בחשבון את הסיכון שיגרום לחילול שבת בעת הפגנה נגד חילול שבת.

הרב הראשי של חיפה הרב שאר־ישוב כהן קרא אתמול לציבור הדתי לחשוף את תוקפי העתונאים כדי שהמשטרה תוכל להביאם לדין. הרב אמר עוד כי הוא מזועזע ומגנה בכל פה את האירועים שבוצעו בידי חמומי־מוח וחבורה של אנשי שוליים. הוא אמר כי בהודעה מוקדמת הדגיש וביקש להימנע מכל עימות עם הציבור החילוני בעיר. הרב הביע תקווה למצוא דרך להחזרת הסטאטוס־קוו בחיפה.

שרת הבריאות הורתה להסביר למד"א על האיידס

שרת הבריאות, שושנה ארבלי אלמוזלינו, הורתה להנהלת מד"א לנקוט מיד בכל האמצעים להסברת מחלת האיידס ודרכי ההתגוננות בפניה בקרב צוותי האמבולנסים.

שרת הבריאות אמרה, כי על מד"א לנקוט באמצעים דומים לאלה שננקטו בבתי חולים ובמרפאות הקהילה, ובתשומת לב לבעיות המיוחדות שיש לצוותי הטיפול באמבולנסים. „עד היום לא אירע בישראל אף מקרה בו נדבק עובד רפואי בנגיף האיידס, אמרה, והדגישה כי ניתן למנוע הדבקה על־ידי נקיטת אמצעי זהירות.

שרת הבריאות הנחתה גם את הוועדה העליונה לנושא האיידס במשרד הבריאות לבחון את טענות עובדי מד"א, ולהנחות את הארגון בכללי זהירות, ולהמליץ על אמצעי מיגון בהתאם לידע המצוי במדינות המערב.

„עם זאת, אל להם לעובדי מד"א למנוע טיפול מחולה בכל מצב שהוא. על עובדי רפואה מוטלת חובה לטפל באדם בכל מצב ובכל עת," אמרה.

והנחיות מניעה לעובדי מד"א בנושא האיידס יועברו אליהם בהקדם. (עתים, מ"מ)

צעיר נפצע מירי סיור של צה"ל שנרגם בשכם

צעיר תושב שכם נפצע בליל שבת בעת פיזור הפגנה במרכז העיר, שבמהלכה הותקף סיור של צה"ל.

הסיור הותקף ע"י עשרות מתושבי שכם, שהמטירו ברזלים, אבנים ובקבוקים ריקים. התקרית היתה ברחוב חיטין, סמוך לשעה 8 בערב. כוח צה"ל הבחין באחד המפגינים שעסק בהסתה להתפרעות וקרא לו לעצור. כשלא נענה, חרף התראות ויריות אזהרה באוויר, נפתחה אש לעבר רגליו והוא נפצע קל.

הצעיר, בן 17, פונה לבית החולים „אל תיראפ" והוא צפוי להיעצר. ביום שישי היו בשכם כמה הפרות סדר, אשר כללו יידוי אבנים לעבר כלי רכב ישראליים. איש לא נפגע. (עתים)

● תנועת ר"צ הביעה היום סלידה עמוקה ממעשה החוליגניות של גזיזת פאות הילד החרדי בירושלים. בר"צ אומרים כי המעשה האנטישמי פוגע במאבק הלגיטימי של הציבור החופשי והחילוני על רעיונותיו ואורחות חייו, ומקווים שעושה המעשה הנואל ייעצר על ידי המשטרה בהקדם ויבוא על עונשו.

כהנא בא „לשכנע", וסולק ממשרדו של הקונסול המיועד, מסרוואה

עו"ד מוחמד מסרוואה שאמור לצאת בימים הקרובים לאטלנטה בארצות הברית, לכהן בקונסול ישראל, סירב ביום שישי בבוקר להפגש עם הר' מאיר כהנא, שהגיע למשרדו כדי לשכנעו להסיר את מועמדותו לתפקיד.

כהנא השאיר במשרדו הודעה כתובה, המודיעה למסרוואה כי עוד יפגשו בארצות הברית.

ביום חמישי בערב הגיע למשרדו של עו"ד מסרוואה בכפר קרע במשולש מברק מכהנא, בו ביקש להיפגש עמו במשרדו בחדרה, כדי שיוכל להביא בפניו את נימוקיו מדוע עליו לשקול מחדש את מועמדותו לתפקיד. כהנא הגיב במברקו, שערבי יכול להיות בארצות הברית, אך אינו יכול לייצג את ישראל, כי אינו ציוני ואינו יכול להזדהות עם תפקידו.

סמוך לשעה 10.30 בבוקר ביום שישי התייצב כהנא במשרדו של עו"ד מסרוואה בחדרה. „סירבתי לשבת איתו", אמר מסרוואה „כי אין לנו כלום במשותף. הוא יכול לשמור לעצמו את עקרונותיו, וביקשתי שיסתלק".

2 עמדות של יוניפי"ל נפגעו באש טנקי צד"ל

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

שתי עמדות של יוניפי"ל נפגעו בחילופי־אש שהיו ביום שישי בשעות הצהריים בין חיילי צד"ל למחבלים. קבוצת מחבלים הפגיזה את כוח צד"ל במרגמות, ובתגובה השיבו חיילי צד"ל באש טנקים.

ממקורות יוניפי"ל נמסר, שבהפגזות צד"ל נפגעו שתי עמדות של חיילים איריים מכוח האו"ם. לא היו נפגעים, אולם נגרמו נזקים. ונפצעו שתי נשים מכפר סמוך, אשר פונו על־ידי יוניפי"ל לבית־חולים.

סעודיה ניאותה לסייע לכוחות ארה"ב במפרץ

תעניק זכויות־נחיתה ושירותי־קרקע למטוסי־הקרב „בנסיבות מיוחדות" ● חוששים שזו „הכשרת קרקע" לאישור מכירת נשק אמריקני לריאד ● עוד שיירה הפליגה מכוויית

מאת דליה רפאל, כתבת „על המשמר" בוושינגטון

וושינגטון. — סעודיה ניאותה להעניק זכויות נחיתה וסיוע קרקע למטוסים אמריקנים הפועלים במפרץ הפרסי — הודיע אתמול „וושינגטון פוסט".

לדברי העיתון, ההיענות השקטה של הסעודים תכלול אישור למטוסי־קרב המוצבים על ספינות לנחות בבסיסים סעודיים למטרות תידלוק וסיוע לוגיסטי בתנאי „חירום" או „בנסיבות מיוחדות".

הנסיבות שיאפשרו את ביטול האיסור הסעודי (הקיים כיום) על נחיתת מטוסי־קרב אמריקנים בסעודיה ייקבעו לגבי כל מקרה ומקרה, מסרו המקורות. המדובר ב„הבנה", ולא במיסמך שעליו חתמו הצדדים, מתוך חשש שפירסום רב מדי עלול לחסל את העניין כולו.

חשש מלחצים

המקורות ציינו את החשש של סעודיה ואיחוד האמירויות במפרץ מפני לחצים פנימיים וחיצוניים. חשש זה הוא הגורם להסתייגותן מקשרים צבאיים הדוקים יותר עם ארה"ב. החשש העיקרי הוא מפני איראן וכוחות מוסלמים פונדמנטליסטיים, המתנגדים להשפעה מערבית.

ובכל זאת, אומרים המקורות, מגלות סעודיה ומדינות המפרץ האחרות, בשבועות האחרונים, פחות רתיעה משיתוף פעולה עם ארה"ב, כנראה נוכח הארועים האחרונים, ביניהם התפרעות העולים־לרגל האיראנים במכה והמספר הגדול של מוקשים שפוזרו במפרץ, שמקורם, כנראה, באיראן.

נוסף על כך, מסבירים המקורות, מוכיחה ארה"ב את דבקותה במחויבותה לסייע לכוויית בליווי מיכליות הנפט שלה, ודבקות זו מרגיעה את החששות של מדינות המפרץ לגבי נכונותה ואמינותה של ארה"ב בהתחייבויותיה להגנת האזור.

עיסקת הנשק לסעודיה

הידיעה מעניינת במיוחד על רקע הפרסומים שהיו בשבוע האחרון, על אודות כוונת הממשל של רייגן למכור נשק לסעודיה במיליארד דולר. הפרסום הראשון היה ב„וושינגטון פוסט" פרי עטו של אותו כתב שפירסם אתמול את „החדשות הטובות" על שיתוף הפעולה הסעודי.

למרות הכחשות הממשל שהעיסקה נמצאת כבר בשלבים מעשיים וטענתו, שזוהי כוונה כללית, שאינה חדשה, מתברר, שכבר נעשה הצעד הראשוני לקידומה.

הכשרת הקרקע

ניתן לראות בפרסומים על העיסקה ונכונותם הגדולה של הסעודים לשיתוף־פעולה צבאי „הכשרת הקרקע" של הממשל לקראת תחילת המאמץ להשיג את אישור הקונגרס לעיסקה. העניין יובא לקונגרס, קרוב לוודאי, זמן קצר לאחר שישוב הקונגרס מפגרתו, ב־9 בספטמבר.

עוד שיירה הפליגה

משרד ההגנה האמריקני אישר אתמול, כי ארבע מיכליות נפט כוויתיות, כולל „בריג'טאון", שנפגעה לא מזמן ממוקש, הפליגו אתמול בבוקר מכוויית עם ליווי של שלוש אוניות מלחמה אמריקניות. והשיירה עושה את דרכה דרומה ללא תקריות.

תותחנים איראניים על ספינת אספקה המשתתפת בפינוי מוקשים במפרץ. האיראנים הכריזו על מפרץ עומן ומצרי הורמוז כחופשיים ממוקשים לאחר פעולות פינוי מוקשים שבוצעו בששת הימים האחרונים (צילום: אי.פי.)

נורת ייאלץ למסור דוגמה של כתב־ידו

וושינגטון. — בית־משפט לערעורים בארה"ב דחה ביום ה' את בקשתו של אוליוור נורת להפסקת החקירה שמנהל התובע המיוחד לורנס וולש בפרשת מכירת הנשק לאיראן.

בית־המשפט הורה לנורת, אחד האנשים שנגדם מכוונת החקירה, למסור דוגמה של כתב־יד. אם לא יעשה כן, עלול הוא להיכלא באשמת ביזיון בית־המשפט.

היה זה הנצחון המשפטי השני שבו זכה וולש, המנהל חקירה כדי לגלות, אם מכירת הנשק לאיראן והעברת מיליוני דולרים מהרווחים למורדי הקונטראס בניקראגואה, מהווה הפרת חוקי ארה"ב.

בית־המשפט העליון של שווייץ נקט בינתיים בצעדים, שיאפשרו העברת מסמכים המתייחסים לפרשת איראנגייט לידי גורמים אמריקניים. וולש מעוניין במסמכים אלה, לקראת הגשת כתבי־אישום פליליים נגד הדמויות המרכזיות בשערורייה.

פרקליטיו של נורת טענו, כי מינויו המקורי של וולש, בחודש דצמבר, על־ידי בית־משפט מיוחד, שהיה מורכב משלושה שופטים, נגד את החוקה. (ע"ר)

הטייס רוסט יישפט במוסקווה בספטמבר

מוסקווה. — משפטו של הצעיר הגרמני מאתיאס רוסט, שהנחית בחודש מאי מטוס קל בקרבת הכיכר האדומה במוסקווה, ייפתח ב־2 בספטמבר — נמסר ביום ו' בהודעה של סוכנות הידיעות הסובייטית „טאס".

המשפט ייערך בדלתיים פתוחות, לפני בית־הדין העליון במוסקווה.

רוסט, בן 19, צפוי לעונש מאסר של עד 10 שנים באשמת הפרת תקנות התעופה הבינלאומית. הוא צפוי גם לעונש של חמש שנים באשמת חוליגאניזם מרושע ולעונש של שלוש שנים באשמת חדירה בלתי־חוקית לתחומי בריה"מ. (ע"ר, ע"צ)

רייגן מודה לאסד על העזרה בשחרור גלאס

דמשק. — נשיא ארה"ב רונלד רייגן, הודה אתמול לנשיא סוריה, חאפז אסד, ולממשלתו, על עזרתם בשחרורו של בן־הערובה האמריקני צ'ארלס גלאס — דיווחה סוכנות הידיעות הסורית הרשמית „סאנא".

ארה"ב חזרה אתמול והודיעה, כי היא מסרבת לעשות עסקות לשחרור בני־ערובה זרים הכלואים בלבנון. עם זאת אמרו פקידים אמריקנים, כי וושינגטון מקווה שהחלטתה להחזיר את השגריר ויליאם אינגלטון למקום כהונתו בסוריה תעורר את דמשק להפעיל לחצים על איראן לשחרור אנשים אלה.

הארגון המחתרתי „ג'יהאד איסלאמי" הודיע אתמול, כי בן־ערובה צרפתי שבידיו חולה אנוש. בהודעה, מאיים הארגון להתעלל בחמשת בני־הערובה שבידיו. (ע"ר, ע"צ)

נתגלתה גופת המפקד לשעבר של „כוח 17"

צידון. — גופתו של מי שהיה מפקד „כוח 17", ראסם אל־גול, שנחטף ביום ד', נתגלתה בלילה שבין יום ו' לאתמול ליד צידון — נאמר בהודעה שפירסם אש"ף.

בהודעה נאמר, כי רוצחיו של מפקד המשמר האישי של מנהיג אש"ף, יאסר ערפאת, זוהו ובקרוב יובאו לפני בית־משפט פלשתיני.

ראסם אל־גול נחטף ביום ד' על־ידי חברי יחידה בראשות המפקד ג'מאל סולימאן, שיצא מטקס נישואין במחנה עין אל־חילווה. ההודעה על רציחתו של ראסם אל־גול גרמה מתיחות רבה בשני המחנות הפלשתיניים ליד צידון, שם החלו אנשים חמושים להקים ביצורים. בשני המחנות — עין אל־חילווה ומיה מיה — חיים כ־80 אלף אנשים.

אל־גול הואשם על־ידי מתנגדיו ב„פתח" בשיתוף פעולה עם שירותי המודיעין של כמה מדינות במפרץ הפרסי, להן מסר מידע על פלשתינים בעלי נטיות קיצוניות המתגוררים בארצות אלה. מידע זה הביא בעקבותיו לגירושים ולמעצרים של חשודים. (ע"צ)

פחות אלימות בטלוויזיה הבריטית

לונדון. — תחנות הטלוויזיה בבריטניה ביטלו ביום ו' שידור תוכניות שכללו מעשי אלימות, יומיים אחרי שאדם חמוש השתולל בעיר האנגרפורד והרג 17 אנשים. 13 פצועים עדיין מאושפזים.

שני הקורבנות האחרונים של השתוללות הירי הם אשה בת 63, שהיתה מרותקת לכסא־גלגלים, וגבר בן 34. האיש, מייקל רייאן, בן 27, השתולל ברחובות העיר, כשהוא יורה ללא אבחנה לעבר אנשים, ואחר־כך התאבד.

שלטונות בריטניה שוקלים עתה הטלת הגבלות על מכירת נשק אוטומטי־למחצה, בעקבות הפרשה. בידי רייאן היו רשיונות לחמישה כלי נשק, כולל שני רובים.

בין הסרטים ששידורם בתחנות שונות בוטל: „ראמבו, דם ראשון", „מגע גוף", המערבון „נוואדה סמית" וקטע בסדרה „המקצוענים".

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 21.8.87

	יחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.6766	1.6976	1.6840
דולר אמריקני	1	1.57	1.64	1.6015	1.6215	1.6095
מרק גרמני	1	0.86	0.90	0.8778	0.8887	0.8805
לירה שטרלינג	1	2.55	2.68	2.5996	2.6320	2.6071
פרנק צרפתי	1	0.25	0.27	0.2619	0.2652	0.2635
ין יפני	100	1.10	1.15	1.1172	1.1311	1.1224
גילדן הולנדי	1	0.76	0.80	0.7789	0.7887	0.7812
פרנק שוויצרי	1	1.04	1.09	1.0605	1.0737	1.0639
כתר שבדי	1	0.25	0.26	0.2503	0.2534	0.2515
כתר נורבגי	1	0.23	0.25	0.2391	0.2421	0.2402
כתר דני	1	0.22	0.23	0.2274	0.2302	0.2283
מרק פיני	1	0.35	0.37	0.3614	0.3659	0.3632
דולר קנדי	1	1.19	1.24	1.2083	1.2233	1.2142
דולר אוסטרלי	1	1.10	1.18	1.1412	1.1554	1.1468
ראנד דר' אפריקני	1	0.47	0.79	0.7780	0.7877	0.7796
פרנק בלגי	10	0.41	0.43	0.4223	0.4276	0.4236
שילינג אוסטרי	10	1.22	1.28	1.2468	1.2623	1.2521
לירה איטלקית	1,000	1.19	1.26	1.2123	1.2275	1.2160

אנשים ואירועים

מסרב לחשוף אחרי 40 שנה סודות הריגול של ההגנה

פעולה שתוכננה ע"י ה„הגנה" לפני 40 שנה, סוכלה ע"י סוכן ערבי שעבד בשירות הש"י (שירות הידיעות) ורק אחר־כך התגלה כסוכן כפול.

שמואל טולדאנו, שהיה מדמויות המפתח בש"י ופעל במגזר הערבי לפני הקמת המדינה, גילה משהו על הפרשה בתכניתו של דודו דיין „עושים מדינה" ששודרה בגלי־צה"ל ועסקה בין השאר בעלילות הש"י.

טולדאנו הודה, שבשירות הש"י פעלו כמה סוכנים כפולים. „המשחק היפה ביותר" — אמר — „זה לנהל מלחמת מוחות מעניינת. כששירות אחד מחדיר אינפורמציה לשירות השני, גם כשהוא יודע שהסוכן הוא כפול או משולש. אבל במקרה הזה — לא ידענו".

טולדאנו, שבעבור שנים היה יועץ ראש הממשלה לעניינים ערביים ומאוחר יותר חבר כנסת מטעם „שינוי", הסכים לומר, שמדובר באישיות ערבית רצינית מאוד ומכובדת, שעודנה בחיים. הוא סירב לגלות את מהות פעולת ה„הגנה" שתוכננה ואת זהותו של הסוכן־הכפול. „אני באמת לא יכול. זו ממש פצצה, פצצה", אמר.

התכנית תשודר שוב הערב, בשמונה.

יעקב עמרמי, חבר מפקדת האצ"ל ומי שהיה ראש ה„דלק" (שירות הידיעות של האצ"ל), הכחיש את עדותו של מפקד הש"י (שירות הידיעות של ההגנה), שהובאה בתכנית, לפיה עמד האצ"ל לחטוף את מפקד מחוז הצפון, משה כרמל.

לאכול בשר ולמות מהתקף לב, או לא, ולמות מסרטן?

מאת דפנה ורדי, כתבת „על המשמר" בלונדון

מי שעוקב באדיקות אחר הפרסומים השונים באשר לדיאטה הנכונה אשר תבטיח בריאות ואריכות ימים עלול לפעמים למצוא את עצמו במבוך. השבוע, לדוגמא, פורסם בבריטניה כי אנשים הנמנעים מאכילת בשר ומוצרי מזון מן החי מצמצמים את הסיכון לחלות במחלות לב. אך, אותה דיאטה עצמה מגבירה את הסיכון לחלות בסרטן.

מחקר שהתקיים לאחרונה מראה, כי אנשים הנמנעים מכל מוצרי המזון שמקורם בעולם החי, מורידים ב־60% את סיכוני מחלות הלב, אך מגבירים את אלה של הסרטן. נראה ממחקר זה, כי הפשרה המומלצת על ידי עורכי המחקר היא זו של הצמחונים, האוכלים ביצים, מוצרי חלב ודגים, אך נמנעים מאכילת בשר. אלה אמנם מורידים את סיכוני מחלות הלב רק ב־25%, אך גם לא מגבירים את הסיכון לחלות בסרטן.

המכון לרפואה קהילתית שבבית החולים רדקליף, באוקספורד, הגיע למסקנות אלה לאחר מעקב על רמת הכולסטרול בדמם של 5,000 איש האוכלים בשר ומוצריו, ו־6,000 הנמנעים מאכילת בשר.

אך, בעוד תוצאות המחקר שהתקיים באוקספורד מראות כי רמת כולסטרול נמוכה גורמת לבריאות תקינה, מחקר אחר שהתקיים ב„מכון הלאומי האמריקאי לסרטן," שבמרילנד, מוצא כי רמת כולסטרול נמוכה מכפילה את הסיכון למות מסרטן. מחקר זה עקב במשך עשר שנים אחרי 5,000 גברים ו־7,000 נשים.

ניאו־נאצים בדרא"פ מאיימים על היהודים

יוהאנסבורג. — מנהיג התנועה הניאו־נאצית הדרום־אפריקנית, יוג'ין טר־בלאנש, אמר אתמול לנציגי העיתונות, כי „חוסר הסובלנות" של נציגי הקהילה היהודית במדינה עלול לגרום להם צרות."

דברים אלה הושמעו לאחר שהיהודים מחו על טקס, שנערך לזכר המנהיג הנאצי רודולף הס.

כ־80 איש נאספו ליד מצבת הזכרון לחללי מלחמת העולם הראשונה בפרטוריה, דרא"פ, לטקס לזכרו של רודולף הס (צילום: איי. פי.)

ניאו־נאצים התכנסו ביום ה' בפרטוריה, ליד דגל צלב הקרס, והניחו זרים על צילום של הס. טקס זה עורר את זעמם של נציגי הקהילה היהודית בדרום־אפריקה, המונה כ־120,000 נפש.

מייקל כץ, יו"ר ועד שליחי יהדות דרום־אפריקה, הביע הזדעזעות בשם הקהילה היהודית.

בעלות־הברית, האחראיות לברלין, החלו להכשיר את הקרקע להריסת כלא שפאנדאו, שבו היה רודולף הס האסיר היחיד למן 1966.

יום לאחר ששם הס קץ לחייו, פתחו ארבע המעצמות — ארה"ב, צרפת, בריטניה וברה"מ — בצעדים להוצאת הרהיטים והתיקים. המסמכים יועברו לכל אחת מבין ארבע המעצמות והם לא יפורסמו ברבים עד לשנת 2017. המבנה ייהרס.

על שטח הכלא — 40 אלף ממ"ר, מתכוונים הבריטים להקים מרכז מסחרי ושירותים סוציאליים לחייליהם המוצבים בברלין. כלא שפאנדאו שוכן באזור הבריטי. (ע"צ)

על היום

23.8.87

מספנות ישראל על המבדוק

מאת קובי מנדל

דרכן של מספנות ישראל למאזן חיובי עדיין ארוכה מאוד. הרבה תלוי בהפניית המרץ מהתנגחויות פנימיות להשגת לקוחות חדשים

במספנות ישראל נשמרת „הפסקת האש", שהוכרזה באורח לא רשמי בשבוע שעבר. לאחר שבועיים של יחסים מתוחים בין הנהלה לעובדים, בעקבות פיטורי יו"ר ועד הפועלים מישל אלמליח, הבינו הצדדים, קרי המנכ"ל ונציגי העובדים, כי מתיחות לאורך זמן עלולה להיות בסופו של דבר בעוכריהם.

תחילתו של העימות עם השתלטות חברי ועד הפועלים על משרדי הדירקטוריון במשך שלושה ימים, וסירובם לפנות את המקום לא רק על פי דרישת המנכ"ל, זאב אלמוג, אלא גם לדרישת מועצת פועלי חיפה. העילה לצעדיו של ועד הפועלים — התמהמהות בהחלטה להחיל על עובדי המספנה שלושה מסעיפי הסכם העבודה ב„כור", אליו צמודים פועלי המספנה. תגובת המנכ"ל לצעדם החד־ריף של נציגי הפועלים לא איחרה לבוא, ובעקבותיה תגובה קיצונית נוספת של העובדים, אשר החלו לעבוד „לפי הספר".

מועצת פועלי חיפה, שניסתה עד אז ליישם את שלושת „סעיפי כור" והמספנות, נאלצה לתת בעל־כורחה מענה למצב החדש, שעלול היה ליצור תקדים שלילי מבחינתה: פיטוריו של נציג פועלים על־ידי ההנהלה. אם תירצו — נציגי פועלי מספנות ישראל בישלו דייסה תפלה, שעל אכילתה הופקדה מועצת הפועלים לבדה. מעיסוק בנסיונות להגיע להסכמה עם כונס הנכסים על החלת „סעיפי כור" על עובדי המספנה, נקלעה ההסתדרות לעיסוק בפרשה חדשה, שללא ספק גרמה מעוצמת טיעוניה במגעיה עם כונס הנכסים. מה גם, שגם אם אין אומרים זאת בקול רם, מודים בהסתדרות כי צעדם האחרון של העובדים היא בבחינת „הגזמה".

ניצני הידברות

לפי־שעה מכתב הפיטורין עדיין בתוקף וכך גם התנגדותה של ההסתדרות לו. נציגי העובדים; כמו גם אנשי מועצת פועלי חיפה, מציינים בזהירות כי כעת ישנם ניצנים של הידברות בין הצדדים. בסוף השבוע שעבר מונתה ועדה בת שלושה חברים כדי למצוא פתרון ליחסים העכורים במפעל, לנוכח פיטוריו של יו"ר הוועד. במקביל נערכו פגישות ארוכות בין נציגי העובדים למנכ"ל המפעל, שלא בנוכחות יו"ר ועד הפועלים שפוטר.

כדי שניתן יהיה ליישם את מסקנות הוועדה, על מנכ"ל המספנה לומר תחילה מפורשות כי עצם הקמתה קבילה עליו. יש לצפות כי הסכמה מעין זו אכן תתקבל, שכן דומה כי עתה הגיעו הצדדים למסקנה שהמשך הנתק עלול לחבל בסיכויי הבראת המפעל.

זאת ועוד: הערך השקט התעשייתי בעת האחרונה כמעט הוביל לביטול אספנת האניה „צים ניו־יורק". המשכו עלול למנוע מהצי השישי מלאספן את אוניותיו על מיבדוק המספנה, כפי שמתוכנן בתקופה הקרובה. במצב שכזה יכול כדור השלג להתגלגל ואף לתפוס תאוצה וקשה לדעת אם ניתן יהיה לעוצרו. ועדת הבירור לא תוכל בישיבותיה להתעלם מהעובדה, שוועד הפועלים הפר במעשיו את מרות ההסתדרות ואת תקנון ועדי העובדים. לפיכך, לא מן הנמנע שמסקנותיה לא יצדדו בהשבת המצב הקודם למפעל. לפחות לא מבחינת הרכב נציגי העובדים.

קשיים ביצירת „כימיה"

בהקמתה של הוועדה יש גם משום איתות לזאב אלמוג, כי קיים מוצא למשבר האחרון וכי יש באפשרותו „לצאת בכבוד" מהעניין. בסופו של דבר הצורך בקיום המספנה יוביל לפשרה ולסיום הפרשה. אם ללמוד מנסיון העבר, השאלה שעדיין תשאר פתוחה היא, האם סיומו של הסיכסוך הנוכחי לא יהיה בבחינת פסק־זמן עד לסיכסוך הבא. השאלה מתעוררת לאור קשייו של אלמוג ליצור „כימיה" עם העובדים, כמו גם קיצוניות [illegible] שאלה גילו באחרונה.

המשך קיומו של המפעל תלוי [illegible] בלבד: בהבראתו, וכהשבת הניהול [illegible] כונת שהיתה בעבר, ללא כינוס נכסים. [illegible] מבינים הצדדים היטב. יהודה ברנון, [illegible] תיק מספנות־ישראל במועצת פועלי [illegible] המלוה את המפעל זה שנים אחדות [illegible] לזכותו נקודות זכות לא מעטות [illegible] במפעל, סבור כי ניהולו תחת [illegible] כונס נכסים הוא דבר חיובי, אך [illegible] קצוב בלבד, עד להבראת המפעל. [illegible] קופה זו הופך הכינוס למכשלה. [illegible] טוען ברנון, גורם הדבר לשיבוש [illegible] העבודה ולשיבוש האיזון שבין [illegible] לעובדים, דבר הגורם לעימותים [illegible] האחרון.

עדיין מפעל מפרפר

במצב של כינוס נכסים כבולות ידיו [illegible] המנכ"ל, החייב לקבל את אישורו של [illegible] ובית־המשפט על כל צעד שברצונו לעשות. „אלמלא היה כונס נכסים ב„אל־על" [illegible] העבודה שם נחתם מזמן. כיום, [illegible] חיובי, אין עוד מקום לכונס נכסים" [illegible] ברנון. דרכה של המספנה למאזן [illegible] ארוכה מאוד. האופטימים מאמינים כי [illegible] כשנה וחצי יוכל המפעל להתאזן. [illegible] מזרימה הממשלה למספנות־ישראל [illegible] מיליון דולר בשנת התקציב הנוכחית. [illegible] ישראל, איפוא, עדיין על המבדוק. [illegible] מפעל מפרפר, שכל כולו תלוי באלף [illegible] בתוך שעריו. פועלים והנהלה כאחד [illegible] יתפנו הללו מההתנגחויות ויפנו [illegible] להשגת עבודות ללקוחות. ישובו [illegible] ישראל לימי הזוהר שידעו בשנות ה־60.

על הפרק

יריד ב„שטח ההפקר"

מאת בצלאל עמיקם

השיעמום הארוך שנגזר על הירושלמים הופג בלילות קיץ אלה על־ידי יריד חוצות היוצר. למרגלות החומות העתיקות, שהתמתחו אתמול.

יותר מ־100 אמנים ואומנים ממזרח העיר וממערבה חברו יחדיו, כדי להציג מבחר ממוצריהם בתחום הציור, הקרמיקה, האמנות השימושית, חפצי החן וכמובן תשמישי קדושה.

יריד חוצות היוצר רכש לו מוניטין בקרב קהל האמנים, שהעמיד את מוצריו למכירה וקיווה לרבבות המבקרים שיבואו. מבחר ממגוון אותם מוצרים מוצג כל ימות השנה, אולם השפע שהעריפו עלינו במהלך היריד הסמגוני היה חסר־תקדים. אין ספק שהעיתוי — במסגרת חגיגות 20 שנה לאיחוד ירושלים — תרם למאמץ לשוות ליריד אופי מיוחד במינו.

המחישו זאת בובות ענק המעוצבות על־ידי הפסל ישראל הדני, „מחווה לפיליפ פטי", שריחפו מעל לביתני היריד.

חוצות היוצר ממוקם לרגלי מגדל דוד, בביקעה הקרובה לגיא־בן־הינום. לפני מלחמת השחרור שכנה כאן שכונה קטנה, שתושביה מעורבים — יהודים וערבים. עם תום המלחמה נוטשה השכונה ההרוסה ונכללה בשטח ההפקר. יש אומרים כי נכללה באיזור החיץ שבין החלק היהודי של ירושלים לחלק הערבי בגלל העט העבה שאחזו משה דיין, מפקד חזית ירושלים דאז, כאשר שירטט את מפת קו־ההפרדה יחד עם מפקד הליגיון עבדאללה טאל. משמעותו של הקו העבה על המפה היתה רצועה של 40 מטר וכך נמצאו אותם בתים עלובים בשטח ההפקר.

בעקבות מלחמת ששת הימים הפך קו הגבול ללב העיר. המבנים העזובים קסמו לאנשי החברה לפיתוח מזרח־ירושלים. עם פינוי מיצבורי האשפה ושרות המוקשים צפה ועלתה תוכנית שיקום. המבנים המדורגים והישנים שופצו, הותקנו בהם סדנאות למלאכה ואמנות שימושית ועל גגם נבנתה מסעדה שוקקת קהל.

היריד נושא שם בעל זיקה תנ"כית: חוצות היוצר. המשמעות — מרכז יוצרי להפצת תוצרתם של אמני ירושלים. הקהל הרחב מקבל תמורת דמי הכניסה (4 שקל למבוגר ו־2 שקל לילדים) תמורה נאותה. הוא יכול לחזות באמנות יצירתית, לראות את הדרך בה אופים כלי קרמיקה, איך בונים כלי נגינה ואיך צורפים תכשיטים. אמנים ואומנים ממזרח ירושלים הציגו בפינה מיוחדת מטיב אמנות הפולקלור המזרחית. מדי ערב התקיימה ביריד תכנית אמנותית־תרבותית בהשתתפות מוסיקאים ושחקנים ידועים.

מכיוון שהמארגנים לא סמכו על הקהל הירושלמי האדיש, אירגנה חברת „אור־[illegible]" מדי ערב הסעה מיוחדת מתל־אביב ליריד ובחזרה.

אמנות שימושית בחוצות היוצר (צילום: אליהו הראוני)

פילפל

מאת שלמה פרנקל

אורכה קטנה

מישהו ראה באחרונה את המשא ומתן על השכר? אתם זוכרים בוודאי — מדובר באותו עניין קטן של כמה מאות אלפי עובדי המדינה, שמשום מה סבורים שמגיע להם יותר כסף, ולחלופין הם מוכנים לעבוד יום אחד פחות בשבוע. המו"מ, אפשר היה להבין, כבר הגיע לשלבים מתקדמים, ואחר כך נקלע למשבר, ונחלץ מהמשבר, ושוב התקדם, ושוב משבר, וכן הלאה וכן הלאה, כמיטב כשרונם של האדונים מן האוצר והחברים מן ההסתדרות.

עכשיו מאיימת ההסתדרות שהמו"מ חייב להגמר עד סוף השבוע הזה. לא ברור כל־כך מה יקרה אם הוא לא ייגמר עד סוף השבוע הזה. האם עובדי המדינה יקבלו במקרה זה תוספת — או שלא יקבלו?

נראה שההסתדרות בכל זאת תהיה נחמדה ותיתן ארכה קטנה. עניין הלביא יאפשר לה זאת. עניין הלביא, כזכור, השכיח לחלוטין את המו"מ על השכר בשבועיים האחרונים. אפשר להניח, כי אם תתקבל בישיבת הממשלה ביום ראשון החלטה כלשהי — אפילו החלטה נוספת לדחות את ההחלטה — תתחולל מהומה תקשורתית של שבוע ימים לפחות, ולמי יהיה זמן לעניינים פעוטים כמו שכרם של עובדי המדינה?

לביא מכל צד

אין, כנראה, מה לעשות: כל דבר שקורה בכלכלה שלנו קשור איכשהו ללביא בזמן האחרון. קראתי אפילו שירידות השערים בבורסה קשורות ללביא. אין להתייחס ברצינות רבה מדי לסיפור הזה. בכל אופן — לא ברצינות רבה יותר מאשר לסיפורים הקודמים, שלפיהם היו ירידות השערים בבורסה קשורות למשברים הממשלתיים, הבאים עלינו בתכיפות של אחת לשלושה שבועות, או לאותם הסברים שלפיהם ירידות השערים קשורות לחשש ממס זה או אחר, חששות המופיעים באופן סדיר פעם בשלושה חודשים.

נחזור ללביא. הוסבר לנו שירידות השערים קשורות לחשש שמא יאושר המשך פיתוחו של הלביא. אילו היו בבורסה עליות שערים, היו מספרים לנו שהן קשורות לאותו עניין עצמו, אלא שהיתה מופיעה מלה אחרת במקום המלה „חשש". היו מספרים לנו, שהסיכוי כי הלביא ימריא בכל זאת, הוא שעורר את עליות השערים.

על חשבון רמת החיים (של אחרים)

ממלא מקום ראש הממשלה, שמעון פרס, הודיע השבוע בטלוויזיה, שוב אפרופו אותו מטוס מטכן, כי „רמת הטכנולוגיה צריכה לבוא על חשבון רמת החיים". וכוונתו היתה, כמובן, שבכדי לקיים את הלביא יהיה צורך להוריד את רמת החיים.

ובכן, ראשית המשפט הזה של פרס מופרך מן היסוד: רמת הטכנולוגיה תורמת תמיד לשיפור רמת החיים. ואילו הורדת רמת החיים מורידה גם את רמת הטכנולוגיה. והוכחה הטובה ביותר לכך היתה כמובן, התכנית הכלכלית החדשה שהתחילה ביולי 1985. התכנית הזאת הורידה את רמת החיים של רוב האורחים — וגם את רמת הטכנולוגיה, כאשר המשק הישראלי נמצא גולש לעבר ענפי תעשיה עתירי כוח־אדם וממוכנים פחות, על חשבון מפעלים עתירי טכנולוגיה מתקדמת.

ושנית: הייתי רוצה לדעת איך, ספציפית, מוכן מר פרס להוריד את רמת החיים שלו עצמו ושל חבריו לממשלה. האם הם יהיו מוכנים להחליף את הוולבו במכונית יקרה פחות? לוותר על מיזוג אוויר בעת ישיבות הממשלה? לאכול בזמן הישיבות האלו קיסמים במקום בורקס? או שכרגיל מתכוון פרס רק להורדת רמת החיים של האחרים. לא שלו ושל חבריו.

סולידאריות שחורה

חששותיהם של שליטי דרום־אפריקה מתגברים. אם יסרב הרוב העצום של העובדים השחורים להעניק את כוח שריריו לאפרטהייד — אפילו לזמן קצר - יקיץ הקץ על שלטון המיעוט הלבן ■ בינתיים שותקו עשרות מכרות זהב ופחם והשביתה מאיימת להתפשט אל ענפי תעשייה אחרים ■ תביעות השכר מצטרפות למרי הפוליטי וההפסד נאמד במיליוני ראנדים

ג'יימס מהאלטזי: „נמלים מסוגלות להמית פילים"

ממשלת המיעוט הלבן בדרום־אפריקה נקלעה לצרות, שמקורן בריבוי המסוכנים ביותר: האיגודים המקצועיים השחורים שהתחזקו. יותר מרבע מיליון כורים הפסיקו את העבודה, והשביתה מאיימת להתפשט על ענפי תעשייה אחרים: גל השביתות הגדול ביותר בתולדותיה של מדינת הכורים.

„אנו הנמלים, שם הפיל" אומר ג'יימס מהאלטזי, נשיא האיגוד הארצי של עובדי המיכרות (נו"ם), שהטעים את דבריו בה נפת אלת־עץ. „ויווה נו"ם", קראו הכורים. „אנו נוכיח כי נמלים מסוגלות להמית פילים", אמר המנהיג המקצועי השחור. „ויווה", השיב ההמון הנזעם — קריאת שמחה מהפכנית, שמקורה במושבה הפורטוגזית המשוחררת מוזאמביק. המאזינים רקעו כפראות ברגליהם. ברומסם נאורה סמלי את בעלי המיכרות הלבנים. בקריאה „ויווה אנ"ק" בירך ההמון גם את תנועת השחרור המיליטאנטית של דרום־אפריקה, הקונגרס האפריקני הלאומי.

היה זה בשעות אחרי הצהריים לפני שבוע האפס, באחד מימי א' האחרונים ב„טאונשיפ" השחורה ממבאלנדהלה, בקרוח ליוהאנסבורג. באותו ערב סירבו ככה רבבות כורים שחורים לעבוד.

עד ליום ג' לפני שבועיים שבתו לפחות 220,000 כורים (לדברי חברות המיכרות) או אפילו 340,000 כורים (לדברי האיגודים). ענף המיכרות בדרום־אפריקה ניצב בפני השביתה הגדולה ביותר בתולדות המדינה.

סיוט נושן

את השליטים בכף פקד סיוט נושן. אילו סירב הרוב העצום של העובדים השחורים במלוכד להעניק למשטר האפארטהייד את כוח שריריו — ולו לזמן קצר בלבד — היה מקיץ הקץ על שלטון המיעוט הלבן.

שותקו 28 מיכרות־זהב ו־18 מיכרות פחם. בוולקרוזדרוסט מרדני ישבו העובדים בצריפי המגורים של החברות והניאו את ומנם בשירת שירי חופש ומחאה.

בוויטבנק, למשל, שרו הכורים, ביום ה' לפני שבועיים, את הפיזמון: „לכשנהיה בעצמאותנו, נהיה רשאים לחיות עם הקטורה". הדרישה לשיפור תנאי המגורים — כשו חיים כמגורי משפחות — תביעת שכר גבוה יותר וכן מרי פוליטי שסיפים למאבק המקצועי חומר נפץ.

„מצב החירום (והדיכוי הכרוך בו) הותירו לאנשים הללו רק שסתום אחד לחיסכוליהם, שעדיין פועל: את תחום העבודה" — כך מסכם סוציולוג באוניברסיטת קייפטאון הליבראלית (הרוצה בעילום שמו) את תצפיותיו. רשימת כל השביתות בחודש זה שהכין, כבר ממלאת 15 עמודים.

רק על־פני השטח מדובר בשביתות בקוים בשכר — נו"ם דרש תוספת של 30 אחוזים, ולאחר שהמשא ומתן התמוטט בגבולות ביותר, החליטו שש חברות המיכרות תוספות שבין 15 ל־24.4 אחוז. לטענת נו"ם רק 30 אחוזים יקטינו, באופן מורגש, את הפער בין שחורים ולבנים.

הפחם הזול בעולם

„כיום כורה לבן אינו משתכר פחות מ־1,500 ראנדים בחודש", מסר לעתונאים כורה הפחם גוודה מאנטאשה: „אנו משתכרים בממוצע בין 200 ל־600 ראנדים בלבד".

החברות יכולות בהחלט - להרשות לעצמן לשלם את תוספות השכר הללו. מיכרות הזהב השיגו ב־1986 רווחים חלומיים. גם לפחם של דרום־אפריקה יש ביקוש רב מאוד — חרף כל הסאנקציות על דרום־אפריקה — מאחר שהוא הפחם הזול ביותר בעולם.

גם יתר הדרישות אינן נראות דווקא מחוצפות, כמו זו המבקשת לקבוע את ה־16 ביוני, יום השנה של מרד הילדים בסווטו, שהוטבע בדם רב, כיום חג בתשלום. הם דורשים 30 ימי חופשה כדי לבקר אצל בני משפחותיהם המתגוררים הרחק ב„הומלנדים" השחורים או אף במדינות השכנות. לבסוף תובעים הפועלים תוספות סיכון גבוהות יותר, וסכומים גדולים יותר כפיצוי במקרי מוות. העבודה במיכרות מסוכנת ללא ספק. ב־1985 טען מחקר של נו"ם, כי מדי שנה מקפחים 600 כורים את חייהם. כיום עדיין מדובר ב־400.

הסיבה נעוצה, לדברי האיגודים המקצועיים, בשיטה נצלנית הרווחת מאז ומתמיד מתחת לפני הקרקע: ה„בויס" השחורים — כך מכונים כולם — עובדים בפרך בפיקוחו של מנהל משמרת לבן. המנהל יכול להעלות את שכר היסוד שלו במידה ניכרת על־ידי תוספת תפוקה. כך מבוצעים תכופות — לדברי המחקר — פיצוצים חפוזים בלי נקיטת אמצעי הבטיחות הדרושים.

תוספות השכר נבלעו באינפלציה

השחורים זכו בשנים האחרונות לתוספות שכר ניכרות, אך אלה נבלעו במהירות על־ידי האינפלאציה הדו־ספרתית בדרום־אפריקה. רק עתה ייתכן כי משהו ישתנה בתנאים המיושנים בפירים.

לפני כמה ימים ביטל הפרלמנט הלבן בקייפטאון את 13 הסעיפים שעדיין נותרו מהפרדת התעסוקה במיכרות. בעתיד רשאים השחורים לעסוק גם במלאכות שעד כה היו שמורות ללבנים בלבד — הם יכולים, למשל, לרכוש „רשיון פיצוץ".

מייד לאחר הביטול איים ארי פאולוס, עד לפני זמן קצר מנהיג של איגוד מקצועי לבן טהור, בשביתות של העובדים הלבנים.

„כל רשיון פיצוץ שניתן לשחור הוא צעד לקראת הקומוניזם", צעק הגוען הלבן המפורסם שנוהג לכנות את השחורים „פאוויאנים" ו„קאפירים". בבחירות האחרונות ניצח פאולוס בעיר המיכרות צ'ארלטונוויל, וכיום הוא יושב בפרלמנט מטעם המפלגה השמרנית הימנית־קיצונית.

לפני שבוע וחצי הוקשחה חזית השביתה ביתר שאת. התערבו „עושי דברם הנאמנים ביותר של בעלי המיכרות" (לדברי נו"ם): כוחות הביטחון של המדינה, שבמצב החירום ציידו בסמכויות כמעט בלתי־מוגבלות, עצרו בעיר המיכרות קלרסדורפ 86 עסקנים של נו"ם. העסקנים המקצועיים מואשמים, לדברי המשטרה, ב„קשירת קשר והתרנות".

ביום ה', לפני שבועיים, פנתה תנועת העובדים בבקשת עזרה לציבור. בעצרת הזדהות באוניברסיטת ויטוואטרסטראנד ביוהנסבורג התבקש הקהל לתרום לשובתים דברי מזון. סטודנטים בעלי ניסיון בעזרה ראשונה נקראו להערך לכוננות כאחים רחמניים, שכן „ייתכן שיישפך דם ואפילו יהיו הרוגים", אמרו השובתים.

עד לאותו זמן כבר נפצעו עשרות בני־אדם ולפחות אחד מת. קשה היה לברר לחובתו של מי יש לזקוף את מעשי האלימות, שכן לא רק כוחות הביטחון פעלו בקשיחות. גם שחורים שעבדו, הותקפו על־ידי חבריהם השובתים בגרזינים, ברזלים ואיתים, בסכינים ובנשק חם.

האיגוד מתחזק

במשרד של נו"ם במרכז יוהאנסבורג מושך גבר צנום, נעים־הליכות לכאורה בחוטי השביתה — המזכ"ל סיריל ראמפוזה. הוא עצמו אינו כורה, אלא משפטן, בתוך כמה שנים לימר את חברות המיכרות, רבות־העוצמה, פחד מהו. בהנהגתו, חל באיגוד המקצועי גידול מסחרר: למעלה מ־261,000 איש שילמו השנה דמי־חברות לנו"ם, שהם כשליש מכלל המועסקים בענף המיכרות הדרום־אפריקני.

כאשר קבלו המנהלים לפני ימים־מספר על התביעות „המופרזות" של הפועלים, חישב בפניהם ראמפוזה בקרירות, על־סמך דיווחים עיסקיים וחלוקות דיווידנדים, את אורחיהם, אשר הגיעו בעשור האחרון ליותר מכפליים.

„זה מיבחן הכוחות הגדול ביותר בין איגוד מקצועי שחור ובין מעסיקים, בתולדות דרום־אפריקה. עתה תיפול ההכרעה על מאזן הכוחות בתעשיה החשובה ביותר מבחינה אסטרטגית", אומר ראמפוזה על השביתה.

תחילה סמכו הקונצרנים על כך, שאפשר יהיה לשבור את השביתה עד מהרה על־ידי הפסקה של תשלום שכר ושל אספקה. שכן במקרים קודמים התברר, כבר אחרי 48 שעות, כי אין בכוחו של האיגוד המקצועי לשמור על ליכוד חבריהם ההטרוגניים — גברים מתחומי לשונות שונות ורבות באפריקה הדרומית, ואפילו מן המדינות השכנות. באורח בלתי־נמנע פרצו במגורי הפועלים קטטות בין העובדים השחורים, שבהן חוסלו חשבונות רבים — על חובות־משחק ועל נשים.

תמורה בתודעה

הפעם חזית השביתה נשארה איתנה. הקונצרנים הפסידו מדי יום כ־30 מיליוני ראנדים. מלאי הפחם והזהב, שנצבר בעבר חוך דאגה לבאות, הלך ו„נמס".

יכולת העמידה החדשה של האיגוד המקצועי נובעת מתמורה בתודעה. אם נציגות העובדים היתה בעבר אירגון בלתי־פוליטי, הרי כיום היא עומדת בחזית הקדמית של המאבק נגד האפארטהייד. לפני חצי שנה למשל, היו פועלי המיכרות הראשונים שאימצו את מיסמך העקרונות של הקונגרס האפריקני הלאומי, הקרוי „אמנת החופש" — כצעד הפגנתי מובהק נגד המשטר הלבן.

התנועה המקצועית השחורה הצעירה, שטרם מלאו לה עשר שנים, מגלה מידה מדהימה של סולידאריות. ראמפוזה נעים־הסבר לא אבה להוציא מכלל אפשרות שום פעולות במיכרות הפלאטינה, האורנאניום והכרום, שעד כה אינן שותפות לשביתה.

לקראת סוף השבוע הראשון לשביתה נכנעה מוקקת הזהב הגדולה ביותר של דרום־אפריקה. עובדי רואר בלתי־מרוצים במזרח־הכף עוררו שביתות הזדהות ארציות. לסאסול, המפיקה נפט מפחם, נשקפה סכנה של סגירה חלקית, ולטחנת התירס הגדולה ביותר — סכנת הפסקת עבודה.

רוח רעה נושבת גם מן הסרט הנע של מפעל ההרכבה הגדול באיסט־לונדון. מנהלי מרצדס התנהגו על־פי הנהוג בדרום־אפריקה: הם נקמו על שביתת 3,000 הפועלים לפני כמה שבועות, בפיטורי 188 „האחראיים".

(ד ר שפיגל)

הכורים שובתים, האיגוד מתעצם

תרבות ואמנות
בעריכת עלינא תורי

מסך ראשון

טוב לחלום בקיץ

חלום ליל קיץ — רעננות לקומדיה עתיקה

מאת גיורא מנור

בזכות הבימוי המבריק של מיכאל גורביץ' הפכה הצגת תלמידי השנה השלישית של בית הספר למשחק של ניסן נתיב ל„מיני להיט" — ובצדק. לשייקספיר ולמתרגמו (ט. כרמי) יש חלק בהצלחה זו של „חלום ליל קיץ", המוצג במועדון „צוותא" בתל־אביב.

נסיך אתונה, תיזאוס, שוכב במיטה שחורה ואופנתית, כשמלכת האמזונות, היפוליטה, באה לדון עימו בענייני נישואיהם הקרובים, כשהיא לבושה בחלקה העליון של הפיג'אמה שלה בלבד...

המיטה כסמל מרכזי לבלבולי האוהבים שיצר שייקספיר, הולמת מאוד את הלילה הקייצי והסקסי, שביים מיקי גורביץ'. מיטה זו הופכת מקור לקסמים רבים — ממנה מגיחים, מתחתיה מתעלסים ונרדמים האוהבים המבולבלים, נוער הזהב האתונאי, וגם הפיות וחצר המלכות של טיטאניה ואוברון. מיטת־פלאים זו משמשת לבסוף — וזה מובן מאליו — בימה לבעלי המלאכה, להציג עליה את „פירמוס ותיסבי", וטרגדיה עליזה, המסיימת למעשה את המחזה כולו.

כאן נעוצה הבעיה, שפיטר ברוק לא הצליח לפתור אותה בהפקתו המפורסמת כ„רויאל שייקספיר קומפאני" ומיקי שלנו התגבר עליה. ולפעמים אני חושב, כי לו מינו כמה בימאים בעלי יכולת לנהל את המדינה, היינו מגיעים לפתרונות בלתי שגרתיים ומצליחים להתגבר על בעיות כלכליות ומדיניות, דבר שאין לו סיכוי, שעה שהממשלה בידי פוליטיקאים, המצטיינים בחוסר דמיון והעדר מעוף. אבל זה רק אגב.) כוונתי לכפל התפקידים של פוק ושר־הטקס־והתענוגות של חצר תיזאוס: תיזאוס עצמו ומלך הלילה, אוברון וכו'. ברוק האמין בתיאוריה (של יאן קוט, אני מניח), והוא ביקש להראות, שהעולמות „העליונים" של הרוחות וזה של בני־התמותה, הם בעצם, רק אמנציות זה של זה. פנים שונות של עולם אחד.

התמונות המסיימות את „חלום ליל קיץ" הן קורה גדולה, המזכירה את סיומי הסימפוניות של בטהובן. סידרה של אקורדים, המשרים תחושת סיום, ומיד עוד סיום מרשים, עוד אחד ועוד אחד. ב„חלום" נפרד כל „מעמד" — המושלים, האוהבים, בעלי־המלאכה והרוחות — מהצופה, ולבסוף פוק, הרוח השובבה, שבישל את הדייסה מתנצל על הכל. כפל־התפקידים מונע, מעצם טבעו, פריסה כזו של סיומים, וכך מסתיים המחזה בפתאומיות. די, גמרנו, לכו לישון.

הכפילויות הרבות בהפקה הנוכחית נגרמו לא מסיבות „אידיאולוגיות", אלא פשוט כי זו הצגה של כיתה שבה מספר מסוים של תלמידים, וניתן לצרף אליהם עוד מישהו מכיתה אחרת ואלו השחקנים העומדים לרשות הבימאי.

למרות זאת, הצליח הבימאי לשוות תחושה של פרידה הגיגית לסיום, על ידי שימוש במין תמונה חיה. „טאבלו" של האוהבים, המתעלסים להם, כשחצי גופם מתחת לאותה מיטה כל יכולה. יפה ונכון מאוד, לדעתי.

הבימאי פתר בעיות לא קלות אחרות, כגון איך לעצב את חמוריותו של ערב. האורג, (התגלמות השחקן החובבני המאוהב בעצמו) שפוק מכשף אותו, כדי שטיטאניה תתאהב בחמור. הפעם לא צמחו לערב השוטה אוזניים ארוכות, (שלכל חמור הרי יש ממילא...), אלא איבר אחר, הידוע באורכו אצל החמורים ממין זכר. זה מעניק משמעויות חדשות ומתקבלות על הדעת ל„חלומו של ערב", אותה בלדה שהוא מחליט לבסוף לבקש שיחברו לו. וגם מסביר את התלהבותה של טיטאניה.

היה מי שאמר פעם, שהיער ב„חלום ליל קיץ" מצוי כבר במלים, ולכן מיותר ומסוכן, בעצם, להעמיד על הבימה עצים. הפעם, שימשו נוצות, צבעוניות מתעופפות בתפקיד הענפים והעלים, והמיטה השחורה הפכה למעין מררון צבעוני, מנוצה אף הוא. וזה דמיוני, עדיין והולם מאוד את האווירה. (בתכניה כתוב, שמשה שטרנפלד היה „יועץ לתפאורה". כל הכבוד ליועץ. קשה במקומותינו למצוא טוב ממנו).

בסצינות הראשונות הורגש היטב טיפול מסור ועדיין בטקסט. הוא נשמע, למרות היותו לא עגתי או שוקי, מובן ומעוצב היטב. אבל ככל שהעלילה הסתבכה, והתעלולים גברו, נזנחו המלים של שייקספיר, ורובן הושמעו ללא אותה מתינות שבהתלהבות, הדרושה למחזה זה, שהוא ככלות כל הקונצים פיוטי.

המוסיקה שכתב יוני רכטר (והושמעה על ידי תלמידי בית־הספר „רימון" למוסיקה) היתה מעט אנמית, לא רומנטיקה קלילה של מנדלסון ולא משהו מודרני ומחוספס.

רמת המשחק נעה בין הקטבים של מיומנות מקצוענית לחריקה של מתלמדים, כפי שאפשר לצפות במגמת בית־ספר לדרמה. משום מה, דווקא שני שחקנים שנכנסו לתפקידיהם כמחליפים, בשל מחלת מישהו (רמי הויברגר וארז שפריר, כדמטריוס וכ„אריה") היו אמינים ומשעשעים, שעה שהיתר „לחצו" מאוד. בייחוד ליאור אלון כפוק אקרובטי וסיגל פרחי כהרמיה המסכנה, שעשתה פרצופים כמו מהסרט האילם. כפי הנראה היה הבימאי עסוק מאוד בארגון המצאותיו המצוינות, כגון הפיכת פיות, המשרתות את טיטאניה, לרוכבי אופנועים פנקיסטיים, עד שזנח את המשחק והטקסט אחרי סצינות הפתיחה.

באמצעים פשוטים הצליחה הפקה זו להעניק רעננות לקומדיה העתיקה, וגם אם זה נעשה קצת על חשבון הפיוטיות ההנאה היתה רבה ביותר.

מוסיקה

צעירי חיפה בברצלונה

מאת מדי שני

התזמורת הסימפונית העירונית הצעירה של חיפה חזרה לא מכבר ממסע הופעות מוצלח בספרד. לאחר חידוש היחסים הדיפלומטיים בין שתי המדינות, קבוצה גדולה זו של נגנים צעירים פתחה שערים תרבותיים ועשתה זאת בהצלחה.

לפני שנתיים בעת הופעת התזמורת בפסטיבלים הבינלאומיים באנגליה ובסקוטלנד, מנהל התרבות של מחוז ולנסיה שהוא גם נשיא הפסטיבל למוסיקה שמע, התרשם והזמין.

זהו פסטיבל לכלי נשיפה והשנה מלאו 101 שנים להיווסדו. הוא נערך כאיצטדיון הטורו הגדול בפני קהל מאזינים ושופטים. התזמורת הייצוגית של חיפה צויינה בין שלוש תזמורות הטובות ביותר יחד עם צרפת וולנסיה.

הסיור כלל קונצרטים בברצלונה ובאיזור קטלוניה, בפסטיבל קי ופסטיבל וכן בעיר לנרס, עיר קיט ונרכו שם נערך הקונצרט, בכנסיה, בקונצרט גם הקרדינאל־שליח האפיפיור, להסבר לצלילי המוסיקה של „כל נדרי" ברוך. אחר כך הוא נשא נאום ומרגש.

המנצח אליעזר הזיתי והסולנים הכנרת היהודייה־ספרדית תושבת לטיצה הונדה רוזנברג, הכנר אליעזר והצ'לנית דניאלה בוכבינדר תוכנית הקונצרטים כללה יצירות ישראליות כמו „תרועה לישראל" מאת פאול בן חיים, יצירות קלאסיות, רומאנטיות, מוסיקה ומנגנו, מחרוזות של שירים ישראליים.

הנגנים חזרו, וכשכידם מדליות מכל העיר טולדו, מגן ענק ושתי מדליית העיר נמסרה לראש עיריית חיפה.

קשרים עם תזמורות מצ'כיה, הונגריה, שוויץ ועוד נקשרו והיו שהביעו את לבקר בחיפה בשנת ה־40 למדינה.

אירוע

מוסיקה בכלובים
קרנבל בגן החיות ובגן־האם, בחיפה

אריה גוראל ויצחק שטיינר

מאת יעל ישראל

ברבור מבין במוסיקה? אולי כמו קוף במרק פירות. אך מי שיגיע לגן החיות בחיפה בין ה־27־23 באוגוסט בשעות אחה"צ עלול לקבל שוק קטן כשיראה את המנצח יצחק שטיינר בין הארנבונים והקופיפונים, או את הפנטומימאים והליצנים מארחים חברה לדוב הסורי, ומרקדים סביב כלובו של הלביא.

עיריית חיפה תקיים זו השנה הראשונה, חמישה ימים של ארועי תרבות, מוסיקה, תיאטרון, קולנוע ומחול. האירועים יתקיימו סימולטנית בגן החיות העירוני וב„גן־האם". גן החיות יארח את פסטיבל המוסיקה. מידי יום ינגנו בגן 20 נגנים צעירים מהתזמורת הסימפונית הצעירה של חיפה, ויפעילו למעלה משנים עשר מוקדים מוסיקליים ליד הכלובים ומעליהם. כך למשל, יארחו הארנבים את נגן הקלרינט, הכבשים יזכו לארח את הצ'לן, והחמור יגור עם נגן הכינור הבכיינית.

כך כל ערב. הבימה המרכזית בגן האם תארח תוכנית משתנה כל ערב בשעה בין התכניות: הפנטומימאי עמוס במופע „בראשית", יצחק שטיינר עם ג'אז, ובכורה ליצירה הישראלית „והזואב".

בגן־האם יוקרנו מידי יום בשעה סרטים אילמים, אותם ילוו בפסנתר גרוניך, יצחק שטיינר, יוסי מר חיים מגנט. במסגרת התוכנית השנית על ה המרכזית בגן־האם, יופיעו במהלך הע סלכיה רוזאן ולהקתה, תזמורת ה בניצוחו של דוד קריבושה ולהקת מח

הבימה הקטנה בגן־האם תארח מדי ערב הרכבי ג'אז משתנים עם רני טסטרה, פיאמנטה ואחרים. ביום ה' 27/8 בשעה ייחתם הקרנבל עם קונצרט גדול של באודיטוריום של חיפה, בו ינצח יצחק על התזמורת הסימפונית של חיפה „בולרו" של ראוול וביצירות משל

ג'אז

ערב של מבצעים

מאת יוסי ונונו

עמום הקיץ. אפילו בבית־לסין פינו את יום שני, שאין בו מופעי ג'אז בד"כ, לטובת ארני לורנס, נגן סקסופון אורח מניו־יורק.

לורנס הגיע לארץ, כדי לקיים סדנאות עם מוזיקאים צעירים ולנגן. בבית־לסין (17.8) הצטרפו אליו חברי להקת „צליל שכן".

הרכב ישראלי מצליח יחסית של נגני ג'אז אחר. הם כמעט ולא ערכו חזרות. המוסיקה, שהתפתחה במהלך הערב, היתה על בסיס כמה מלודיות שהם בחרו ביחד. כל השאר אילתורים חופשיים.

בעיקרון זה היה ערב של מבצעים. לורנס, שולט במיגוון רחב של סגנונות, מפבי־בופ דרך ג'אז מודרני־חופשי ועד לפיוז'ן. הוא נגן טוב, אם כי גולש לעיתים לעבר נגינה טכנית מידי ומאבד קשר. לורנס אינטנסיבי קצר רוח, עובר במהירות מגבוהים לנמוכים, רץ בין הסולמות, מחפש אקורדים בציטוטים של קטעי ג'אז מוכרים. בנגינה את ווין שורטר של השל האחרונים.

מבין חברי „צליל שכן" בלט אהרוני בג'ארי בגיטרה, עם צליל יותר מבד"כ. הרואטים שלו בג'ארי היו רגעים יפים של מוסיקה. התופים, כשרון גדול, שכל פעם שאני אותו אני מתלהב מחדש. ויקטור הבאס הולך ומשתפר, עדיין מפוזר מידי לטעמי. ואיתי הפסנתר, נגן צעיר ומבטיח, כל אלו את ההרכב.

בסה"כ ערב טוב, ג'אז אחר, הקיץ. לורנס יופיע גם ב„פרגוד" שמיעה.

מופע

הדבר האמיתי

מאת יוסי ונונו

מכל הזמרות שהופיעו הקיץ בארץ, ואני לא מתכוון למאנטה פוקס, כריסי היינד היא הדבר האמיתי. היינד, נטולת גימיקים, קנה את הקהל באופן ישיר, לא משחקת משחקים. היא לא צריכה חזיה אדומה כדי לחפות על שירי פופ בינוניים. וגם לא להתרוצץ על הבמה במיני כדי להוכיח לכולם שהיא עדיין צעירה. היינד פשוט נוכחת.

יש בה כוח והיא יודעת איך להשתמש בו. היא עושה את זה עם הגוף, העיניים, הרגליים וכמובן הקול המצויין שלה. לעיתים הוא תוקפני וברגעים אחרים מלטף, אוהב ומחזיק את הקהל על אש קטנה. אבל בעיקר יש בה את מה שכל־כך מרבים לדבר עליו, ולא תמיד ברור מה זה, איכויות של כוכב רוקנ'רול. היינד היא ממשיכתם של הזמרים הגדולים משנות ה־70. רוק ישיר בלי קישוטים, בלי עיבודים מנופחים, מוסיקה ישר לבטן, לרגליים ולראש.

כמובן שהיו בעיות, חלקן נובעות מהבעייתיות של כל מופע פארק. באוויר הפתוח והמלא באנשים, אובדים הניואנסים, השבירות, העדינות והשקט של היינד שמסתתרים מאחורי הכוח הרוקנרולי. צריך להקשיב לתקליטים כדי להבין למה אני מתכוון. הקהל ביקש שתשיר את „חיים פרטיים". היא התעלמה, הסיבה ידועה. קשה להעביר את המורכבות של השיר כמופע כל־כך גדול. גם העיבודים להרכב התאימו לעתים קרובות למערכת הסאונד הענקית של הפארק. אבל אפשר היה לשמוע בין השורות את הרוקנרול האמיתי ובמיוחד בנגינת הגיטארה המצויינת של רובי מקינטוש.

לסעיף הבעיות שייך גם הקטע שבו אילתרו חברי ההרכב את „הבה נגילה". יש כאלה שאוהבים את זה, אני לא. להיינד יש נטייה לפטפט, לזרוק שמות, לא תמיד זה עובד לטובתה. אבל היא כל כך מקסימה שזה נסלח.

נדמה לי שמעבר לכל המילים על איכויות ורוקנרול מה שעשה את המופע של הפריטנדרס לכל־כך מוצלח הוא המוסיקה המצויינת. עם שירים טובים קשה לספסס, והיו במופע הרבה שירים מצויינים. „ילד", „באמצע הדרך", „העיר נעלמה", „המבון למענה", וביצוע מרגש ל„אל תאכזבי אותי" של הביטלס, שהוקדש לג'ון לנון כשהאצבע של היינד מופנית השמיימה. שיר נוסף של מחתרת הקטיפה הוקדש לאנדי וורהול, חלק ממסרד המבתים של קהילת הרוקנרול. השירים הישנים זכו לביצוע חי ומעודכן והחדשים לחספוס שכל־כך חסר להם בתקליט האחרון.

היו במופע גם כל ההתפתלויות הרוקנרוליות הטיפוסיות, עם הגיטארה ובלעדיה, על הבמה וקרוב לקהל, היה גם המיקרופון בין הרגליים ואפילו קטע ההשתחוות שייך להומור של מופע מסוג זה. הלהקה מפנה את אחוריה לקהל שצועק עוד ומסרב לעזוב את הפארק, אין עוד. מה שהיה — נסתם, נקודה!

המופע של הפריטנדרס בישראל היה המופע האחרון בסיבוב ההופעות העולמי שלהם השנה. קשה לחשוב על מתנת קיץ טובה יותר. היא הבטיחה שהם יחזרו, אני מחכה!

„הפריטנדרס" — מוסיקה מצויינת ושירים טובים

חברה חדשה
מאת גדי יציב

ואנונו מובל בידי שוטרים — בגידה היא בגידה היא בגידה

(צילם: רחמים ישראלי)

על הבגידה

כיצד היינו מגיבים ומה היינו אומרים אילו מישהו מחברינו היה מנסה למנוע את מלחמת לבנון המיותרת על־ידי גניבת תוכנית „אורנים" על פרטיה — לאחר שנודעה לו בתוקף תפקידו — ומסירתה לעיתון חשוב ובעל־יוקרה באחת מבירות המערב? האם התנגדותנו הנמרצת למלחמה — אשר איננה צריכה ראיות — היתה גוררת אותנו להצדקת המעשה? כפי תגובתנו לאירוע היפותטי זה — כך תגובתי למעשהו הבלתי־ניתן־לכפרה של מרדכי ואנונו, אם אמנם תוכח אשמתו בבית המשפט.

רק שיבוש גמור של מושגי־יסוד עשוי לגרום לכל הצידוקים המוזרים וההבנות התמוהות למעשה־ואנונו. שהולכות ומתרבות לאחרונה, ומתבטאות לתדהמתי גם מעל דפי עיתון זה.

ניתן להעמיד את מעשה־ואנונו בשני מבחני אמת. מבחן ראשון — האם אפשר לנהל מאבק פוליטי יעיל בחברה שלנו נגד תפישת האופציה הגרעינית במדיניות הישראלית גם בלעדי המעשה המביש הזה? אין ספק ביחס לתשובה: אפשר גם אפשר. איש אינו מפריע לנו או מונע מאיתנו להכריז בקול גדול כי האופציה הגרעינית מסוכנת מאד לישראל. אפשר, וגם צריך, להרחיב את חזית המאבק הציבורי הזה — אבל מעשה ואנונו אינו דרוש לכך, כלל ועיקר. מבחן שני — האם מעשה־ואנונו שירת בדיעבד את מטרות המאבק הזה? גם כאן אין ספק ביחס לתשובה. המעשה לא שירת את המאבק הזה אלא הזיק לו, והוציא לו שם רע.

נותרה איפוא רק הגניבה הפשוטה, הפלילית, של מסמכים אשר אינם שייכים לגנב, ואשר לא היתה לו שום זכות לעשות בהם שימוש כלשהו. כל הצידוקים הפוליטיים והרעיוניים למעשה פלילי זה הם בעיני משוללי כל יסוד.

מנקודת ראותו של השמאל הישראלי צריכה תופעת האהדה לוואנונו לעורר חרדה. בדיוק בדרך זו התנתקו מעמם ומעמעמדם קבוצות רדיקליות קטנות בארצות המערב, עד שהתדרדרו והתנוונו, ונעלמו מן האופק. חברי הקבוצות הללו ניהלו את המאבק בתבונה דמוקרטית, כאילו הם שרויים בחברות של עריצות ורודנות. הם סיגלו לעצמם דפוסי פעולה בלתי חוקיים, גם כאשר החוק איפשר להם לפעול למען מטרתם במסגרתו.

בהקשר רחב יותר עשוי המעשה הזה, ובייחוד ההבנה כלפיו, להזכיר לנו גם תופעות פחות חמורות, אבל מזיקות באותה מידה מבחינה פוליטית. דוגמה לתופעות אלה היא עמדת חלקים חשובים במפלגת הלייבור בבריטניה. כבר כתבנו כאן, בקשר לתבוסה האחרונה של הלייבור בארץ זו, כי מלבד שמרנותה המופלגת של מפלגה זו ביחס לעיקרי האידיאולוגיה הסוציאליסטית שלה, היא גם הרתיעה רבבות בוחרים בריטיים על ידי עמדתה כלפי החימוש הגרעיני. במקום לתבוע מאמץ־יתר למען פשרה מרחיקת־לכת עם ברית־המועצות בכיוון של פירוז אירופה — תמכו חלק ממנהיגי המפלגה בהתפרקות חד־צדדית מן הנשק הגרעיני. העמדה הזאת, החד־צדדיות שלה, היא לא רק אחד משורשי הכשלון בבחירות — אלא היא גם מוכחת היום כטעות פוליטית פטאלית. מסתבר שאפשר להגיע לפשרה דו־צדדית עם הסובייטים, וכי הניתוק מן העם לא היה גזירה אידיאולוגית של אנשים המאמינים בעקרונותיהם. אלא סתם שגיאה.

בייחוד צריך לבדוק את מעשה ואנונו על פי התשובה לשאלה הבאה. במאבק בינינו לבין הימין־הניצי — למי חשובה יותר, עקרונית יותר, מעשית יותר, כדאית יותר, הדביקות בחוק וקיום כל פרטיה ודקדוקיה של הדמוקרטיה הפורמאלית? התשובה: הדביקות בחוק חשובה לנו יותר, חשובה יותר לאנשי השמאל, לשוחרי השלום. את מי משרתת הטענה העקרונית כי במקרים מסויימים מותר להפר את החוק ולבטל את הדמוקרטיה הפורמאלית? את הימין הניצי משרתת הטענה העקרונית הזאת, את תאבי הסיפוח ואת מחרחרי המלחמה.

מעבר לכל, קיימים מושגי־יסוד אשר אסור, בשום פנים אסור, לשבש אותם: מי שנוטל סודות מדינה בטחוניים אל מעבר לים כדי לעשותם פומבי, אף על פי שהסודות הללו לא מנעו ממנו להיאבק באופן חופשי למען דיעותיו, הוא בוגד בעמו. בגידה היא בגידה היא בגידה.

הטיפשים שלהם והטיפשים שלנו — השוואה כמותית

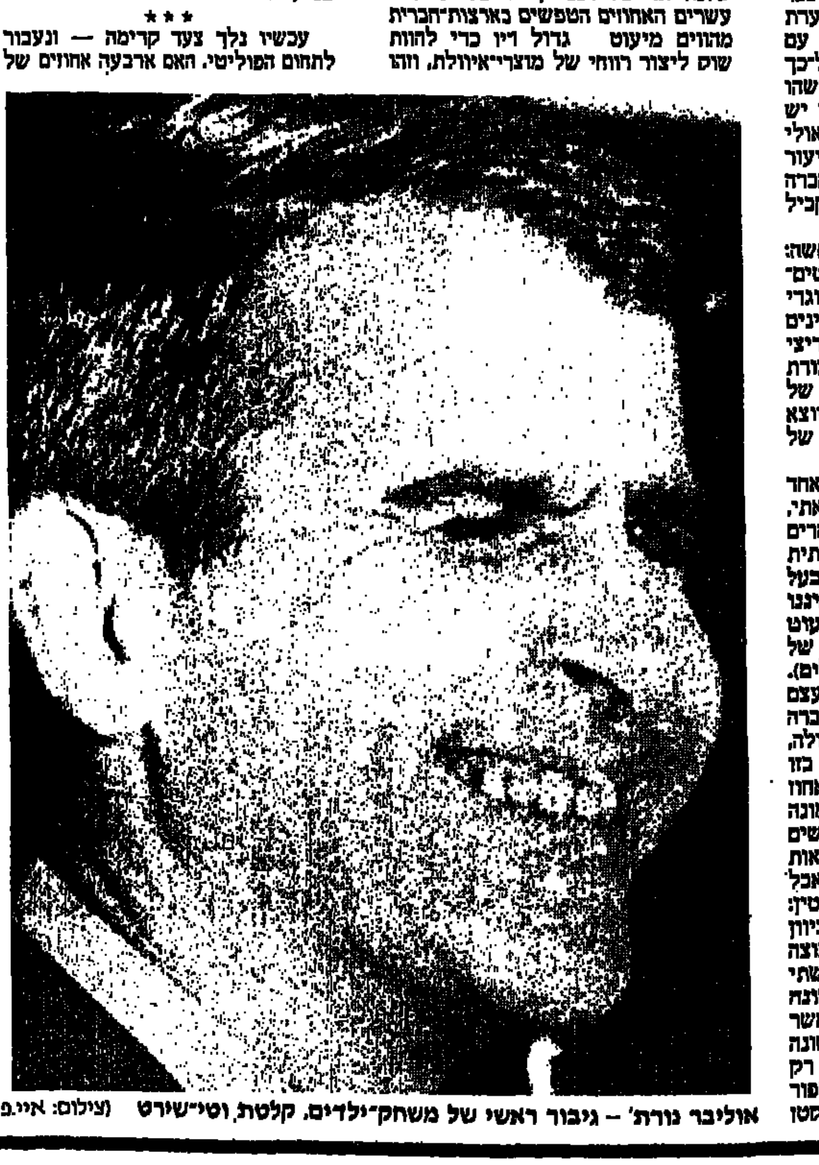

אוליבר נורת' — גיבור ראשי של משחקי־ילדים, קלטות, וטי־שירט (צילום: איי.פי.)

לפני כמה ימים שמענו כי בארצות־הברית התחילו להפיץ משחקי־ילדים שגיבורו הראשי הוא אוליבר נורת', גיבור פרשת אירנגייט, וגיבורת־המשנה שלו היא מזכירתו היפהפיה (זאת שלא נגעו בה, לשיווק המשחק, כך נמסר, היתה העלתה היסטרית). לפני כן, כזכור, כבר הופצו קלטות של עדותו בפני ועדת החקירה של הקונגרס וטי־שירט עם דיוקנו וגם הם נמכרו יפה מאד. „כל־כך הרבה מטומטמים יש שם", אמר לי מישהו בנימה מתנשאת כלשהי. „גם אצלנו יש מספיק", אמרתי לו דברי ניחומים. „אולי תבדוק", הוא הציע לי, „את שיעור הטפשה (סטיופידיפיקציה) בחברה האמריקאית — לעומת השיעור המקביל אצלנו".

כאן בא פירוט של מרכיבי ההטפשה: צריך לבדוק מה אחוז הפונדמנטליסטים־הדתיים שלהם ושלנו, ומה אחוז סוגדי הקמיעות והמזוזות, וכן אחוז מעריצי המתחזים־הדתיים, והנופלים במלכודת המענים, והמשתכנעים מגימיקים של אנשי פרסומת ויחסי ציבור וכל כיוצא באלה עוד פריטים ברשימה ארוכה של גילויי אוילת ציבורית.

למשמע ההצעה הזאת נזכרתי באחד ממשפטי המפתח הראשונים שקראתי, בעת היותי סטודנט, באחד המאמרים שניסה לפתח „סוציולוגיה כמותית נכונה": הפרמטר החברתי בעל המשמעות, נאמר באותו משפט, איננו האחוז (או השיעור) שמהווה המיעוט (או שמהווה הרוב) אלא סדר הגודל של הטיפשים (או של האינטרוואלים). המשפט הלכאורה־מסובך הזה אומר בעצם דבר פשוט מאד: אין להשוות בין חברה קטנה בת עשרה אנשים לחברה גדולה, נניח בת אלף אנשים, אפילו כאשר גם בזו וגם בזו מהווה המיעוט בדיוק אותו אחוז — נניח 20% בשתיהן. נכון ששמונה אנשים (הרוב) זה פי ארבעה משני אנשים (המיעוט), בדיוק כפי ששמונה־מאות אנשים הם פי ארבעה ממאתיים — אבל סדר הגודל של ההפרשים שונה לחלוטין: ההפרש בקבוצה הגדולה, שש־מאות, כיוון שהוא גדול פי מאה מההפרש בקבוצה הקטנה — הוא המעניק למיעוט בשתי החברות משמעות איכותית שונה לחלוטין. אני מודה ומתוודה, כי כאשר קראנו משפט אלמנטארי זה לראשונה הגבנו בלעג מר על מובנו הטריביאלי. רק לאחר שקראנו דוגמאות אין־ספור להתעלמות הרווחת מאד מן ההבדל הסטו והבאילו־טריביאלי הזה הסכמנו כולנו, כי אכן ראוי לאזכר אותו. למשל: הגודל היחסי של החברה האמריקנית קובע לה סדר גודל אחר לגמרי של השיעור הניסבל של אוילות ציבורית מן השיעור הניסבל המקביל בחברה בעלת מימדים שלנו, או של דנמרק או של אירלנד. עשרים האחוזים הטפשים בארצות־הברית מהווים מיעוט גדול דיו כדי להוות שוק ליצור רווחי של מוצרי־איוולת, וזהו מיעוט ראוותני יותר וספקטקולארי הרבה יותר מאשר מיעוט מקביל אצלנו — אבל המיעוט הזה שם גם פחות מסוכן. ההפרש האבסולוטי הגדול בין עשרים האחוזים הטפשים לבין שמונים האחוזים הסבירים — הוא שמפחית את הסכנה הכרוכה במיעוט.

* * *

עכשיו נלך צעד קדימה — ונעבור לתחום הפוליטי. האם ארבעה אחוזים של פשיסטים בחברה הישראלית מבטאים מצב מסוכן? אנחנו שומעים שוב ושוב כי לא כצעקתה. תמיד אותו נימוק כמותי: הרי יש גם ארבעה אחוזים כאלה בצרפת, באנגליה וכוודאי גם בארצות־הברית — ולפיכך אפשר, לישון בשקט. לא נכון! כמו שנאמר במשפט הטריביאלי ההוא — הפרמטר החברתי החשוב הוא סדר הגודל של ההפרשים, וההפרש האבסולוטי הקטן־יחסית אצלנו מעניק למיעוט הפשיסטי שלנו — אפילו הוא באחוז זהה לחלוטין לבני מינו בארצות גדולות — משמעות הרבה יותר מסוכנת ומאיימת.

עכשיו נעבור לקצה השני של המפה הפוליטית, לקצה שלנו. האם יש למיעוט ציוני־סוציאליסטי עקבי משמעות כלשהי במפה הפוליטית של ישראל? נניח שכל מה שראוי לשם־תואר זה, בקרב כל המפלגות המתקשטות בציונות הסוציאליסטית, הוא עשרים־וחמישה אחוזים מן האוכלוסיה. מיעוט כזה בחברות ענק בטל כשבעים־וחמשה אחוזי הרוב, גם בלי קשר לשיטת הבחירות. אצלנו, לעומת זה, מיעוט כזה יכול להקים את המדינה ומסוגל, אם ירצה בכך מאד, לקבוע לה את אופייה.

* * *

עכשיו נצעד, על גבי אותו משפט טריביאלי של הסוציולוגיה הכמותית, אל עניין השיוויון החברתי. למשל: יש חוקרים הסבורים כי מעצם המבנה של המשק התחרותי בארצות הברית נובע, כמעט בהכרח, כי יהיה שם מיעוט קבוע של כעשרים אחוזים עניים־מאד, מוזנחים, מנוכרים מחברתם. החברה האמריקנית יכולה, כביכול, לסבול שיעור כזה של ניתוק חברתי וניכור, מבחינה זו שהדבר איננו מפריע לה להמשיך ולתפקד על פי עקרונותיה — ואפילו להגדיל את רווחתם של שמונים האחוזים האחרים. האם ניתן לתאר בכלל חברה בסדר גודל של ישראל — אפילו בלי להתייחס לכל שאר המאפיינים החברתיים שלנו — המתפקדת באורח סדיר ונורמאלי עם מיעוט גדול של עשרים אחוז מן האזרחים שהם עניים, ומנוכרים ומנותקים? שיעור אי השיוויון החברתי הנסבל אצלנו הוא קטן יותר מאשר בחברות גדולות — בדיוק כפי שקטנים יותר השיעורים הנסבלים של שאר התופעות השליליות — כמו ההטפשה, הפשיזם, וכל דומיהם. הרבה כלכלנים, ומדעני חברה אחרים, שלמדו בארצות־הברית, וקוראים ספרים אמריקניים, ושומעים טיעונים אמריקניים, נוטים להתעלם כליל מן ההבדל הכמותי המהותי הזה.

* * *

דוגמה אחרונה: מושג „השוק החופשי" או „התחרות החופשית". אפילו בהגדרה המצמצמת ביותר של מושג זה, הדברים אמורים במספר פירמות, לפחות ארבע־חמש, המתחרות על ליבו וארנקו של הקונה. בהיעדר מצב מינימלי זה אין שחר לדיבורים על תחרות חופשית או שוק חופשי, ולפיכך גם אין שום יסוד למנוע מן הממשלה להתערב בתהליכים הכלכליים כדי להגן על אזרחיה מן המונופולים העלולים להשתלט על חייהם. בחברה גדולה, ואפילו בחברה בינונית, עשוי מפעל מודרני להתקיים על פלח־שוק של מיעוט מבין צרכני המדינה. נניח פלח־שוק של כעשרים אחוזים מבעלי הביקוש האפקטיבי. בחברה קטנה, כמו שלנו, חייב מפעל מודרני לבחור באחת משלוש אופציות, ואין לו שום אפשרות לבחור באופציה רביעית כלשהי: או שיהפוך למונופול וישווק את תוצרתו לרוב הגדול של אזרחי המדינה, או שיתבסס על יצוא, או שיהיה מפעל מפגר מבחינה טכנולוגית ומבחינת שכר עובדיו. כל שלוש האופציות הללו מהוות יסוד לגיטימי בכל מקום ובכל ארץ להתערבות נמרצת של הממשלה, כלומר לביטול מכל־וכל של כל מחשבה על שוק חופשי. יוצא איפוא שגודל החברה קובע אפילו את תוקף מושגי היסוד ועקרונות היסוד של החשיבה החברתית. נדמה לי שאין עוד בעולם חברה כל־כך קטנה כמו החברה שלנו אשר רבים כל־כך מאזרחיה מתעלמים במידה רבה כל־כך מהמשמעות שנודעת למימדיה.

* * *

כדוגמה הפוכה לכך אני ניזכר עכשיו, כי לפני כעשר שנים השתתפתי בסיור מאורגן שנערך בקופנהגן, בירת דנמרק. שם הסיור היה „השירותים החברתיים בדנמרק". אוטובוס תיירים הוביל אותנו מגני־ילדים לבית־חולים וממנו לבית־הורים, ומשם למרכזי ספורט ותרבות — כולם בנויים לתפארת — והמדריכה פתחה את הסיור במילים „דנמרק היא סוציאל־דמוקרטיה, הגאה בשירותים החברתיים". משפט־המפתח שלה, שעליו חזרה שוב ושוב, היה כדלקמן: „בגלל מימדיה הקטנים חייבת דנמרק להקפיד יותר ממדינות אחרות על איכות חיי תושביה". בלי אידיאולוגיה, בלי אמוציות, בלי תיאוריות — רק גזירת־גורל כביכול של עם קטן — אשר נגזר עליו לבנות חברה יותר טובה. מה הרגשתי אז? קנאתי.

ברקוביץ וג'מצ'י גמלו ללברקוזן בריבית — 79:92

מאת [illegible]

[illegible] נבחרת ישראל [illegible] — 79:92, של הקבוצה המערב־גרמנית. [illegible] במשחק שחולק לשלושה שלישים — 34:37, 60:60, ובסיום — 79:92.

ברקוביץ (22 נקודות) וג'מצ'י (29), גילו שיתוף־פעולה מצוין, ממנו הרוויחה הנבחרת כולה.

חמש דקות לסיום כאשר לוח התוצאות הורה על יתרון ישראלי בן 5 נקודות (77:82), הוחזר ברקוביץ למשחק, ותוך משחק מהיר, שסחף אחריו את יתר שחקני הנבחרת, צמח הפער ל־13 נקודות בסיום.

בישראל הצטיין גם הווארד לאסוף, עם 20 נקודות.

מאמן הנבחרת, משה וינקרנץ, שיתף במשחק את כל שחקניו. מהם גילה יכולת מעודדת אבי מאור.

ישראל הוליכה כמעט בכל דקות המשחק. לאחר פתיחה מהירה — 0:5, 2:11 ו־6:19 (דקה 5), צימקו שחקני סגנית אלופת גרמניה, בזכותם של האמריקנים ג'ונסון (20 נק') ודוורהו (14), אולם צליפות של 3 נקודות של ג'מצ'י, וכניסתו של [illegible]

ברקוביץ [illegible] הוליכו את [illegible] — 77:81.

שפטו ראובן וירובניק ודוד ויגן, לעיני 600 צופים, בנתניה.

קלעו לנבחרת ישראל: ג'מצ'י 29; ברקוביץ 22; לאסוף 20; מרסו 13; מאור 4; ליפין 2 ופליישר 2.

קלעו ללברקוזן: ג'ונסון 20; דוורהו 14; שטיינשהופ 14; קורנר 10; פאפרט 9; לרץ 8; שמידט 2 ובנקה 2.

מחר ישחקו הגרמנים בירושלים נגד הפועל ירושלים.

אדברג הביס את קונורס

השבדי סטפן אדברג, המדורג מספר 2, הביס בשבת בקלות את המדורג מספר 4, האמריקני ג'ימי קונורס — 6:2, 6:3, ב־67 דקות בלבד. בחצי־הגמר של תחרות הטניס בסינסינטי, בה יחולקו 375,000 אלף דולאר.

אדברג יתמודד בגמר עם המנצח במשחק בין בוריס בקר והשבדי אנדרס יארייד.

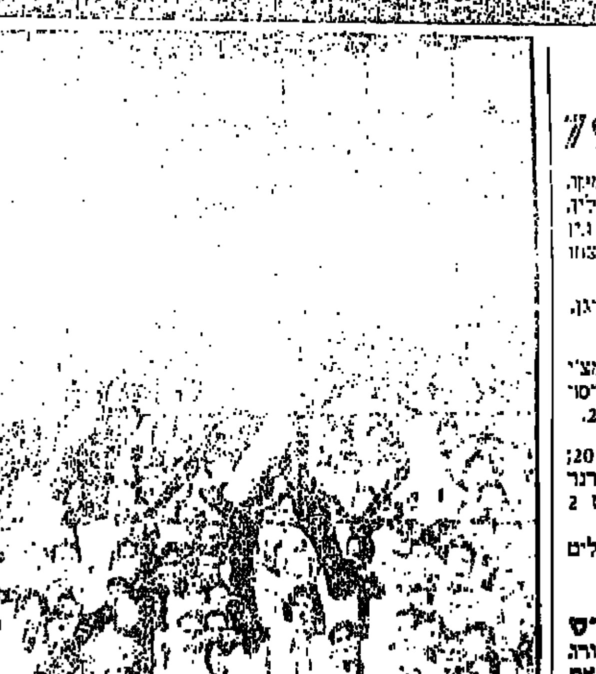
בדרבי הלונדוני בין טוטנהאם וצ'לסי (0:1)
תצלום: איי. פי.

ארמלי [illegible] בנצחון
[illegible] — 1:3

[illegible] על לברקוזן — [illegible] המסע [illegible]

המכבי חיפה הוחלט לעכב [illegible] מאמצים להשאיר בקבוצה את [illegible] סלקטר. בשוב הקבוצה ארצה ייחודש המו"מ הכספי עמו.

את כל שלושת השערים הבקיע זאהי ארמלי, לעיני 2000 צופים. במהלך המסע „קפצו" החיפנים גם לגרמניה, וזכו בנצחון [illegible].

ניר לוין שחף הפועל פ"ת לנצחון בגרמניה 1:5

שרוול „על־המשמר"

ניר לוין, כדורגלן הפועל פ"ת, ממשיך להבקיע שערים בגרמניה. אתמול כבש צמד בנצחון 1:5 על קבוצת קמפטטיין מצמרת הליגה החובבנית הראשונה.

לבד לשני שעריו היה לוין גיבור־הנצחון כשבישל שני שערים נוספים. אותם הבקיעו גם מרקוס ואלון חזן. את השער החמישי כבש אלי מחפוד.

למחנה־האימונים של הפועל פ"ת הגיע בסוף השבוע המנהל המקצועי, נחום סטלמך.

מחרתיים ישובו השחקנים לישראל.

הנהלת הקבוצה תנסה לגמור השבוע את התנאים הכספיים עם ניר לוין ואיתן מורניק, שני הבעייתיים שנותרו, זאת לבד משני השחקנים שהוכנסו לרשימת העברות, ויני נ'רבי ורונן הלל.

● שחקני קבוצת בית"ר ת"א מהליגה הלאומית, המקיימים מחנה אימונים בהולנד, קיימו משחק אימון מול קבוצה מקומית ונצחו — 0:3. משערים של דור לביא, אלי תגר ומאיר יחזקאל.

הפסד ראשון למחזיקת הגביע מקובנטרי בנוריץ' 3:1

קווינס־פארק־ריינג'רס בפיסגה — הכניעה בדרבי את ארסנל 0:2

● הליגה האנגלית

מחזיקת הגביע האנגלי בכדורגל, קובנטרי, נחלה אתמול את הפסדה הראשון במחזור השלישי בליגה האנגלית, כשנוצחה בנוריץ' — 3:1, מצמד שערים של ווינדל.

בדרבי הלונדוני גברה טוטנהאם על צ'לסי — 0:1. שער־הנצחון הבקיע הבלגי הבין־לאומי, ניקו לאסן, בדקה ה־85. לקראת הסיום שלף השופט כרטיסים צהובים כדי להרגיע את שחקני שתי הקבוצות.

פורטסמות, שעלתה לליגה הראשונה, זקפה לזכותה נקודה ראשונה בליגה הבכירה, כשסיימה במגרשה בתיקו 2:2 עם סאותהמפטון.

בדרבי לונדוני נוסף ניצחה קווינס־פארק־ריינג'רס (קבוצתו של דוד פיזנטי, שעדיין לא משחק), את ארסנל — 0:2, ועלתה לראש הטבלה, עם 7 נקודות, והיא מקדימה בהפרש שערים את נוטינגהאם.

שערים לקווינס־פארק: ג'וני ביירן (38) ואלן מקדונלד (88).

למעלה מ־38 אלף צופים, הגדול במחזור השלישי, ראו את מנצ'סטר־יונייטד מנצחת בביתה את ווטפורד — 0:2. הרכש החדש, הסקוטי בריאן מקלר, כבש את שער־הבכורה שלו בליגה. את השער השני לזכות היונייטד הבקיע האירי מקגראט.

משחקה של ליברפול נגד העולה החדשה, דרבי־קאונטי, נדחה בגלל שיפוצים ועבודות באחד היציעים באיצטדיון אנפילד לאחר שצינור ביוב התפוצץ.

האלופה, אברטון, השיגה את התיקו השני שלה כשסיימה בחוץ עם נוטינגהאם, ללא שערים.

ניוקאסל השיגה נצחון־חוץ על שפילד — 0:1. את שער הנצחון כבש ג'קסון.

לוטון ווסטהאם נפרדו בתיקו 2:2, וכך גם וימבלדון ואוקספורד — 1:1.

בליגה השנייה נערך הדרבי של העיר בירמינגהאם, כאשר קבוצת בירמינגהאם ניצחה את אסטון־וילה — 0:2. את הנצחון הגבוה השיגה פלימות על הדרספילד — 1:6.

תוצאות נוספות: לידס — רדינג 0:0; בלקבורן — ווסט־ברומיץ' 1:3; שרוסברי — איפסוויץ' 0:0; סטוק — מידלסבורו 0:1; סווינדון — שפילד־יונייטד 0:2; אולדהם — מנצ'סטר־סיטי 1:1.

הטבלה האנגלית

1.	קווינס־פארק	3	6־1	7
2.	נוטינגהאם	3	3־1	7
3.	צ'לסי	3	5־2	6
4.	טוטנהאם	3	5־3	6
5.	קובנטרי	3	4־4	6
6.	אוקספורד	3	6־4	5
7.	מנצ'. יונייטד	3	4־2	5
8.	סאותהמפטון	3	5־4	5
9.	אברטון	3	2־1	5
10.	דרבי־קאונטי	2	2־1	4
11.	ליברפול	1	2־1	3
12.	נוריץ'	3	3־3	3
13.	ניוקאסל	2	2־3	3
14.	ווטפורד	3	1־3	3
15.	ויטבלדון	3	2־3	2
16.	לוטון	3	2־4	1
17.	שפילד־ונדסדיי	3	2־4	1
18.	ווסטהאם	2	2־5	1
19.	ארסנל	3	1־4	1
20.	פורטסמות	3	4־0	1
21.	צ'ארלטון	1	1־2	0

4 נפצעו ו־40 נעצרו בפורטסמות

לפחות ארבעה אנשים נפצעו ו־40 נעצרו לאחר שפרצו קטטות אלימות במשחק כדורגל שהתנהל בשבת בפורטסמות בליגה האנגלית.

המשטרה מסרה כי אדם אחד

● גינתר בוש, מאמנו לשעבר של הטניסאי בוריס בקר, יגיע ארצה בחודש אפריל, לתחרות פסח הקרובה — על־כך סוכם בינו לבין מנכ"ל איגוד הטניס.

משחקי־הרצה לפני פתיחת העונה

שעריים הפתיעה את העולה הלאומית מחולון — 1:2

במשחק־ידידותי בכדורגל, שנערך אתמול בחולון, גברה קבוצת מכבי שעריים מהליגה הארצית על קבוצת הפועל צפריירים חולון, העולה החדשה לליגה הלאומית — 1:2. לאחר אותה תוצאה במחצית הראשונה.

את השער הראשון לשעריים כבש אהוד עידן בדקה ה־28. כעבור דקה השווה החולוני ארז שקרוקה ל־1:1.

את תוצאת המשחק קבע בדקה ה־42 שמחה נר.

בשורות מכבי שעריים בלט הכפר־סבאי יצחק מימוני.

הפועל ת"א — הפועל ירושלים 1:2

במשחק־ידידותי שנערך אתמול באיצטדיון בלומפילד גברה קבוצת הפועל תל־אביב על הפועל ירושלים מהליגה הארצית — 1:2, לאחר 0:2 במחצית.

את השער הראשון כבש אלי כהן כבר בדקה ה־3 בבעיטה ממרחק של 30 מטר. מיקי בן־שיטרית העלה בדקה ה־20 את יתרון התל־אביבים ל־0:2.

את השער להפועל ירושלים הבקיע אשר ששון, בדקה ה־75.

שפט עובדיה צבי, לעיני 250 צופים.

מכבי יפו — הפועל בת־ים 0:1

מכבי יפו, היורדת מהלאומית, ניצחה אתמול בדוחק את העולה לליגה הארצית, הפועל בת־ים — 0:1. לאחר 0:0 במחצית.

שחקני יפו ניצלו עייפות של שחקני בת־ים, ששבו רק בסוף השבוע ממחנה־אימונים בגרמניה.

שער הנצחון הובקע בדקה ה־88: מנשה מזרחי ניצל קפאון בהגנת בת־ים, ומקרוב הכניע את השוער.

שפט שלמה שחר, לעיני 180 צופים, באיצטדיון גאון ביפו.

מכבי ת"א — הכח ר"ג 1:2

אלי דריקס, חלוץ מכבי ת"א נעדר גם אתמול ממשחק־האימון של קבוצתו, מול הכח רמת־גן שהסתיים בנצחון מכבי ת"א — 1:2.

עמי כהן, בלם הכח, כבש עצמי בדקה ה־40. לאחר שניסה להציל את בעיטתו של איתן לוי.

שחר בראל, שהיה המצטיין במשחק (בלטו גם משה גריאני ובני טבק), הגדיל את התוצאה בדקה ה־55 במבצע אישי מרשים — 0:2.

15 דקות לסיום צימק אברהם לוי, הטוב בהכח, בבעיטת 11 ל־1:2.

שפט יהושע לויה, באיצטדיון המכביה בצפון ת"א.

(עמי רוזנברג)

שמשון — מכבי רמת־עמידר 0:2

קבוצת שמשון תל־אביב גברה אתמול במגרשה בצפון ת"א על מכבי רמת־עמידר מהליגה הארצית — 0:2, לאחר 0:0 במחצית.

שחקני הליגה הלאומית גילו עייפות. בשורות השמשונים בלט השוער גיא נחשון [illegible]. בשורות עמידר שיחק עמוס דריקס, אחיו של אלי דריקס ממכבי תל־אביב.

את השערים לשמשון תל־אביב כבשו: אבינעם עובדיה (74) וצוצשווילי ממכבי נהריה בליגה ג' (83).

(יוסף חבה)

● הניחוש הנכון

1.	לה"ן — ווסטהאם	x
2.	מנצ'.־יונייטד — ווטפורד	1
3.	נוריץ' — קובנטרי	1
4.	נוטינגהאם — אברטון	x
5.	פורטסמות — סאותהמפטון	x
6.	קווינס־פארק — ארסנל	1
7.	שפילד — ניוקאסל	2
8.	טוטנהאם — צ'לסי	1
9.	וימבלדון — אוקספורד	x
10.	אסטון־וילה — בירמינגהאם	2
11.	בלקבורן — ווסט־ברומיץ'	1
12.	אולדהאם — מנצ'סטר־סיטי	1
13.	סטוק — מידלסברו	1
14.	קריסטל־פאלאס — האל	x

ריינג'רס בכעסה הביסה 0:4 את פלקירק

אלופת סקוטלנד, ריינג'רס גלאזגו, קבוצתו של אבי כהן, השיגה את נצחונה הראשון בליגה כשגברה על פלקירק — 0:4. הבין־לאומי מקויסט כבש שלושער. את השער הרביעי הבקיע האנגלי פאלקר.

את ההפתעה הגדולה חוללה דנפרמלין, העולה החדשה, כשניצחה את סלטיק — 1:2. פרגוסון כבש את שער הנצחון.

תוצאות נוספות: הארטס — דנדי־יונייטד 1:4; אברדין — מדרוול 0:1; דנדי — סנט מירן 2:6.

הומבורג הדהימה את באיירן מינכן — 2:3

● הליגה הגרמנית

הקבוצה הצנועה של הומבורג הפתיעה אתמול בליגה הגרמנית, את האלופה, באיירן מינכן 2:3, ובכך שמה קץ לסדרה בת עשרה חודשים, בהם לא נוצחה אלופת מערב־גרמניה.

הומבורג, התופסת את המקום ה־14 בליגה, הובילה 0:1 במחצית, הודות לשער שהבקיע אוכה פריילר, בדקה ה־30.

לותר מתיאוס השווה למינכן ארבע דקות לאחר פתיחת המחצית השנייה, אך באיירן המשיכה לשחק בצורה רשלנית. וולפגנג שפר הדף פעמיים דרך הגנת באיירן במחצית השנייה והעלה את הומבורג ל־1:3 תוך עשר דקות. השחקן החדש של באיירן, יורגן וגמן, הצליח לצמצם בשער שני, ארבע דקות לפני הסיום.

פייר ליטברסקי חזר אתמול לקלן, לאחר ששיחק 16 חודש בקבוצה הצרפתית ראסינג פאריס, ותוך זמן קצר הוכיח שהוא שווה את הסכום של 2.8 מיליון מארק (1.6 מיליון דולאר) ששולם תמורתו, כאשר הבקיע נגד באייר אורדינגן, קלן ניצחה 0:2.

שטוטגרט, המובילה, לא שיחקה אתמול. היא ניצחה באמצע השבוע את פרנקפורט — 0:2, לזכותה 7 נקודות, אחת יותר מבאיירן.

יתר התוצאות: שאלקה — קייזרסלאוטרן 0:5; מנהיים — המבורג 2:2; הנובר — קארלסרוה 2:3; מנשנגלדבך — לברקוזן 1:2; ברמן — בוכום 0:0; נירנברג — דורטמונד 0:0.

שים לב

הפועל לא חס על כבודו

„מלחמות היהודים" בהפועל קיבלו בשבועות האחרונים תאוצה מדאיגה. הן חורגות לעתים מהמקובל, גם בספורט. ה„גרמות" החדשות מעוותות את תדמית הפועל. יוצרות „ציד מכשפות". כלי־התקשורת ששים לפרסם את כל מה שקורה. וכי בעצם למה לא?

גם במכבי היה מאבק על המינויים ברשימה להנהלת ההתאחדות לכדורגל. פרשת מס ההכנסה במכבי חיפה גרמה להתלפת נציג אגודה זו. אבל במכבי ידעו לא לחשוף את ההתמודדות. הותירו אותה בבית־פנימה.

בהפועל, לעומת זאת, מכבסים את הכביסה המלוכלכת בתענוג בראש־חוצות. יותר מדי אנשים כותשים בקדרה. גם ידי האחראים להפועל בהסתדרות אינן נקיות, וכוחו של מחזיק התיק בועד הפועל להכיע רעתו. אבל אסור שינסה לכפות דברים. אם חבר נבחר ע"י ועדת המינויים ואחר־כך אושר, במסגרת הרשימה הכללית, ע"י מזכירות מרכז הפועל, מה טעם שמחזיק התיק ימשיך במאבקו ויתבע כינוס נוסף של המזכירות כדי לנסות לשנות החלטות. מבחינה זו היה כשלונו מוחלט. מזכירות מרכז הפועל הביעה דעתה בצורה נחרצת. את שנקבע ב„ישיבת־החירום" ניתן היה להשיג בשקט ובצנעה, בלי ביזוי של התאגדות.

לא פעם נדמה שהפועל נהנה לאבד את עצמו לדעת על־ידי הכפשה עצמית. במקום לחשוב על פיתוח ספורט: הגברת כוחן של קבוצות הפועל של הספורטאים — רשים בעניינים שוליים, אישיים, הופכים כל מאבק ל„מלחמת עולם".

דמוקרטיה היא דבר חשוב, אך לנצל אותה מעבר להגיון, זה פוגע ומעליב. מפתיעה אותי גישתו של מזכ"ל ההסתדרות, המכיר היטב את המערכת, שלא שם מסום להשתוללות שהגיעה לשיאה בשבוע שעבר. אם חבר חטא, והדבר הוכח, הוא אינו יכול לייצג את הפועל במוסד כלשהו. ברגע שלא הוכחה אשמתו — ואין כלל אישום נגדו — אסור לפגוע בו, גם אם הדבר נראה לא אתי.

„ישיבת־החירום" של מזכירות הפועל, בשבוע שעבר, היתה מיותרת ומזיקה.

* * *

ה„אקשן" שלא היה

רבים מחברי התאכזבו בשבוע שעבר. הם ציפו ל„אקשן" בישיבת הנהלת ההתאחדות לכדורגל, או באסיפה הכללית הדו־שנתית. חיכו למשברים. קיוו לכותרות. והנה, כמו שכתב אחד העתונים (בצער), ה„הר הוליד עכבר". איזה אכזבה.

כלי התקשורת מעורבים בספורט. לא פעם מצליחים להסית עסקנים זה בזה. באסיפה הכללית בשבוע שעבר היה צפוי משבר בקשר לזרים, אבל — לדאבון ליבם של חובבי הסנסציות — הגיעו נציגי מרכזי הפועל, מכבי ובית"ר להסכם ומנעו משבר, שהיה עלול לפגוע קשות בכדורגל שלנו ערב פתיחת הליגות, בעוד שבועיים.

לדעתי, ולא חשוב מה היה השיקול, עשו נציגי מכבי ובית"ר צעד הוגן כלפי יו"ר ההתאחדות לכדורגל, איש הפועל, שנאבק במוסדות־ירשלו בעד גישה מסויימת.

הבעייה לא נפתרה בדחיית ההכרעה. הנושא יצוץ ויעלה עוד פעמים רבות לפני שיוכרע. אין ספק שהכדורגל הישראלי זקוק להתנערות. הפועל לא יוכל להמשיך לגשש באפילה. הוא חייב להחליט בעד או נגד, אבל להחליט!

* * *

תחי הליגה הבלגית!

בעבר, כאשר הגיעו תוצאות הליגה הבלגית בכדורגל — אגב, אחת הליגות המעניינות באירופה — היו מפרסמים את התוצאות בכותרת קטנה, או בכלל לא מפרסמים. עתה, לאחר חדירת ישראלים לליגה זו. החלו כלי התקשורת לסגוד לה.

פתיחתה ביום רביעי גררה פירסום ענק, כאילו היתה ליגה שלנו. ושוב, למרות שלא כבשו, פורסם שכדורגלנים ישראלים הפגינו יכולת מרשימה. גם הרדיו נלכד ברשת. זה מעניין! — קבעו כולם.

מעניין, נכון, אבל בערבון מוגבל. הכותרות יקטנו לאחר שייפתחו משחקי הכדורגל אצלנו. חבל שאנו לא יודעים לשמור על אמת־מידה. קופצים על כל עניין. סוגרים לדברים הנוגעים לנו בעקיפין. זה אולי מפני שהספורט שלנו דל. במדינות של ספורט יודעים להתייחס לדברים כאלה באור נכון. כדאי שנלמד.

חישגים מצויינים באליפות אירופה בשחייה

מזרח־גרמניות [illegible]

המזרח־גרמנית [illegible] כבשה אמש שיא עולמי [illegible] 800 מטר [illegible] באליפות אירופה בשחייה בשטרסבורג את [illegible].

[illegible] 8:10.6 [illegible] 8:22.44 [illegible]. בורינג, בת ה־17, הקדימה את בת־ארצה, אסטריד שטראוס, שקבעה — 8:32.24 דק'. ההונגריה ג'ודית קוסטאי נטלה את מדליית הארד.

אלוף העולם מיכאל גרוס ממערב־גרמניה, שאיבד בשבוע שעבר את תואריו האירופיים ב־200 חופשי ו־100 פרפר, ניצח אתמול ב־200 מ' פרפר. זו הפעם הרביעית ברציפות, בקובעו — 1:57.59 דק'. גרוס ניצח את בני נילסן מדנמרק — 1:57.74, וואדים יארושק מבריה"מ — 1:58.51 דק'.

ב־200 מעורב לנשים ניצחה קורנליה שירש ממזרח־גרמניה — 2:15.04 דק', בהקדימה את בת־ארצה דניאלה הונגר — 2:15.27, ונעמי לונג מרומניה — 2:15.84 דק'.

נצחון למזרח־גרמניה גם ב־50 מ' חופשי לגברים. יורג וויטה הגיע ראשון — 22.66 שנ', לפני גאנאדי פריגודה מבריה"מ־המועצות — 22.71, וסטפן וולדי משוויץ — 22.75 שנ'. השיאן האירופי ב־100 חופשי, סטפן קארון, היה רביעי — 22.81, ואילו הכוכב השוויצרי, דינו הלסל שביעי — 23.09 שנ'.

סרגיי זאבולוטנוב מבריה"מ ניצח ב־100 מ' גב — 56.06 שנ', לפני פרנק בלטרוש ממזרח־גרמניה — 56.40, ופרנק הופמייסטר ממערב־גרמניה — 56.71 שנ'.

במשחה־שליחים 100×4 מעורב לנשים הגיעה ראשונה מזרח־גרמניה (קריסטין אוטו, סילקה הורנר, בירטה וייגנג ומנואלה סטלמך) — 4:04.05 דק', לפני איטליה — 4:10.04 ומערב־גרמניה — 4:10.92 דק'.

גיאורגי חוגאבאדז'ה מבריה"מ זכה בקפיצות ממגדל — 618.41 נקודות, לפני המזרח־גרמני יאן המפל — 596.94 נקודות, וארסן דז'אבאריאן מבריה"מ — 578.32 נקודות.

מזרח־גרמניה תמשיכה בהצלחותיה באליפות אירופה. בין הנשים זכתה ב־12 מ־18 מדליות זהב. קריסטין אוטו נטלה 5 מדליות־זהב, מהן שתיים במשחי שליחות.

[illegible] 8:14.27 [illegible] הקודם, של [illegible].

שיא אירופי הציבה הנבחרת של מזרח־גרמניה ב־100×4 חופשי — 3:19.17 (הקודם, בריה"מ — 3:20.19). צרפת, שהגיעה שנייה, נפסלה, והכסף זכתה מערב־גרמניה, לפני בריה"מ. במסגרת משחה־השליחים שבר הצרפתי סטפן קארון פעמיים את השיא האירופי. במוקדמות קבע — 49.51 (הקודם, ויטה ממזרח־גרמניה — 49.58), ובגמר — 49.35 שנ'.

קריסטין אוטו ממזרח־גרמניה זכתה במדליית־זהב אישית שלישית, בנוסף לאחת קבוצתית. אחרי נצחונותיה ב־100 חופשי ו־100 גב הגיעה ראשונה גם ב־100 פרפר, ואילו ב־400 חופשי ניצחה אוכה דסלר ממזרח־גרמניה, לפני ריינר הינקל, אלוף העולם ממערב־גרמניה.

בקפיצות מעשרה מטר דורג ראשון גיאורגי חוגאבוז'ה מבריה"מ — 618.48 נקודות, לפני יאן המפל ממזרח־גרמניה — 596.94 נקודות ואריון דז'ורידה מבריה"מ — 578.17 נקודות.

סילקה הורנר בדרך לשיא עולמי
תצלום: איי. פי.

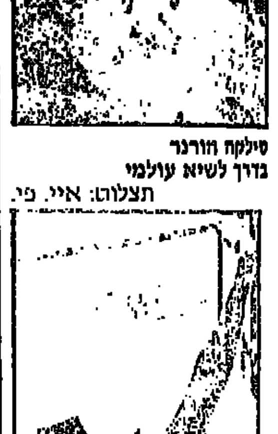
שיאנית עולם מורינג
(תצלום: איי.פי.)

מיכאל גרוס עולז סוף־סוף נצחון
תצלום: איי. פי.

שיא עולמי ושלושה שיאי אירופה בשלוש

שיא עולמי ושלושה שיאי אירופה הוצבו בתחרויות יום שישי באליפות בשטרסבורג.

את השיא העולמי קבעה סילקה הורנר ממזרח־גרמניה ב־100 מטר חזה — 1:07.91 דקות (הקודם, גאראש ממזרח־גרמניה — 1:08.11), בהקדימה את דלהרוולה מאיטליה ואילו השיאנית הקודמת, סילביה גאראש, היתה שלישית.

השחיין ההונגרי יוזף סאבו הציב שיא אירופי ב־200 חזה — 2:13.87

שטיינר הביא זר ל... מכבי ר"ג

מאת יצחק ויסהוף

דרל בראון (2.08), ששיחק בשנה שעברה בקבוצה הספרדית קורדובה, הובא שלשום לישראל ע"י רוני שטיינר, חבר הנהלת מכבי ת"א — אולם בראון ישחק בנראה בקבוצת מכבי רמת־גן.

אמש נשאל מנהל מכבי ת"א, שמואל מחרובסקי, לאן מיועד בראון: „בראון לא ישחק במכבי ת"א: אם יימצא מתאים ישחק במכבי ר"ג. ראיתי אותו בלוס־אנג'לס, והוא הוכיח כי הוא שחקן טוב. למכבי ת"א, לצערי, אין עדיין שם של שחקן שאוכל לבשר לך עליו", — אמר מנהל האלופה. המחפשת עדיין אחרי שחקן־ציר מתאים, שיחליף את לי ג'ונסון.

ויליאמס ייבחן הערב נגד אליצור נתניה

מאת יוסף גלזר

הכדורסלן הזר גיי וויליאמס ייבחן הערב שנית במדי מכבי חיפה, במשחק־אימון שייערך ב־8 בהיכל הספורט ברוממה, נגד אליצור נתניה.

וויליאמס גילה עד כה יכולת פושרת למדי. כך גם במבחנו הראשון ביום חמישי בנתניה, נגד מכבי נתניה (108:116). החיפנים שוקלים להטיס לישראל כדורסלן זר נוסף וקיימת האופציה להחתים את שחקנה אשתקד, ריצ'י ג'ונסון, לעונה נוספת.

מכבי והפועל חיפה — באימון כדורסל משותף

מאת יוסף גלזר

לאחר 20 שנות הפוגה תקיים ביום רביעי נבחרת חיפה בכדורסל אימון משותף, בהדרכת מאמן מכבי חיפה, יוסי הדרי, לקראת משחקה ביום חמישי נגד נבחרת ישראל.

המשחק בהיכל־הספורט ברוממה יהיה על גביע לזכרו של השוער אבי רן. כל הכנסותיו יוקדשו לקרן ההנצחה.

כקפטן הנבחרת החיפנית נקבע רורון קסקי מהפועל. שלושת כוכבי מכבי — ארי רוזנברג, עדי גורדון ותומר שטינהאואר — יופיעו במדי הנבחרת.

אתמול הודיע פטרון הפועל חיפה, יעקב שלזינגר, על רכישת 30 כרטיסים למשחק־הצדקה.

דאוסן חזר — בורמור נקע רגל

מאת יצחק ויסהוף

בז דאוסן, שחקן־החיזוק הזר של הפועל חולון, שב להתאמן אמש עם חבריו. לעומתו נעדר מהאימון דייויד בורמור, שנקע את רגלו באימון יום שישי.

מחר ינחת בישראל מאמן הקבוצה, האמריקני מרווין קסלר, שיפגוש בחניכיו כבר באימון הערב, שייערך מספר שעות לאחר נחיתתו.

„אני נשאר בישראל" — אומר לארגי לפני הפתיחה

מאת יצחק ויסהוף

ביום לפני שבוע חגג מייק לארגי את יום הולדתו ה־27. מחר, ב־8 בערב, יעמוד לארגי של הפועל תל־אביב במרכז השנים האחרונות, במוקד לכבודו בטקס־פרידה שתערוך לו קבוצתו, במשחק נגד נבחרת ישראל.

„למעשה אפשר להגיד כי אני נמצא במילכוד־22. אני כדורסלן, אוהב את המשחק עד שגעון; אבל ניתוח שעברתי לפני פחות משנה בברך מעמיד סימני־שאלה סביב המשך הופעותיי. אמנם כיום אני מרגיש טוב וחופשי, אבל מי יודע מה יקרה לברך בחורף. זו הסיבה שהפועל ת"א העדיפה להחזיר אותי למשך עונה. ולקחת שחקן בריא" — אמר ביום שישי הכדורסלן המצטיין.

לארגי החל ביום שישי באימוניו לקראת משחק־הפרידה. „זו הפעם הראשונה שאני משחק בשביל הכיף, לאחר ארבעה חודשים ללא כדור. הכושר שלי יתגלה רק ביום שלישי מול נבחרת ישראל. מה שברור לי כי אני נשאר בישראל. בשלב זה אני רואה כה את ביתי" — אמר מייק לארגי, שהיה השחקן הזר הראשון בכדורסל הישראלי, ששימש כקפטן קבוצה לאומית.

דני קורן, יו"ר הנהלת הפועל ת"א, המארגן את ערב־הפרידה של לארגי, אמר: „ניצור את הקשר בין לארגי לבין הפועל ת"א, ונמצא לו פתרון במסגרתנו. אם לארגי ישוב בעתיד לעצמו, נשקול את החזרתו לקבוצה".

אלי מילר, מחזיק תיק הפועל במועצת פועלי ת"א, אמר כי כל הצופים, כולל שחקני הנבחרת והפועל ת"א, שישתתפו בערב, ירכשו כרטיסים. „מזכ"ל הפועל יצחק אופק, וכן כל אנשי בית־ברנר, ירכשו כרטיסים מכספם".

מילר הוסיף כי הפועל ת"א מכרה עד כה למעלה מ־800 מנויים לקראת משחקי העונה. „אם נעבור את 1000 המנויים נשקול להעביר את משחקי־הבית להיכל הספורט ביד־אליהו".

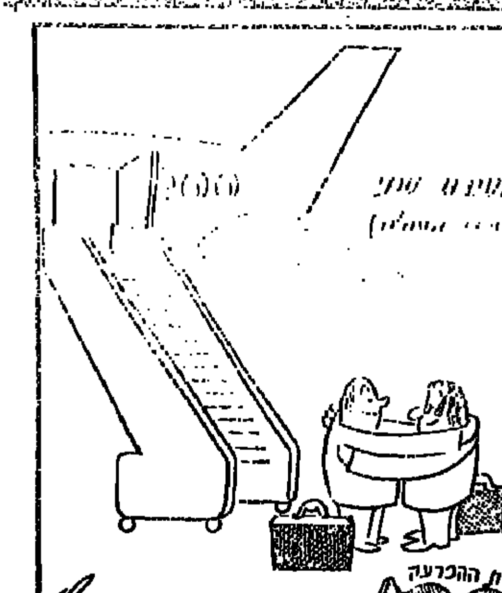

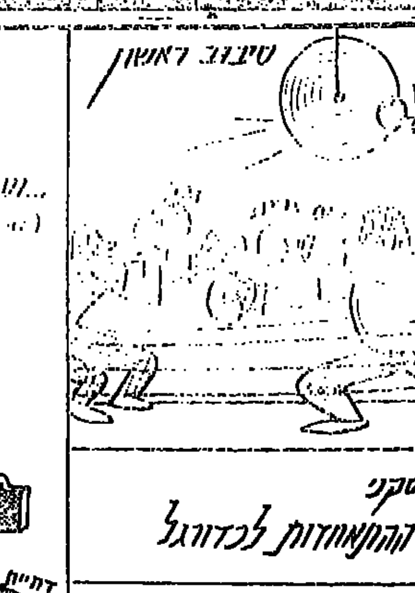

כשלון מוחץ למתאבקים באליפות העולם בצרפת

חמשת המתאבקים הישראלים, שהופיעו בסוף השבוע באליפות העולם בהאבקות, בסגנון יווני־רומי, [illegible] בקלארמון־פראן. [illegible]

[illegible] לא הצליח להתקדם [illegible].

יונתן אירביב (57 ק"ג) נוצח ע"י גרמני ותורכי.

בני מיגרשווילי (68 ק"ג) נכנע ליפאני ויקנדי.

ראובן קיננשווילי (82 ק"ג) הפסיד לרומני ולהונגרי.

אבן ברנשטיין (90 ק"ג) נוצח ע"י קובני ואמריקני.

בערב הגמר הראשון באליפות העולם בהאבקות, סגנון יווני־רומי בקלארמון־פראן שבצרפת, זכו בתוארים העולמיים: 52 ק"ג — פדרו רוחה (קובה); 62 ק"ג — ז'יבקו ואנגלוב (בולגריה); 74 ק"ג — יוקו סאלומיק (פינלנד); 90 ק"ג — ולאדימיר פופוב (בריה"מ); [illegible]

[illegible] אליפות [illegible]

[illegible]

לגמר הכדורסל באינדיאנאפוליס הגיעו ארה"ב וברזיל. ארה"ב גברו בחצי־הגמר על פורטוריקו — 75:80, וברזיל נוטטה את מכסיקו — 116:137. אוסקר שמידט קלע 53 נקודות לברזיל.

מקרה מוזר קרה ליודה הפטיש מקובה, וינסנט סאנשז. הוא נסע הביתה בידיעה שלא זכה במדליה, אבל כהגיעו להוואנה הופתע לשמוע כי יש לו סיכויים לזכות במדלייה מאחר שאתלטים שהקדימו אותו נפסלו בגלל סמים. גם סאנשז עבר בדיקה, אולם טרם קיבל את התוצאות.

המזרח־גרמנים החרימו „ערב חיפה" באשדוד

מאת יוסף גלזר

„ערב חיפה" נערך אתמול במסגרת אליפות אירופה רשיט מפרשיות, בסוג 470 הנערכות באשדוד.

במסגרת הערב, שאורגן על־ידי משרד התיירות הישראלי, הוקרן סרט על חיפה בפני כל שייטי האליפות כדי לשכנעם להגיע לאליפות העולם שתיערך בחודש מארס בחיפה.

רק שייטי מזרח־גרמניה נעדרו מן האירוע מאחר שראשי משלחתם אסרו עליהם להשתתף בו.

לדברי השייט שמשון ברוקמן, הממונה על מארגני האליפות בחיפה, נטלו עימם השייטים המזרח־גרמניים בסתר את הכתובות והכרזות שחולקו ע"י החיפנים, והבטיחו לשלושת הצוותים הישראלים לנסות להשפיע על ראשי הענף לשגרם לאליפות העולם בחיפה.

בין הצופות בסרט על חיפה היתה גם השייטת הספרדית. כריסטינה דה־בורבון, רעייתו של מלך ספרד, חואן קארלוס, שהביעה את רצונה להשתתף באליפות העולם בחיפה.

● כדורמים

גבעת־חיים — בראש

קבוצת הכדורמים של הפועל גבעת־חיים ממשיכה לצעוד בראש טבלת הליגה הלאומית, לאחר שניצחה בסוף השבוע במשחק המרכזי את אס"א ת"א — 7:14.

שערים לגבעת־חיים: ארנון פלג 6; יאיר פלד 3; עופר פרידמן 2; עוזי הרר 2; ואבנר חנוך 1. לאס"א ת"א: רוני כהן 3; מיקי וייצל 2; דני משיח 2 ואהוד אחיקם 1.

מכבי קרית־אונו גברה על הפועל עמק־הירדן/אפיקים — 6:9.

והפועל קרית־טבעון ניצחה את הפועל פ"ת — 4:11.

● שני המשחקים האחרונים בשלב המוקדם באליפות צה"ל בכדורגל ייערכו היום במגרשי אוניברסיטת ת"א ויקבעו את שתי הנבחרות האחרונות בשלב רבע־הגמר. עד כה עלו: נח"ל, מקשר"ר, מה"ד, פיקוד דרום, אמ"ן וחיל־האוויר. המשחקים היום: 9 — חיל־האוויר — אמ"ן; 5 — מפח"ש — אג"א.

● נבחרת הנערים של ישראל בטניס חזרה בסוף השבוע ארצה, לאחר שהשתתפה במשך כחודש בטורנירים רבים. במשך 30 הימים קיימו הצעירים כ־40 משחקים כל אחד. הטניסאית במצטיינת היתה דניאלה בלנקה, בת ה־14, שזכתה ב־18 נצחונות מתוך 24 משחקי־היחידים. אחריה מרורגת לימור ולץ, שזכתה ב־15 נצחונות.

● נבחרת מתאגרפים מאנגליה עשוייה להגיע לישראל בחודש הבא — מכתב על־כך הגיע בסוף השבוע לועדת האיגרוף בהתאחדות לספורט. האנגלים אמורים להגיע ארצה, עם קבוצה המונה 8־10 מתאגרפים.

● רוכבי אופניים סובייטיים מלנינגראד שברו פעמיים את השיא העולמי לרכיבויות למרחק 4 ק"מ בקרילאטסקויה. בפעם השנייה קבעו — 4 דקות ו־11.241 דקות.

כריסט ניצח את קלווין סמית

בתחרויות אתלטיקה בין־לאומיות בקריסטל־פאלאס ניצח אמש לינפורד כריסטי מבריטניה בריצת 100 מטר — 10.16 שנ'; לפני השיאן העולמי, קלווין סמית מארה"ב — 10.21 ודריי סטיוארט מג'מאייקה — 10.37 שנ'.

בין הנשים ניצחה ב־100 מ' פאם מרשל מארה"ב — 11.36. ב־100 מ' משוכות הגיעה ראשונה סאלי גונל מבריטניה — 13.11 שנ'.

ואלטר מקוי מארה"ב ניצח ב־400 — 45.44 שנ', וטסה סנדרסון מבריטניה הטילה כידון — 65.74 מ', לפני פאטימה ויטברד מבריטניה — 64.94 מ'.

שטפי גראף ומצ'יר — בראש גורפי הכספים

שטפי גראף ממערב־גרמניה תופסת את המקום הראשון בהתאחדות הטניס הבין־לאומית לנשים, בפרסי הכסף בהם זכתה השנה — 718,219 דולאר.

במקום השני צועדת האמריקנית מרטינה נאווראטילובה, עם 508,000 דולאר, ואחריה — בת־ארצה כריס אוורט עם 452,230 דולאר.

בין הגברים מוביל הצ'כי מילוסלאב מצ'יר, שצבר עד כה 775,300 דולאר, לפני סטפן ארברג משבדיה — 610,180 דולאר; איוון לנדל — 570,330.

שחקן קריקט נהרג ממכת־ברק

מכת־ברק המיתה בשבת שחקן קריקט ופצעה שלושה אחרים במשחק־ידידותי בין שתי קבוצות חובבים במרכז אנגליה. בעיירה איילוורת, ממערב ללונדון.

ומכת ברק פגעה בכדורגלנים ביוון

ברק פגע בשישה כדורגלנים יווניים בשעת החימום לפני משחק חובבים. בקירבת העיר סלוניקי.

ארבעה מבין השישה מאושפזים בבית־חולים במצב קשה — מסרה המשטרה.

● שני הישגים מעולים נקבעו בתחרות אתלטיקה בפוטסדאם, מזרח־גרמניה, ע"י אתלטים מקומיים. שיאן העולם לשעבר בהדיפת כדור־ברזל, אודו באייר, הרחיק ל־22.31 מטר, ואילו גלאצ'ר רצה 100 מטר משוכות ב־12.36 שניות.

● הטניסאית הצ'כית אנה מנדליקובה נוצחה במפתיע בסיבוב השלישי בטורונטו ע"י האמריקנית פורטר — 6:4, 6:4.

בן ג'ונסון מקנדה מנצח בריצת 100 מ', בתחרות הבין־לאומית הגדולה בציריך (9.97). (תצלום: איי.פי.)

מדוע מתקשה האלופה למצוא שחקן-ציר בארה"ב?

הפלונטר האמריקני של מכבי תל-אביב

סכסוך בין ליגת האנ.בי.איי. וסוכני השחקנים גורם לאי-חתימת חוזים עד ראשית אוקטובר ★ ארבע קבוצות חדשות יצרו 48 מקומות-עבודה חדשים ★ האמריקנים לא ממהרים לצאת לאירופה

לי ג'ונסון
"חור" במכבי ת"א

מאת שלמה גלזר

עונת הכדורסל 1987-88 כבר בפתח. הקבוצות נמצאות במשטרי-אימונים לקראת העונה החדשה. כמו בכל שנה נוחתים שחקני חיזוק, בעיקר שחורים, חדשות לבקרים, למבחנים בקבוצות השונות.

דומה כי השנה מתהווה, לראשונה מזה זמן רב, שינוי של ממש ביחסי הכוחות בליגה הלאומית, ומכבי ת"א אינה עוד אלופה ודאית.

אוהדי כדורסל רבים שואלים עצמם בפליאה: מה קורה למכבי ת"א? מדוע אינה מוצאת זר חדש שיחליף את לי ג'ונסון, שעזב לאיטליה?

סיבות מורכבות

התשובה לכך מורכבת ממספר גורמים. האחת, חיצונית. בארה"ב פרץ סכסוך בין הליגה (אנ.בי.איי.) וסוכני השחקנים. כתוצאה מכך אין חותמים על חוזים עד ראשית אוקטובר. לכן כל מי שיש לו סיכוי לשחק באנ.בי.איי. מעדיף להמתין ואינו ממהר לסכם עם קבוצה אירופית. סיבה נוספת: ההחלטה להוסיף ארבע קבוצות לליגת האנ.בי.איי. יוצרת 48 מקומות-עבודה חדשים לשחקני הדרג השני באנ.בי.איי. ובמכללות.

הסיבה השנייה היא מקומית. מכבי ת"א עברה השנה טלטלה עזה. לי ג'ונסון והאורח לאסוף עזבו. וילי סימס, מוטי דניאל ואיציק כהן הצטרפו. האיזון בין חלקי הקבוצה הופר, מה גם שלראשונה מזה זמן רב אין למכבי ת"א את שחקני החוץ הטובים בליגה ולירובותיה העיקריות — הפועל חולון והפועל ת"א, ואולי גם לקבוצות נוספות, יש שחקני חוץ שאינם נופלים במאומה מאלה של מכבי ת"א.

המסקנה הנובעת ממכלול הסיבות שנימנו עד כאן שמכבי ת"א חייבת להביא לקראת העונה החדשה שחקן-ציר ברמה גבוהה ביותר כדי לשמור על כתרה הלאומי ולהתמודד בכבוד באירופה.

הבעייה היא ששחקנים כאלו עדיין אינם פנויים. שחקן בגובה של 2.08-2.10 מטר, המשלב ריבאונד, חסימות בהגנה וקליעה בהתקפה, שווה 300-400 אלף דולר. אלו בוודאי הסיבות שמכבי ת"א מתלבטת העונה, יותר מאשר בעבר, בבחירת שחקן-החיזוק השני שלה. נסיון העבר מוכיח כי בסופו של דבר היא אינה נכשלת בהבאתו.

מתהפכת אצל היריבות

מה אצל יריבותיה?

בהפועל ת"א הושקעה מחשבה רבה (ובוודאי גם כסף רב) בבניית הקבוצה. המעניין הוא שהקבוצה נבנתה כך ששחקני הציר, לאוואן מרסר ואימוס, הם שחקני הגנה באופיים וריבאונדרים מעולים, בעוד ששחקני-החוץ — לינטון טאונס, ג'ונתן דלזל ועמוס פרישמן — הם שיקלעו את הנקודות. פרישמן הוא אולי הרכז היחידי בארץ שגם קולע היטב לסל. נוסף להם יש להפועל ת"א ספסל מעולה, ברמותם של האורח לאסוף, שהוא השחקן השני הטוב בארץ, וחיים ולוטיקמן. במידה שהמאמן משה וינקרנץ יצליח לגבש תלכיד מהאוסף שלו תהיה להפועל ת"א שנה טובה.

הפועל חולון השלימה השנה מהלך שהפך אותה מקבוצה ישראלית מאוד לפני שלוש עונות לקבוצה אמריקנית. זה כולל גם את המאמן. בהבאתו של מאמן אמריקני אפשר אולי לראות את הבאתו של שמואל זיסמן לקבוצה. בקבוצות רבות בארה"ב נהוג לשחק עם שני רכזים באותה חמישייה. הדטרויט-פיסטונס (תומאס ודומרס) משחקת כך. אלופת המכללות, אינדיאנה, שיחקה כך עם סמארט ואלפורד. קבוצות אחרות משחקות עם שני "גארדים": הבוסטון-סלטיקס ועוד. הרעיון הוא להעניק למשחק גמישות, חופש תנועה ולגיטימציה של משחק אישי אחד-על-אחד.

שני רכזים

השאלה עם סגנון משחק כזה מתאים לישראל. אצלנו, ראשית, הרכזים נמוכים ולא ברור מי משני הרכזים של חולון, במידה שישחקו יחד, ישמור על קלעי היריב, כמו דורון ג'מצ'י, ג'ונתן דלזל או דורון שפע, ואפילו קיט בנס. שנית, הרכזים אינם זורקים לסל וקשה לפצח הגנות כששניים מחמישה אינם מאיימים על הסל. מעבר לבעיית הרכזים יש לחולון קבוצה חזקה מאוד, עם ספסל מצויין (ניב בוגין, אבי מאור), ובמידה שתגובש כהלכה היא תדבר חזק העונה.

כדאי לשים לב לצד הפחות מלבב של הכדורסל הישראלי. בקבוצות הצמרת שלנו, ולא רק בהן, יש לפחות 4-5 שחקנים זרים ומתאזרחים שהמכנה המשותף שלהם, לבד מהיותם אמריקנים, הוא שכנראה לא ישארו בארץ בתום קריירת הכדורסל שלהם.

חבל, אבל זה מה שיש.

גמליאל פרש מאליפות רומא

מאת אריה גיטליס

אריה גמליאל לא ישתתף באליפות העולם באתלטיקה, שתחל בסוף השבוע ברומא.

גמליאל, אלוף ישראל ב-5000 ו-10000 מטר נימק את פרישתו מהאליפות, בכושר לקוי: "איני רוצה לייצג את המדינה בתחרות ברמה כה גבוהה, כשאני לא בכושר מתאים. כנראה שעשיתי מספר טעויות מקצועיות."

רופא המלך ריפא את אואיטה

שיאן העולם בארבע ריצות — 1500, 2000, 2 מייל ו-5000 מטר — סעיד אואיטה יופיע באליפות העולם בסוף השבוע ברומא.

סעיד אואיטה ממרוקו החלים מפגיעה בשריר רגלו השמאלית וקיבל טיפול אישי מרופאו של המלך חסן.

נצחונות על צרפת, בלגיה ואנגליה בכדור-שער לעיוורים

מאת אברהם תשובה

נבחרת הנכים של ישראל בכדור-שער לעיוורים, המשתתפת בתחרויות אליפות העולם הנערכות באנגליה, זכתה עד כה בשלושה נצחונות וסיימה שלושה משחקים בתיקו. בסוף השבוע גברה ישראל על צרפת — 4:0, על בלגיה — 1:0 ועל אנגליה — 1:0.

גם בשלושת המשחקים הנוספים שמרה ישראל על שער נקי, כשסיימה את משחקיה נגד יוגוסלביה, דנמרק והונגריה, בתיקו 0:0.

בשלב זה מדורגת ישראל במקום הרביעי, עם משחק חסר.

היום תתמודד ישראל נגד גרמניה, הולנד ופינלנד.

מאחורי הקלעים

שחקני שמשון נעלמו ביער בגרמניה

נהריה מייצאת כדורגלנים ★ מלמיליאן רוצה את עודד מכנס ★ מי רוצה את שבתאי לוין? ★ ארז בנודיס – שוער עתיד ★ ג'רבי נגד ג'רבי ★ מאגי על דאוסן: מי זה? ★ ורשיצקי עוסק ב"ארכיאולוגיה" בארה"ב ★ הפועל רמת-אביב שואפת לפיסגה ★ זלינגר מבקש לאמן שוב את נשות ארה"ב

איפה שאול סוירי? יו"ר ההתאחדות לכדורגל לשעבר. חיים הברפלד, שהסיר את מועמדותו מהתמודדות השנה, מסתודד באסיפה הכללית עם חבריו לשעבר. עזריקם מילצ'ן ממכבי (במרכז) ואריה קרמר מבית"ר – זה צולם בשבוע שעבר לא לפני שנתיים... (תצלום: אריה קנפר)

★★★ קבוצת שמשון ת"א שבה ממחנה-אימון באירופה. מתברר שלבד מתפריט האימונים שהכין המאמן יעקב גרונדמן ערכו הכדורגלנים גם אימון נוסף, שעיקרו היה חיפוש אחרי שני שחקנים שנעלמו... מוטי חביב מציין שסיפור המעשה באימון שקיימה הקבוצה בגרמניה ביער תוך כדי ריצה נעלמו שני שחקנים. הסתבר שטעו בדרך. כאשר הגיעו חבריהם למטרתם החלו לחפש את השניים. משך שעות ערכו שחקני הקבוצה וראשיה חיפושים עד שגילו את שני הנעלמים שהגיעו לצד אחר ★★★ עודד מכנס, שטרם "סגר" עם קבוצה לעונה הקרובה, רואה מחמאה גדולה בכך שמוטל'ה שפיגלר, מאמן בית"ר ירושלים, מקיים עמו קשר שוטף. גם אורי מלמיליאן רוצה לראותו בשורות "האלופה ★★★ העיר נהריה כבר שיגרה לליגה הלאומית כדורגלנים לאומיים מצטיינים כמו אבינועם עובדיה, המשחק בשורות שמשון ת"א ובנבחרת הלאומית; דוד פוליאקוב, שהיה בעבר שותף לזכיית הפועל ת"א בכתר, וויקטור בוני, שהיה שותף לזכיית מכבי נתניה באליפות ושיחק שנים רבות בהפועל חיפה. כל אלה היו יוצאי הפועל נהריה, ששיחקה בזמנו בליגה השנייה, לפני שפורקה. בימים אלה שוהה בהולנד, עם מכבי חיפה, כדורגלן ממכבי נהריה מליגה ג', יצחק ספים, שהצטרף מיוזמתו לאימוני הקבוצה החיפנית. בניגוד למנכ"ימול בקבוצות אחרות "נדלק" עליו המאמן דרור קשטן, ואפילו צירף אותו למסע להולנד. חלומו של הקשר ללבוש את החולצה מספר 10 שהתפנתה עם עזיבתו של ברוך ממן לבני-יהודה ת"א ★★★ יוסף גלזר שדיווח על החלוץ האלמוני מנהריה מוסר כי השוער הוותיק יהודה פילוסוף, בן ה-35, מגיע לתחנה מספר 11 שלו בקריירה. הוא ישחק בשער בית"ר נהריה, שירדה מהליגה הארצית לא'. פילוסוף עובד במכון האורטופדי בבית-חולים רוטשילד בחיפה, שם עוסק בהרכבת פרוטזות. מאמנו בבית"ר נהריה יהיה חברו לשעבר בנבחרת הנוער, כדורגלן-העבר של מכבי חיפה, יואב לוי ★★★ כדורגלן-עבר אחר שפתח בקריירה של מאמן הוא אלי לוונטל, כוכב הפועל חיפה ונבחרת ישראל (23 הופעות בין-ארציות), שסיים את הקריירה הלאומית שלו בבית"ר ירושלים. לוונטל מונה כמאמן קבוצת הנערים של הפועל חיפה ★★★ היכן ישחק חלוץ הפועל ת"א שבתאי לוין מסתבר שמלך-השערים לשעבר, שגילה בשנתיים האחרונות חולשה רבה, מתאמן בקבוצות שונות אבל אף אחת לא ממהרת להחתימו. עסקנים בהפועל ת"א משתדלים להשאירו. המאמן יצחק שניאור אינו נלהב לכך ★★★

בלוד יש יורש

★★★ בהפועל לוד אומרים שכאשר יפרוש השוער הוותיק יעקב בנודיס יש כבר לקבוצה יורש בטוח. הכוונה לארז בנודיס, האח הצעיר במשפחת הכדורגלנים, המגלה יכולת מצויינת בקבוצת הנוער של גדנ"ע יהודה ת"א. ארז מזכיר את יעקב בצורה מדהימה. מוטי חביב מספר שתנועותיו זהות לאלה של השוער המצטיין. גם הופעתו החיצונית דומה. ארז מתגורר בלוד אבל כמעט בכל יום עושה את הדרך לתל-אביב, שם מתאמנת קבוצת גדנ"ע. אגב, את ארז בנודיס מאמן מנחם מור, יוצא הגדנ"ע, ששיחק בהפועל ת"א, בית"ר ת"א, בני-יהודה והפועל יהוד. שמות מוכרים נוספים בקבוצת הנוער של הגדנ"ע הם: בנו של החלוץ שלום שיקורה, שחקן-העבר של מכבי ת"א, ובנו של יעקב פירי, כדורגלן-העבר של בית"ר ת"א. באימון שנערך בשבוע שעבר נראתה במגרש אביבת בנודיס, רעייתו של יעקב. בתשובה לשאלה מה היא עושה במגרש השיבה: "גיסי הקטן מזכיר לי כל הזמן את יעקב. כך בדיוק נראה בצעירותו. אני נהנית לראותו בפעולה. הוא יהיה בוודאי היורש של בעלי" ★★★ אחרי ארבע שנות הפוגה תחודש בשבת הקרובה מסורת בחיפה: משחק כדורגל על גביע ראש עיריית חיפה, בין קבוצות מכבי והפועל מעיר-הכרמל. על המשחק סוכם, מוסר יוסף גלזר, בשיחה "טראנס-אירופית" בין יו"ר מכבי חיפה, יצחק אביעזר, השוהה עם קבוצתו בהולנד, לבין יו"ר הפועל חיפה, אבי שוסטר, הנמצא עם קבוצתו בגרמניה ★★★ "קידום" במכבי פ"ת קיבל גורי כרמלי, בנו של אמנון, כדורגלן-העבר של הקבוצה. גרי ישמש כמתרגם למאמן האנגלי ג'ק מנסל ★★★ סגן מנהל רשות הספורט לענייני כספים, אלי מלכא, חגג את ה"ברית" של נכדו בנוכחות כדורגלנים רבים. בתו חגית נשואה לכדורגלן מכבי פ"ת, רפי כהן ★★★ ועוד שמחה. השבוע יחגוג השוער אלי ג'רבי את הכנסת בנו ל"בריתו של אברהם אבינו". ג'רבי עדיין תר אחרי קבוצה בה ישחק בעונה הבאה. בינתיים הזמין לחגיגה את כדורגלני בית"ר ת"א, בשורותיה שיחק בעונה שעברה ואת שחקני הפועל פ"ת, קבוצה המסוכסכת עם שוערה... רוני ג'רבי ★★★ בהפועל ת"א היו מרוצים מהבחירות להנהלה החדשה של ההתאחדות לכדורגל. שלושה מעסקניה — חיים צימר, אברהם מורחי ואלי מילר — נכנסו להנהלה ★★★

המאבק על הגופיה

★★★ שובו של מיקי ברקוביץ לנבחרת הכדורסל פתח מחדש את המאבק על הגופיה מספר 9, שהיא הגופיה המבוקשת ביותר אצל שחקני הנבחרת. באליפות אירופה ביוון שיחק בגופיה זו ארי רוזנברג. מיקי ברקוביץ וישראל אלימלך, שני "מינויים" אחרים על גופיה זו, לא הופיעו בפיראוס. כיום, גם מיקי וגם ישראל בנבחרת. במשחק נגד לברקוזן, בשבוע שעבר, זכה מיקי באופן טבעי בגופיה זו; אלימלך קיבל את הגופיה מספר 6, ורוזנברג את מספר 8. תואר נוסף שעדיין לא הועבר לברקוביץ, ואם בכלל, הוא תואר הקפטן. במשחק-האימון הראשון נגד הגרמנים שימש דורון ג'מצ'י כקפטן ★★★ כדורסלנים רבים ששיחקו בעבר בנבחרת באו בשבוע שעבר לחולון לראות את נבחרת ישראל ב"עירן וינקרנץ". בין אלה שבלטו היו מוטי דניאל, כיום במכבי ת"א ועופר יעקבי, כיום בבית"ר ת"א ★★★ הענק לאוואן מרסר מהפועל ת"א נראה במשחק הנבחרת נגד לברקוזן במוטיבציה גבוהה. כאשר נשאל מה קרה, השיב: "ביוון אמרו ששיחקתי בלי רצון, עכשיו אוכיח את ההפך" ★★★ כאשר הגיע גז דאוסן, כדורסלן-התיגבור הזר של הפועל חולון לישראל, נכתב בשמו של הכדורסלן כאילו הוא מכיר היטב את קווין מאגי, שחקן מכבי ת"א. יצחק ויסרוף מספר כי במשחק הנבחרת נגד הגרמנים בחולון ישב בקירבת קווין מאגי ורעייתו. הצלמים הנציחו את השניים. מאגי השתומם ושאל: מי זה שיושב מעליי?.. ★★★ הכנסות משחק הכדורסל שייערך ביום חמישי בין נבחרת ישראל ונבחרת חיפה, ביוזמת קפטן נבחרת ישראל, דורון ג'מצ'י, על גביע לזכרו של השוער אבי רן ז"ל, יוקדשו לקרן להנצחה של השוער. במשחק זה, שיהיה ברוממה, תופיע נבחרת חיפה מאוחדת, לראשונה לאחר 20 שנה. יוסף גלזר מציין כי הכדורסלנים והשופטים ירכשו כרטיסים למשחק. בו יהיו אורחי הכבוד שר העבודה והרווחה, משה קצב, וראש עיריית חיפה אריה גוראל ★★★ מאמן הפועל חיפה בכדורסל, יריב ורשיצקי, המריא בשבוע שעבר לארה"ב בנסיון נואש להחתים כדורסלן-מתאזרח. ורשיצקי מצויד ברשימה של כל המתאזרחים המוקפאים ששיחקו בישראל בעשור האחרון, ביניהם שמות מ"הפטרה" כמו אנדי ווקר מהפועל ת"א; ראנדי אלתר ובריאן מגיד, ששיחקו בהפועל חיפה; לן קונטור ממכבי חיפה; גארי ברי מבית"ר ת"א; מייקל פייגנבאום מאליצור קרית-אונו; ג'ף גלושקוב מהפועל עפולה ואחרים. אם יימצא המועמד הוא יוחתם ע"י ה"בוס" יעקב שלזינגר, שישהה גם הוא באותו זמן בארה"ב לרגל עסקיו ★★★ שופט הכדורסל החיפני יוסף גלפז, שהיה מועמד לעלות לליגה הלאומית, הודיע על פרישתו משיפוט והצטרפותו לתפקיד מקצועי בהנהלת מחלקת הכדורסל של הפועל חיפה. גלפז הוא עובד חברת היבוא והיצוא של הפטרון יעקב שלזינגר ★★★

הזמר ממשפחת הכדורסלנים

★★★ יוסף גלזר מגלה כי לזמר הפופולארי אדם יש קשר לספורט בזכות הוריו, חיה וגדעון כהן, שבמשך שנים ניהלו את מחלקת הכדורסל של מכבי עכו. אחותו של הזמר, אילנה כהן, היתה כדורסלנית במכבי חיפה, הפועל חיפה ומכבי עכו ★★★ מאמן נבחרת הקדטים בכדורסל, יוסי חררי, העניק את גביע השחקן המצטיין בתום אליפות אירופה בהונגריה לאייל לייב ממכבי חיפה, והוכיח בכך שלא אלה שקולעים את מירב הנקודות זוכים להערכה ★★★ בשבוע שעבר נשא אבי מאור, כדורסלן הנבחרת הלאומית והפועל חולון, את סיגל לאישה. לחתונה שנערכה בפארק הירקון הוזמנו אנשי כדורסל רבים. יצחק וייסהוף מציין שכל שחקני הפועל חולון נכחו באירוע אולם חלק משחקני הנבחרת לא הגיעו. הסיבה: הם לא שוחררו ע"י מאמניהם בקבוצות הפועל הגליל-העליון ומכבי חיפה. שחקני מכבי ת"א, דורון ג'מצ'י ומוטי דניאל, הגיעו רק לאחר שהסתיים אימון קבוצתם בבית-הלוחם באפקה ★★★ מי שכן נפגשו בחתונה היו יו"ר איגוד השופטים לשעבר, אלי קושניר, בעל ה"נפשונית" בחולון, ואריה מליניאק, בעבר מאמן נבחרת ישראל וכיום מאמן א.ס. רמת-השרון מהליגה הארצית. קושניר נחשב למקורב ליו"ר איגוד הכדורסל, יורם אוברקוביץ. קושניר הצליח להוציא הבטחה ממליניאק להתעמת בערב ראיונות עם היו"ר. אוברקוביץ טרם הרים את הכפפה. עתה יצטרך קושניר להפעיל עליו את כל כוח השכנוע שלו ★★★ ואם מדובר בשמחות הרי שכדורסלן הפועל חיפה ובית"ר ת"א, שרי בן צבי, הלומד מנהל-תיירות בארה"ב, מצא לו פנאי לשאת לאשה את רונה, גם היא סטודנטית ★★★ היה גם מקרה עצוב בשבוע שעבר: הכדורסלן איציק כהן, אחת התקוות של מכבי ת"א ונבחרת ישראל, סרק את רגלו באימון קבוצתו ונוטרל כנראה למשך זמן רב ★★★ ד"ר גלעד וינגרטן, הנמצא בשליחות קרן היסוד באוסטרליה, והיה לפני נסיעתו ליבשת החמישית יו"ר היחידה לספורט הישגי במכון-וינגייט, מתכנן מסע ארוך. הוא יהיה פרשן הטלוויזיה באליפות העולם באתלטיקה ברומא בסוף החודש ואחר-כך יקפוץ לביקור ארצה ★★★

המנהל שעבר את הכביש

★★★ הצטרפותו של אליעזר כגן להפועל רמת-אביב שינתה תפיסות במועדון הכדורעף של האגודה התל-אביבית. גיל לוסטיג, המאמן הצעיר, משקיע את כל זמנו לאגודה עד כדי כך שלא נרתם לתפקידו כעוזר היחידה לספורט הישגי במכון-וינגייט. כגן יאמן כדורעפנים צעירים. הפועל רמת-אביב מנסה להחתים גם את ה"בונה" של נבחרת ישראל, עמיחי ברם מקרית-אתא, הטוען שיכנס להסגר אם לא ישוחרר ★★★ משה כהן מבית-זרע שב בתנופה לפעילות. הוא קיבל ברוזמנית, מינוי כמאמן הפועל מטה אשר האלופה, וגם כעוזר-מאמן נבחרת ישראל, בצד המאמן מאיר פיין, חבר קיבוץ עין-המפרץ ★★★ קבוצת הכדורעף של מכבי חיפה תשחק בעונה הבאה בהיכל-הספורט ברוממה. הן כדי לנסות ולהעמיק את הענף בין חובבי הספורט בחיפה והן כדי להקל את העומס על אולם מכבי בכרמל, שהפעילות בו דחוסה. העונה תיפתח בעיר-הכרמל בטורניר על גביע ראש-העיר, ראשון מסוגו ברוממה, בהשתתפות האלופה, הפועל מטה אשר, הפועל קרית-אתא, הפועל בת-ים ומכבי חיפה ★★★ ד"ר אריה זלינגר, כיום מאמן נבחרת הולנד בכדורעף, הוציא לאחרונה ספר כדורעף, שמאור פופולארי בין העוסקים בענף. עותק עם הקדשה שיגר למנכ"ל הוועד האולימפי וחונכו, אורי אפק. כתב המאמן הנודע לאפק: "בהערכה על הכדורעף שלימדת אותי. בתקווה שלא ביישתי את המורה". זלינגר, בתקווה שתקע יתד בהולנד, ניגש למכרז על תפקיד המאמן הלאומי של... נבחרת הנשים של ארה"ב. המאמן הישראלי לשעבר הצעיד בעבר את נשות ארה"ב לזכייה במדליית-כסף אולימפית ולהישגים בינלאומיים נוספים ★★★ גם זה קורה: עסקן עבר את הכביש מאגודה לאגודה. המדובר ברמי כהן, מנהל קבוצת הכדורעף של הפועל ראשל"צ, שעבר למכבי ראשל"צ לאחר שהיו"ר, יצחק טרנלה, סירב לחדש לו את המינוי לעונה נוספת

הפן האחר של פנסילבניה

מהולנד שלאחר מלחמת-העולם ה-2 — עישון, שתייה ובילויים — לחיי דת צנועים בארה"ב ■ נישואין, שלוש בנות, מות הבעל וחנויות ספר התהילים, נישואים שניים, חווה בשולי העיירה ■ דיוקנה של משפחה אמריקנית

מאת עמירה הגני

כששיפר ויליאם פן, איש אנגלי ממשפחה נכבדה, את המושבה פנסילבניה (וקרא לה כך על שם אביו), הצהיר במפורש, כי במושבה הזאת תסובב זכותו של כל אדם להחזיק באמונה כטוב בעיניו, וגם לעבוד את אמונתו על פי רוחו. ואכן, למרחביה הפוריים של הארץ הזאת זרמו במאה ה-18 בני כיתות שונות מאירופה, שקצה נפשם ברדיפות שנרדפו במולדת הישנה על-ידי אנשי השררה. עד היום נקרא כאן איזור ה"אמיש" בשם ואשלאנד, יש עיר בשם קרייקרטאון, ובאזורנו רבים הכנסיות והמוסדות השייכים למנוניטים, כת דתית שמוצאה מגרמניה, ומנהגי פולחנה פשוטים, תמימים מאוד ומצניעי לכת.

משפחת ויבר היא משפחה מנוניטית. התוודענו אליה במקרה: בתם האמצעית, טינה, היא חברה-לכיתה של בתנו. ידידותן של הבנות הביאה לנו הזמנה מההורים לביקור "ממוריאל" בכנסייה שאליה משתייכת המשפחה. באנו לשם, והתרשמנו מאוד מהדרך בה התנהל הטקס. מריה, מיסיס ויבר, הקסימה אותנו בהתלהבות שבה שרה את המזמורים, כשהיא זוכרת את כל המלים (הרבות מאוד) בעל-פה, מרימה את ידיה, מתנועעת לפי הקצב, והיא לא היתה היחידה שם, בהתלהבותה.

לפעמים אחרים מאוחר יותר טילפנה אלי מריה והזמינה את עצמה לביקור-התוודעות. לביקור הזה היא הגיעה עמוסה בעוגת-תות-וקצפת גדולה, וכן בספר קטן — "המחבוא" מאת קרי טן-בום, מלוחמות המחתרת ההולנדית בימי מלחמת-העולם ה-2. הספר, נכתב משמה, מספר על נסיונותיהם של אנשי המחתרת למצוא מקלט ליהודי הולנד בימי הנאצים.

מריה ויבר נולדה בהולנד, בשנת 1941. ובזכרונותיה הראשונים הם צופרים המריצים את האנשים החוצה, אל המיקלט. משפחתה אינה יהודית, אך יום אחד הופיע בביתם, היא אז כבר נערה, יהודי עם משפחתו, וחיפש את סבה. הסב לא היה עוד בחיים, והאיש אמר למריה: לסבא שלך אני חייב הכל. גם את חיי. הנערה התרגשה ולא שאלה לפרטים. היום צר לה מאוד על כך: הסיפור הזה על סבה חשוב לה מאוד.

נחמה בספר תהילים

נוהרות חוקרת אותי מריה עד כמה זוכרים היום בישראל את השואה. כשאני אמרתי לה, שהשואה היא חלק בלתי-נפרד מזהותנו, היא מהנהנת בהסכמה. באירופה עשינו היא מספרת לי, כי בבואה לאמריקה היו שופרי מכבי האש (המופעלים פה תכופות מאוד) מקימים אותה על רגליה לרוץ החוצה. מבטאה אינו אמריקני ממש, והיא מרבה לספר על נעוריה בהולנד. משפחתה (שאיש ממנה לא נותר, ההורים נפטרו, ומריה היתה בת יחידה) לא היתה דתית כלל. "עישנתי, שתיתי ויצאתי לרקוד עם בחורים. פעם בתיכון, בקיתון שארגנו מנוניטים מבקש מתנדבים לפעילות בדרום-אמריקה. זה עורר בי עניין, וניגשתי לשם". הפגישה עם האיש שאירגן את ההתנדבות קבעה את חייה: נכלאולות, בדיקות פסיכולוגיות וכנראה גם בלימודי הומור כיוון האיש את "חזרתה בתשובה": לאט-לאט, בלי לחץ, בקצב המתאים לה, הפכה לנערה דתית בסגנון המנוניטי. לדרום-אמריקה לא שלח אותה, אבל כשבאה לארה"ב היתה דרכה ברורה לה. היא התחתנה עם אמריקני, ונולדו שלוש בנות: קרול, כריס ופרל. כהיות הבכירה בת 8 והקטנה בת 4 — נפטר אביהן. לאחר שנה נשא קן ויבר לחייה. הם התחתנו והוא אימץ את הבנות. ילדים נוספים לא נולדו להם.

החוויה העמוקה בחייה קשורה בספר תהילים [illegible] (אגב, רוב המזמורים שהמנוניטים משלבים בפולחניהם): "שבוע לאחר מות בעלי, הייתי לבדי. כל האנשים באו לנחם ולעזור — התפזרו. הרגשתי בודדה. לקחתי את הביבל, פתחתי במזמורים. קראתי פרק אחר פרק. פתאום הוקל לי. הרגשתי שאני לא לבדי. שיש מי שרואה אותי, שומר עלי, דואג לי. נרגעתי לגמרי".

קן ויבר הוא אמריקני מלידה, בן למשפחה מנוניטית שהעמידה 13 צאצאים. הוא היחיד בה שהמשיך ללמוד אחרי סיום לימודיו בבית-הספר התיכון ונעשה למורה ("הם מקאים כה לדעתם, הוא קיבל מהוריו מה שאיש מהם לא קיבל, כי הוא הצעיר"). אין שום חמימות ביניהם ובינינו. אחיו של בעלי הראשון הם הקרובים האמיתיים שלנו, עד היום" — מספרת מריה בלחש, בינה לביני. קן הוא מורה ב"אלמנטרי סקול", והגיל המועדף עליו — כיתות ב'-ג': "הילדים טהורים לגמרי בגיל הזה אין בהם שום ספקנות, שום ציניות, שום גסות. הם מלאים שאלות, סקרניים וחקרניים. הם פקוחי עיניים, ערים ומגיבים לכל מה שסביבם. זה הגיל שבו אפשר באמת להשפיע, לתת להם כיוון" הוא מסביר לי. מריה מספרת שהוא עסוק בעבודתו 16 שעות ביום: בבואו מבית-הספר הוא עמוס מחברות, יושב ועובד עד חצות.

נחל קטן באמצע השטח

מריה וקן ויבר חיים בחווה ישנה, בשולי העיירה. יש להם הרבה אדמה, ועליה מגדל קן ירקות, תירס, והרבה עצי פרי. קצת דגנים.

באמצע השטח — נחל קטן, וסביבו חורשה גבוהה ועבותה. "בלילה אנו רואים את השועלים האדומים יוצאים לחפש להם טרף. גם ארנבים, רקונים ואיילות מתכבדים חפשי. פעם הבאתי את הכיתה שלי בערב, הם נתקלו, ממש על השביל, בעופר שזה עתה נולד. איזו התרגשות היתה" — מספר קן. את האסם הגדול והישן הפכו לאורווה-רפת, ובה מאוכסנים הסוסים ועגלי הפיטום שקן מאביס כ-8 חודשים, מוביל לקצב בנובמבר, משאיר אצלו אחד — כתשלום, ומקבל בתמורה מטען שלם של בשר, מופרד לחלקיו וארוז היטב בחבילות קטנות: כל חבילה — ארוחה. כל זה מרוכז במקרר ענק, אחד מהשניים שבמרתף הבית הגדול בו גרה המשפחה. "אנחנו לא קונים שום בשר: הבשר בחנויות ספוג כימיקלים, שלנו נקי. גם ירקות לא קונים: יש לנו הכל משלנו", אומר קן בעיניים מבריקות. הוא גאה על מישקו, ובצדק: הכל — פרי עמלו, הבנות אינן נוגעות בכל זה אפילו באצבע הקטנה. גם מריה אינה עוזרת: "כשאני מתכופפת כואב לי הגב", היא אומרת בהתנצלות. קן מחייך "יש לי מזל", הוא אומר. "אלוהים בירך אותי באדמה המצמיחה לי ירקות, ובאשה המשמרת אותם וכובשת אותם וממלאה את המטבח במעשי ידיה": הפריזר השני שבמרתף מלא ירקות ופירות מוקפאים, על מדפי הארונות מסביב — שפע של צנצנות שימורים. הכל עושה מריה במו ידיה. אין הם מוכרים תוצרת חקלאית, אם יש להם עודפים הם מזמינים שכנים וידידים לבוא, לאסוף במו ידיהם ולקחת הביתה. פעם היה להם גן לול, באחריות הבנות. "אחר-כך החלו אלה להשתמט מהטיפול, וגם השועל האדום תפס יוזמה מוגזמת בנוגע לתרנגולות. הם ויתרו וחיסלו."

מריה וקן ויבר, מנוניטים מאמינים, הם אנשי קהילה פעילים: הם מרכזים קבוצת נוער ומדריכים אותה בעניינים רוחניים. שלוש הבנות משתתפות אף הן בקבוצה הזו. כל המשפחה נותנת שיעורים בתנ"ך בכל יום א' בבוקר, לפני הטקס הכללי, לכיתות קטנות מכל הגילים. את שבוע-החופש הראשון בילו כולם, ערב-ערב, בשיעורים כאלה. הכל בהתנדבות, כמובן. קן ויבר הוא מורה בייעודו, איכר בנשמתו, וחסיד-מושבע של מוזיקת בלוז כשהוא לעצמו. בשעת עבודתו בשדה הוא צמוד לאוזניות הווקמן שלו. "המוזיקה הזאת מרגיעה אותי, מעוררת אותי", הוא אומר, תוך כדי קטיף תרמילי האפונה הירוקה שהוא קוטף בשבילנו. "תבשלי את זה עם קרל" מציעה לי מריה, וכשאני לא מגיבה מיד, היא מביטה בי ומסמיקה פתאום כמו תלמידה שנכשלה בתשובתה: "או, שכחתי, זה אסור לכם", היא מתנצלת. אני מרגיעה אותה, אבל מריה מתנצלת שוב ושוב, ומפגינה ידע מפתיע בהלכות כשרות: גם להם, כמו לכל אחד כאן, יש חברים יהודיים...

אנחנו מספרים להם על ישראל, על הקיבוץ. את מושג הקהילתיות של חיי הקיבוץ הם מבינים בקלות, מריה גם נהנית מאוד מהתיאור — איך זורקים כביסה מלוכלכת ביום ראשון, מקבלים כביסה נקייה ומגוהצת ביום ששי (אצלה, היא אומרת, "אוצי יום-לבישה אחד מבקשות הבנות לכבס את הג'ינס. כשכל זה מוכפל בשלוש זה די הרבה..."). דבר אחד נשאר להם בלתי מובן לגמרי: איך זה חיה קהילה גדולה, סגורה ושיתופית כמו קיבוץ בלי כנסייה ובלי שום דת. מה, חוץ מהקיום, משותף לנו, מאחד אותנו?

באמת שאלה...

"עד עכשיו הן בסדר"

עכשיו יחול צמצום בשטח הגן: "הבנות רוצות בריכת שחייה, וזו שיש להם קטנה מדי". קן חיסל חלק מערוגותיו, ובשבוע הבא תוצב בשטח שהתפנה בריכה חדשה, גדולה ועמוקה יותר. יש אידיאולוגיה סביב הוויתור הזה: "אני מעדיפה את הבנות כאן, בסביבתנו, ולא מבלות את כל ימי החופש על-יד הבריכה העירונית", מסבירה לי מריה בחיוך המבין מראש את הבנתי והסכמתי. כ-11 בערב הבנות חייבות להימצא בבית. לפגישות הן יוצאות רק אם הבחור בא לקחת אותן מהבית, כך שההורים יוכלו לראות עם מי בדיוק הן יוצאות. לפרל בת ה-16 אסור בינתיים לצאת בזוג: רק בחבורה. האם הם סומכים על הבנות גם בצאתן? — עד עכשיו הן בסדר, אומרת מריה.

משבר מנהיגות בתנועת העבודה

מאת אבנר רגב

שנים רבות היוותה "ההתיישבות העובדת", או ליתר דיוק, התנועה הקיבוצית, את מקור גאוותה של תנועת העבודה. המנהיגות האזרחית והבטחונית של ישראל (בטרם מדינה ולאחר הקמתה) ינקה את כוחה ממגזר זה של האוכלוסיה בארץ. די אם נזכיר שמות כמו יצחק טבנקין, יגאל אלון, ישראל גלילי, מאיר יערי, ויבדל"א יצחק בן-אהרון ויעקב חזן.

בני הקיבוצים היוו את חוט השדרה של היחידות המובחרות בצה"ל, אשר מתוכם צמחו ועלו מפקדים בכירים ברמות הגבוהות ביותר. על כך היתה גאוותם ובכך הבליטו את ייחודם. עתה ניתן לקבוע, בצער, כי בסוף שנות ה-80 ירדה התנועה הקיבוצית מגדולתה. לא עוד יחידי סגולה, לא עוד יוצאי דופן, לא עוד מובילים בתחום הערכי. אלא כאחד האדם. משבר המנהיגות העובר על התק"ם משפיע גם על תנועת העבודה. אין עתה בקרב אנשי התק"ם דמות בולטת שניתן לאפיינה כמנהיגה, מובילה, קובעת דרך ומציבה משימות ואתגרים. "ההתיישבות העובדת" התגלתה במערומיה במשבר הכלכלי האחרון, ודי אם נזכיר את קשריה עם ה"אשף הפיננסי" דוד בלאס. קיבוצים נמצאים במשבר כלכלי ומשחרים לפתחן של ועדות כנסת לסיוע, ושר הקליטה יעקב צור מאיים בהתפטרות אם לא יינתן סיוע לקיבוצים שבמצוקה. הייתכן כי אוזנינו שומעות נכונה ותפארת היצירה של תנועת העבודה עומדת בפני בעיות קיום רציניות?

הייתכן כי תופעת הירידה בקרנן בני הקיבוצים היא סימפטום לתהליך?

אם נכונות הקביעות הללו, הרי שלא רק התנועה הקיבוצית במשבר, אלא תנועת העבודה ומפלגת העבודה מצויות במשבר מנהיגות עמוק.

כאשר שר הבטחון יצחק רבין קובע, כי אין הבדל בנושאי חברה וכלכלה בין המערך לבין הליכוד — מדוע לתמוך במפלגת העבודה, וכאשר בראש ההסתדרות הכללית עומדת הנהגה נבחרת של המערך, אשר על פי רבין אינה מהווה שוני תפיסתי לליכוד — היכן תנועת העבודה? כאשר בדיונים פנימיים הנערכים בסניפי מפלגת העבודה (ובעיקר במחוז י"כ) נמתחת ביקורת חריפה על מערכת החינוך ועל העומד בראשה ונמנים, במקביל, זכויותיו של שר החינוך הקודם זבולון המר — אנה אנו באים?

חוסר ההנהגה והביקורת על הטיפול בנושאי חברה, כלכלה וחינוך מובילים להבדל המהותי העיקרי בין מפלגת העבודה לבין הליכוד, הוא הנושא המדיני-בטחוני.

מפלגת העבודה חייבת להציג לפני העם עמדה ברורה וחד-משמעית:

- מדינה יהודית — ולא דו לאומית.
- משטר דמוקרטי — ולא דיקטטורה של מיעוט ולו גם דתי.
- מדינה ציונית — אשר דגל העלייה מתנוסס בראשה.

רק הנושאים האלו והאתגרים שהם מציבים יביאו לתמיכה של רוב העם במפלגת העבודה. רק הנהגה אשר תיצור זיקה בינה לבין העם בנושאי שלום ובטחון ואשר אינה קשורה למרכזי כוח מהעבר הרחוק והקרוב, הנהגה שלא תסתיר את האמת מהעתיד הקודר ששלטון על עם זר יביא עלינו, הנהגה אשר תציב אתגרים ולא תחמש טריקים פוליטיים כדי להעביר מסרים, הנהגה שתהיה מוכנה לסיכונים גדולים ולסיכויים אדירים, הנהגה אשר תראה את רעיונותיה המרכזיים של תכנית אלון כמורה-הדרך העיקרי בכיוון המדיני — רק היא תביא את מרבית העם בישראל לתמיכה ולאמונה בכוחה להוציא את המדינה מתושך הרכדור לאור התקווה.

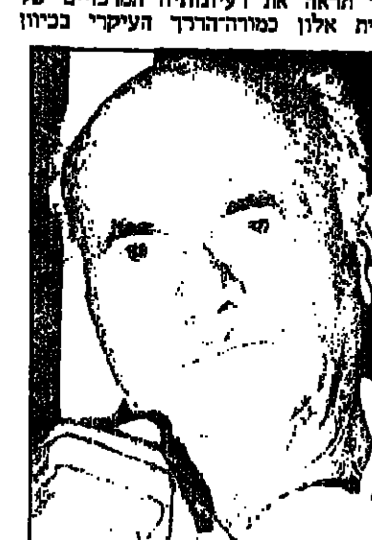
יצחק בן-אהרון

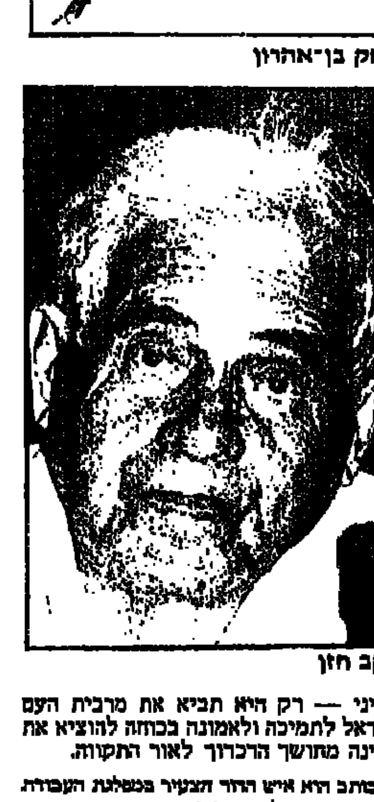
יעקב חזן

הכותב הוא איש הדור הצעיר במפלגת העבודה, ושימש יועצו של מרדכי גור.

לא די לצלצל בפעמון האזעקה

הרבה סימנים סמויים מצויים מתחת לפני השטח. עין בוחנת ופיענוח הגיוני של הגלוי והסמוי, המסתננים מדי פעם לתוך שרשרת הארועים הפוליטיים היום-יומיים, עשויים לפזר את הערפל והאשליות.

הדגל הצהוב חוזר בהתמדה וברציפות, מתכונן לשעת כושר ולרגע המתאים לפעולה, צובר כוח, מטשטש עקבות, נעזר על-ידי כוחות אחרים — השותפים הפוטנציאליים למגמותיו הפוליטיות של הכהניזם, אף כי הם לא מודים בכך.

אזור יהודה ושומרון הוא מדינה סגורה בפני עין בודקת ומבחינה, המחפה — וגם עוזרת בגלוי או בעקיפין — למגמות ולמעשים של הנגע ההרסני הפשיסטי, שביטויו הבולט והגלוי הוא כהנא. הסכנה לכל רעיון מתקדם ודמוקרטי בארץ הזאת נעשית יותר מוחשית. התיאור הדרמטי המזעזע בספר של עמוס קינן, שראה אור לפני מספר שנים, "הדרך לעין חרוד", הופך למציאות.

תהליך ההכנה לחיסול כל הטוב והיקר בארץ הזאת הולך וגובר. האקורד האחרון, שנתגלה במקרה בימים אלה אך הקיים למעשה זה זמן רב — ההכשרה הצבאית של נערי כהנא. מבלי לדבר על הפריפריה והגרורות למחנה של רעיונות אלה - הם ההוכחות על הנעשה בשטח. והדמוקרטיה הישראלית מגמגמת ומתחמקת למגר את הנגע.

לא די לצלצל בפעמון אזעקה. יש צורך בפעולה. צריך לרכז את כל הכוחות הפוליטיים המתקדמים — מפלגת העבודה, מפ"ם, ר"ץ, הגוש הליברלי החדש, "שלום עכשיו" ואחרים, המוכנים לפעול במסגרת אחת ולהוריד את הליכוד מהשלטון.

יש להכין את המחנה פנימה לקראת הבאות. מפ"ם והקיבוץ הארצי חייבים להשתחרר מהאדישות השוררת בקרב הדור הצעיר. לא די בהפגנת 20 צעירי הח"ץ נגד כהנא, ובזה נגמר העניין. צריך לעורר גישה רצינית המחייבת מהמצב ולהכין הלכה למעשה קאדרים של חברים המוכנים לקראת הבאות.

על כל המפלגות המתקדמות לעורר את דעת הקהל בישראל ולהבטיח תוספת של תמיכה שתאפשר להרכיב ממשלה שפויה ומתקדמת.

במאמץ משותף ומייגע, בהחלטיות נחושה והבנת המצב ורצון כן — נצליח.

אייזיק זלשינסקי, קב. עברון

סכמה המתארת את הדרך החדשה להשגת שקט, בעזרת "נטרול הרעש" על־ידי מגברים המשדרים קול שהוא, דמות־הראי של הרעש

להפסיק את הרעש

אמצעי המיגון של העולם המודרני, כנגד רעש בעוצמה חזקה, היו עד עתה דלים □ בעזרת הטכניקה החדשה — "נטרול הרעש", שיסודותיה בתאוריה של פורייר, אי אפשר יהיה עדיין לנטרל את רעש השכנים, אך אפשר יהיה לא להתחרש מתנועתו של טנק למשל

העולם המודרני הוא עולם רועש: מערבל בטון פולט רעש בעוצמה של כ־80 דציבלים, הרעש ממכבש דפוס מגיע לכ־100 דציבלים ורעש המנועים במטוס סילון הוא כ־160 דציבלים. הרעש הוא לא רק מעצבן ומטריד הוא בהחלט גם מזיק.

אדם העומד בשדה תעופה ליד מנוע של מטוס סילון עלול ללקות בחרשות. רעש בעוצמה של 180 דציבלים יכול אף לגרום למוות. "אמצעי המיגון כנגד הרעש היורד לחיינו היו עד כה דלים יחסית: קירות אקוסטיים, אטמי אוזניים, אוזניות, ועצה טובה להתרחק ממקור רעש. אך מסתבר שבעת האחרונה נעשו כמה פריצות דרך בהשתקת הרעש.

הטכניקה החדשה התאפשרה הודות לבסיס התאורטי האיתן, שהניח עוד במאה ה־19 המתמטיקאי ג'יין בפטיסט ג'וזף פורייר, והמכונה הטרנספורמציה של פורייר.

עקרון התאוריה של פורייר היא, שכל תנודה מחזורית, לא חשוב עד כמה שתהיה מסובכת, אפשר לפרק אותה לסידרה של תנודות פשוטות. העיקרון הזה נכון לגבי גלי־אור, גלי־קול ולמעשה לכל סוגי הגלים בטבע. עידן המחשבים נתן תנופה ופתח מרחבים חדשים לשימוש בטרנספורמציה. פירוק הגל יכול להצביע על הרמוניות מסובכות מצד אחד וגם על הפרעות או "רעשים" נילווים לגל הרגיל.

"גל צורם"

בכורים גרעיניים למשל, החלו בשימוש, בעזרת מבחן פורייר לגילוי הפרעות בלתי צפויות בפעולתו של הכור. מפרקים את הגלים המגיעים ממעמקי הכור וכך אפשר

המתמטיקאי ג'יין ב.ג'. פורייר

לראות מתי וכיצד מתפתח גל "צורם", יוצא דופן, במערכת. בשיטה זו אפשר לגלות ברגים וחיבורים רופפים. הפרעות במערכת הקירור ואפילו כלים שנשתכחו בכור לאחר לכתם של הפועלים. וכך בעזרת בדיקה מדוקדקת של גלי־הקול, בעזרת הטרנספורמציה של פורייר, מתקבלת תמונה מדוייקת של גלי־הקול ממקור מסויים למשל, ממנוע של מטוס סילון.

בטכניקה החדשה של ניטרול רעש, מפעילים מגברים המשדרים קול שהוא דמות ראי של רעש. שאר הגלים המשודרים מתאימים בדיוק לנקודות השפל ברעש. השידור הנוסף איננו מגביר את הרעש, אלא מנטרל ומשתיק את מקור הרעש.

נדיבים ברעש

אחת החברות החדשות בארצות הברית, אשר החלה בייצור מכשיר "ניטרול רעש" היא חברת NOISE CANCELLATION TRCHNOLOGIES INC, הממוקמת בלונג איילנד. גודלו של המכשיר בגודל מחשב ביתי, ומחירו בין 15000 ל־25000 דולר, תלוי בעוצמה הנדרשת. כתב הניו־יורק טיימס ראיין את נשיא החברה הריס לנדגרטן, המסביר שהמכשיר יכול לנטרל רעש של מנוע "דיזל, מנועים חשמליים, מדחסים ומיכשור תעשייתי.

מכשיר דומה, אשר מטרתו לנטרל רעשים בתוך תא הטייס, נוסה על־ידי טייס ווייג'ר, המטוס הקל אשר הקיף את העולם לפני חודשים ספורים, ללא חניות ביניים וללא תדלוק בדרך. מנועי הדור החדש הם חסכניים בדלק, אך נדיבים ברעש. בתוך תא טייס כזה הרעש הינו כפול, מאשר במטוסי הסילון המקובלים. השיטות הנבחנות בשלב זה הן להכניס אל תא הטייס מיכשור, אשר יפלוט גלים שינטרלו את רעש המנועים.

ייתכן ובעתיד אפשר יהיה לייצר מכשיר, אשר ינטרל את הרעש והויברציות המתקבלים מתנועתם של טנקים, אוניות או צוללות למשל. זה כמובן יאפשר להתחמק ממכשירי הצפיה של האויב. לדברי ד"ר לנדגרטן צי ארצות־הברית רכש כמה מהמכשירים מנטרלי הרעש והוא לומר כעת את הדרך להשתמש בהם.

אך לאותם אזרחים הרוצים מנטרל רעש נגד מסיבות ליל שישי של השכנים ממול, או "מנטרל" כנגד הילדים הרבים, עדיין אין לנו בשורה. המנטרל הקיים איננו יעיל כנגד קולות מקריים.

כחול אשר על שפתי השבלול

הדעה המקובלת היתה, כי חולות המידבר נסחפים עם הרוח ומשתקעים בנגב ■ השבלולים הניזונים מהחזזיות, החבויות בסלעי הגיר, זורים על הכל חול חדש

באזור הנגב ישנם סוגי שבלולים ההופכים אבני סלע גיריים לחול מדברי. השבלולים מהסוג ALBULUS ו־E-DESERTORUM EUCHONDRUS ניזונים מחזזיות. החזזית הספציפית אותה הם אוהבים מתחבאת מפני מזיקים כ־7 מ"מ, בעומק סלע הגיר המדברי. השבלול, אשר גודלו כ־8 מ"מ בלבד, המתחיל בסעודה מזדקף ונע מצד אל צד תוך כדי התקדמותו בסלע. הארוחה נמשכת כ־20 דקות ובסופה הוא משאיר חריץ לבן, אשר אורכו כס"מ רוחבו מ"מ ועומקו כ־0.5 מ"מ.

ד"ר משה שחק ויגאל גרנות מהמכון לחקר המדבר, שבשדה בוקר, ואוניברסיטת בן־גוריון בבאר־שבע, בשיתוף עם קליף ג'ונס מהגן הבוטני של ניו־יורק, צילמו במעבדותיהם את השבלולים הסועדים. מסתבר, שהחריץ הסופי, שנשאר בגמר הסעודה על גבי הסלע, עמוק מהחריץ הראשוני, מכיוון שלאחר הארוחה צומחים לתוכו מיני מטעמים בצורת פטריות, השבלולים חוזרים לאתר זמן קצר, כדי להסלים יחד עם עוד קצת סלע.

אין ספק, שהשבלולים אוכלים את הסלע יחד עם החזזיות, כי בצואתם נמצאת כמות סידן, הזהה כמעט לכמות הסידן שבסלע.

מחישובים עולה, שמידי שנה מכל 10.000 דונם אדמה מתקבלים בין־700 ל־1,000 ק"ג חול. גורם זה מפריך את הדעה, שהיתה מקובלת עד כה, שחולות המידבר, בעיקר מאזור סיני, נסחפים עם הרוח ומשתקעים בנגב. מסתבר, שתרומתם של השבלולים לחולות גדולה פי־שניים מתרומתה של הרוח.

"לא הולך ברגל"

פעולת ההליכה אינה כה פשוטה כפי שנוטים לחשוב □ אילולא הוחזר חלק מהאנרגיה המושקעת בהורדת הרגל, היה אדם־הולך צורך פי־שניים חמצן □ הרגל, בדיוק כמו המכונית, זקוקה לבולם־זעזועים־נעל

ההליכה היא רפלקס מולד. אם מעמידים תינוק, שאך זה נולד, על משטח חלק, הוא יתחיל לבצע תנועות הליכה. לאחר זמן קצר נעלם הרפלקס והתינוק לומד ללכת שוב בגיל הרבה יותר מאוחר. אך מסתבר, שאותו תהליך פשוט, אשר כולנו מבצעים מבלי לחשוב פעמיים, הוא תהליך עדין מאוד ויש דרכים לתקן או להקשות על פעולת ההליכה.

הקשת בכף הרגל משמשת כקפיץ הקולט את הכוח, אשר בו נזרקת הרגל, ומחזיר אותו, כדי לספק כוח להמשך התנועה. אילולא הוחזר חלק מהאנרגיה המושקעת בהורדת הרגל, היה אדם הולך צורך פי שניים חמצן ופי שניים אנרגיה. אך יש למצוא את האיזון העדין בין כמות האנרגיה, בה משתמשים, לכמות האנרגיה המוחזרת.

"הכח שנוצר על־ידי מגע הרגל הוא גדול מאוד", מסביר פרופ' מרצה ארקן מהפקולטה להנדסה באוניברסיטת ת"א, המומחה בעיקר בביומכניקה ובמכניקת מוצקים. הכוח הזה שווה למשקל הגוף בתוספת כ־15 אחוז ואם כל המכה הזו מוחזרת זה לא כל־כך נעים. בלימת הכוח מתבצעת בעיקר על־ידי נעל מתאימה או עדיף על־ידי מדרס בעל תכונות מכניות, המחזירות מספיק מהמכה, כדי לתת תנופה לפסיעה הבאה, אך יחד עם זאת הן בולמות חלק מהכוח.

מחקרים, שנערכו בלידס — אנגליה, על־ידי ד"ר מקניל אלכסנדר, הטוען שנעלי ספורט, הנמכרות כנעלי ריצה, אינן ממלאות את ייעודן. רוב אנרגיית הרגל נעלמת בתוך הגומי של הנעל. ספוג בעל תכונות קפיציות יותר היה מאפשר להגדיל את האנרגיה המוחזרת לצורך התקדמות הרגל. בינתיים בנעליים הקיימות בשוק, כ־60%־50% מהאנרגיה מתבזבזת.

למרות זאת אין ממליצים המומחים ללכת ברגלים יחפות. הגוף זקוק לבולם זעזועים בדיוק כפי שמכוניות זקוקות להם.

ממה מורכבת הנעל?

באוניברסיטת ת"א בודקים כיצד משפיע הלחץ על הרגל בשעת הליכה. פסיעה אחת, האורכת כשניה, מורכבת מ־3 תנועות ועל: מכת עקב, הנחת כף־הרגל ולחץ התקדמות. הבנה טובה יותר של פעולת ההליכה ופיזור הכוח בכף הרגל מקווים החוקרים, יאפשרו לפתור בעיות הליכה שונות, ביניהן את הבעיה המטרידה של שברי הליכה, הנפוצה בצבא.

לפרופסור מרקן אין תשובה מהי הנעל האידיאלית, איזו נעל צריך הצרכן לחפש בחנויות הנעליים. גם אין הוא מוכן להמליץ על חברה זו או אחרת כיצרנית של נעליים טובות יותר. אך הוא מקווה, שבעתיד יספקו היצרנים בעצמם את החומרים מהם עשויה הנעל ואת כוח הבלימה של הנעל, כפי שנכתב למשל, על כל חולצה, ממה היא בדיוק מורכבת או על קרם שיזוף מהו מקדם ההגנה שהוא מקנה.

כף הרגל בקפיץ

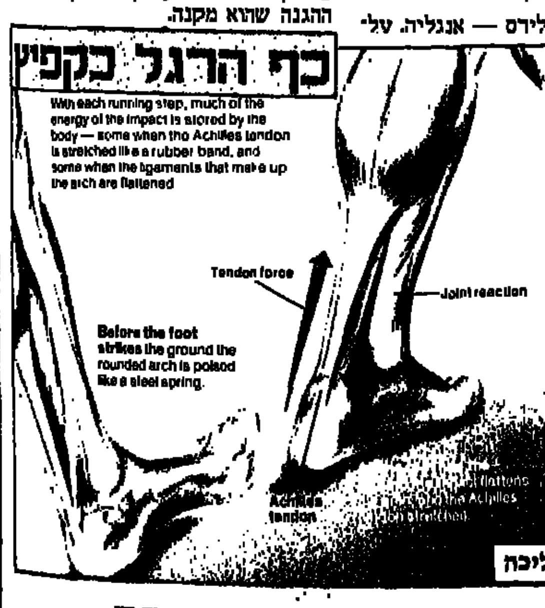

תהליך פעולת ההליכה

כאבי הראש של העוני

את הבעיות הכרוכות בגדילה בסביבה ענייה מלווה גם שכיחות גבוהה של חבלות־ראש □ מסקר, שבדק 638 ילדים בלוס אנג'לס, עולה כי הפגיעות נגרמות כתוצאה מתאונה או אלימות □ הפגועים התדרדרו בלימודיהם לאחר החבלה

אין זה סוד שלגדילה ולהתפתחות בסביבה ענייה ישנם כמה חסרונות.

מסקר שנערך על־ידי ג'ורג' לוק וצוותו בבית־חולים עירוני באיזור לוס אנג'לס, והמתפרסם בגליון האחרון של ה"סיינטיפיק אמריקן", עולה, שנוסף לכל הבעיות הידועות, ישנה בעיה חמורה נוספת והיא שכיחות גבוהה של חבלות ראש.

עורכי הסקר בדקו 638 ילדים עד גיל 18, אשר קיבלו טיפול רפואי בבית־החולים בגלל חבלות ראש. מיספר זה הוא גבוה, בהתייחס למספר התושבים אותו משרת בית־החולים. בכל המקרים רואיין הורה או קרוב אחר, כדי לברר את סיבת הפגיעה. התשובות סווגו לשתי קטגוריות, האחת פגיעות כתוצאה מתאונה, והשניה פגיעה מגורם שאיננו תאונה. החבלות ה"לא תאונתיות", נחשרות על־ידי הרופאים כאלימות כלפי הילד מצד הוריו או פגיעות על־ידי ילדים ומבוגרים מחוץ למעגל המשפחתי. בסקר זה נמצא, ששלושים אחוז מהחבלות סווגו כלא־תאונות.

מחברי הסקר מאמינים, שבאזורים אחרים בעלי נתונים כלכליים ודמוגרפיים דומים, דהיינו עוני, אבטלה וריכוז גבוה של מהגרים, ימצאו ממצאים דומים. הסקר לדעתם מאפשר הצצה אל תוך עולם של אלימות והזנחה הגורמים לתאונות.

חריפותה של בעיית פגיעות הראש ודלה מכך, שאפילו פגיעה קלה יחסית, יכולה להשפיע על תיפקודי המוח. מחקר, שנערך באוניברסיטה של וירג'יניה אומר, כי גם מי שחבלה הכרוכה באובדן הכרה, ולו גם קצר ביותר, יכולה לגרום לבעיות בתיפקוד המוחיים. ילדים, שנבדקו שבועות לאחר הפגיעה הראשונית, קיבלו ציונים נמוכים מקבוצת ביקורת במבדקים שונים, בעיקר זיכרון לטווח קצר. גם השגיהם הלימודיים התדרדרו לאחר החבלה.

מחברי הסקר מודאגים, שסיכוייהם של ילדים אלה להשתלב בחברה הרגילה ירדו עקב הפגיעות.

מאת א. אבישר

סאטירה על הכוונת ביוון

דברים השתנו באתונה, ערש הדמוקרטיה, דווקא תחת שלטונו הסוציאליסטי של פפנדריאו. שני קומיקאים ידועים, לאקיס לזאנופולוס בן 31, ואנה פאנאיוטופולו, בת 42, הציגו בתיאטרון באתונה מופע הומור שגרתי. כאשר בהפסקה פרש לאקיס לחדר ההלבשה שלו — וגילה שם את התובע הציבורי, טיסוס מרקיאנאקיס, כשמכשיר הקלטה בידו. מעריץ נלהב לאו דווקא. לאקיס נגרר עד מהרה לכלא, שם הצטרפה אליו, בשעת ערב מאוחרת יותר, עמיתתו אנה. השניים נאשמו בהוצאת שם רע לנשיאות.

מה נאמר בהופעה שהיה בו כדי להוציא שם רע? לאקיס אמר: "המדינה במצב איום. אדריך הצטרך למרקחה סאטוטזאקיס. האם ניתן להסתכל בראש שמן זה ולא לצחוק?". אמירה זו והערות אחרות, משמיצות כביכול, הוגשו כעדות למחרת היום, כאשר שני הקומיקאים הועמדו לדין על הוצאת שם רע לנשיא כריסטוס סארטזטאקיס, בן ה־58. התובע שאל את אחת העדות, העתונאית מריה תאה: "אינך חושבת שנשיא הרפובליקה נפגע, כאשר אומרים בהופעה כי כל פעם כשהוא מופיע בטלוויזיה הצופים פורצים בצחוק?" ועוד חדות הלשון מיהרה להשיב בשאלה: "אדוני התובע, האם אתה יכול לומר לי בכנות כי כאשר אתה רואה את סארטזטאקיס בטלוויזיה אינך צוחק?" התובע השיב בחיוך.

הציבור ביוון זעם על עצם הגשת האישום. מבקרים ופוליטיקאים יוונים הנמלטים מחיצי הסאטירה השנונה, אך לא זו בלבד שהם נוהגים להופיע בהצגות סאטיריות, הם אף מוזמנים לברך את השחקנים ששילחו בהם את חיציהם. נראה כי עורו של הנשיא פחות עבה. לדברי עדת ההגנה, השחקנית אליקי ווגיוקלאקי, "הוא אדם חסר הומור ולכן הינו נושא לכל־כך הרבה סאטירה".

לא תמיד היה כך. כתובע וכשופט בשנות ה־60, נחשב סאטרטזאקיס לגיבור הדמוקרטיה והצדק, בתקופת המשטר הצבאי של הקולונלים, בין השנים 1974־1967, הוא נכלא ועונה. אך בשנת 1985, כשבא במקומו של קונסטנטין קארמנליס, בתפקיד הייצוגי בעיקרו של נשיא, הגיעו יוונים רבים למסקנה כי המישרה "גדולה עליו". תרמיתו ההירואית נשחקה כאשר קומיקאים לעגו לטעמו היקר. גם דרישותיו להגנה אישית מפני פעולות טרור עוררו ביקורת רבה. לימוזינה חסינת כדורים, סוללה שלמה של שומרי־ראש, מטוס נשיאותי מיוחד — כל אלה נראו מוגזמים.

שני הקומיקאים המחוננים זוכו מאשמה, אך ההתקפה על הביקורת הפוליטית הותירה אחריה טעם מר. שחקנים, עיתונאים וכל המפלגות הפוליטיות גינו את המאסרים. הממשלה, שספגה ביקורת מכל כיוון, פירסמה הודעה להרגעת הציבור, וטענה כי היא "מכבדת את חופש הביטוי". הממונים על התובע הציבורי הכחישו כי הורו לו לתבוע לדין את שני הקומיקאים, אך השאלה נותרה ללא מענה — מי נתן את ההוראה?

משרד נשיא הרפובליקה יצא בהודעה, לפיה הנשיא שמע לראשונה על המאסרים מכלי התקשורת. "איש אינו נוטל עליו את האחריות", קובע לאקיס, ומצטרף אליו הקומיקאי הארי קלין, שהיה כבר מטרה לתביעות בגין הוצאת שם רע בעבר: "אין זה חשוב אם אנו יוצאים זכאים בסופו של דבר. מה שחשוב היא הדרך בה קורים הדברים האלה. יש לנו רוח דמוקרטית בתיאטרון, והיא נתונה תחת התקפה. אף תובע לא יקבע את גבולות הסאטירה". וככל הנראה גם לא הנשיא.

מאת יהושע מרקוס

הנמכרות ביותר ב־86 — "שמע ישראל" ו"מצפים למשיח"

מכירותיה של החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות הסתכמו בתשעה החודשים אפריל—דצמבר 1986 ב־14.2 מיליון ש"ח (במחירי דצמבר 1986), גידול ריאלי של 45% בהשוואה ל־12 החודשים הקודמים. החברה ייצאה כ־21.5% מכלל מכירותיה — 1.92 מיליון דולר — בעיקר לצפון אמריקה, מערב אירופה, יפאן, סינגפור, דרום־אמריקה ואוסטרליה. באחרונה נפתח שוק חדש למדליות ולמטבעות ישראליות, שהוכנסו ע"י החברה בסין העממית — דברים אלה מסר מנכ"ל החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות, אליעזר שילוני, בכנסת עתונאים בירושלים לרגל פירסום מאזן החברה.

שילוני ציין, כי החברה משווקת מטבעות זיכרון, המונפקות על־ידי בנק ישראל וחלק מן המדליות והעדליונים. המטבעות, הנומיסמטיים הנרכשים על־ידי אספנים, ובתקופות מסויימות הם משמשים גם כאמצעי השקעה. העדליונים הם מדליות משובצות בתליונים ומשמשים כתכשיטים.

לדברי המנכ"ל, החברה התלבטה בנושא התכשיטים, אולם העדליונים הוכיחו את עצמם כמצרך מבוקש ביותר ולעיתים נוצרים תורים ארוכים של קונים, בעיקר מ־אביב, המבקשים לרכוש אותם.

החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות איננה חברה גדולה, אך היא חברה רווחית המשלמת מיסים ומעבירה תמלוגים לאוצר המדינה, והיא נמצאת בהתפתחות מתמדת. הרווח המתואם לתשעה חודשי המאזן הסתכם ב־1.7 מיליון ש"ח, כולל תמלוגים שוטפים ששולמו לאוצר המדינה בסך 897 אלף ש"ח. הרווח הנקי המתואם לאחר תשלום תמלוגים הגיע ל־825 אלף ש"ח לעומת 754 אלף ש"ח ב־12 החודשים שקדמו.

המדליות הנמכרות ביותר בשנת 1986 היו מדליית "מצפים למשיח", שעוצבה בידי האמן משה קסטל, ומדליית "שמע ישראל", שעוצבה בידי צבי נרקיס. נמסר, כי בשנים האחרונות היתה ירידה איטית בענף הנומיסמטי ועיקר הפיתוח וההכנסות היו בשטח העדליונים. באחרונה חל מפנה, בעקבות ההתקשרות עם חברה יפנית וסינית, שהביאה להגדלת ההזמנות והמכירות של מטבעות זיכרון בשיעור ניכר. אני מקווה, אמר שילוני, כי במכירת המטבע האחרון שהונפק, מטבע "ירוחי", יגיעו לגידול של 50% לפחות במכירת מטבע הזהב.

בתשובה לשאלתו, מי קובע את מדיניות החברה, השיבו דוברים כי מדיניות החברה נקבעת על־ידי הדירקטוריון שלה, בראשות ד"ר יוחנן באדר, ומנכ"ל החברה, אליעזר שילוני. בדירקטוריון שלוש ועדות עיקריות: ועדת הנפקות, הקובעת מה ינפיקו; ועדה מסחרית, הקובעת מחירים ומדיניות מסחרית, וועדת תקציב מאזן וביקורת.

מאת יוסף גלילי

המהפיכה הירוקה באסיה

יבול החיטים בהודו עלה מ־12 אלף טון ב־1964 ליותר מ־45 אלף טונות השנה ● פיתוח חקלאות מודרנית עשוי להביא להישגים דומים גם באפריקה תוך 15 שנה

ה"נס" שהתרחש בהודו, שהפכה מיבואנית ליצואנית חיטה, איננו נס משמים, אלא מעשה ידי אדם, שזיכה את מחוללו בפרס היוקרתי הבינלאומי של ארגון המזון העולמי, הניתן למי שקידם ושיפר את מצב המזון בעולם.

חתן הפרס הוא ד"ר מונקומפו סאמבאסיוואן סוואמינאתאן, הידוע כאדריכל "המהפיכה הירוקה בהודו". הפרס העולמי למזון, בצירוף 200 אלף דולר, היה אחרון בשורה של פרסים בהם זכה ביוני 1987. ב־1986, עת כיהן כמזכיר ועדת התכנון בממשלת הודו, כה ד"ר סוואמינאתאן בפרס העולמי למדע על שם אלברט איינשטיין. נשיא הודו ג'יאני סינג העניק לו את פרס קרישני רטנה על תרומתו למדע החקלאות. 23 מוסדות להשכלה גבוהה ברחבי העולם העניקו לו תארי דוקטור כבוד למדעים.

כגנטיקאי, בוגר אוניברסיטת קמברידג', סבור ד"ר סוואמינאתאן, בן 61, כי החקלאות המודרנית היא "המפתח לשימור הטבע". בראיון "לאינטרנשיונל ויילד לייף". סקר ד"ר סוואמינאתאן את שלושת ההישגים העיקריים של המהפיכה הירוקה במדינות המתפתחות:

— פיתוח זרעי הפלא שסופקו לאיכרים, יחד עם "חבילה טכנולוגית ושירותים";

— הארגון העולמי למחקר האורז הכשיר 4,000 מדענים שהפיצו את "מהפכת האורז" בארצותיהם;

— איסוף של כ־80 אלף זרעי אורז שונים בבנק הגנטי של הארגון. מקווים לאסוף כ־40 אלף מינים נוספים עד שנות ה־2000. עדיין נשארו זני פרא של אורז שטרם נאספו. רבים מהם גדלים ביערות הנהרסים בידי אדם.

להמחשת ההישגים ציין ד"ר סוואמינאתאן את מצבה החמור של הודו ב־1960. כאותה תקופה סבלה הודו מבצורת רב־שנתית ומגידול מהיר של האוכלוסייה. ב־1966 העניקה לה ארה"ב 10 מיליון טון גרעינים, פי שלושה ממה שמקבלות היום ארצות אפריקה. עתה, הודות ל"מהפכה הירוקה" עלה היבול השנתי של חיטים בהודו מ־12 אלף טון ב־1964 ליותר מ־45 אלף טון כיום, והרזרבות נאמדות כיום ב־30 מיליון טונות גם מדינות כמו פקיסטאן, אינדונזיה והפיליפינים שיפרו באופן ניכר את כמויות המזון שלהן.

מקערה ריקה לסל מזונות מלא

הישגים אלה הושגו, לדעתו, הודות לטכנולוגיה המודרנית בחקלאות. אין מדובר בהרחבת שטחים מעובדים אלא בהגדלת היבולים — הישג המאפשר נטיעת חלקות יער ומערכות טבע אחרות, במיוחד באזורים טרופיים המשופעים בשמש כל השנה, בהם ניתן להשיג מספר יבולים בשנה. ד"ר סוואמינאתאן מאמין כי בשיטות דומות אפשר להגיע ביבשת אפריקה, במשך 15 שנה, לאותם הישגים שהושגו בהודו — "מקערה ריקה לסל מזונות מלא" כדבריו. הפוקוס העולמי התמקד בסיוע חירום של מזון לאפריקה מוכת הבצורת. אולם הצרכים החיוניים, שהם לא פחות חשובים לשימור איכות הסביבה המקשרת בין בצורת ורעב. הוזנחו. הסכל של אפריקה פחות קשור בבצורת מאשר בעובדה שהיבשת אינה מסוגלת לספק את מזונה. האדמה האפריקאית, מרגיש ד"ר סוואמינאתאן, זקוקה לייעור נרחב.

תנועה עממית לשימור הסביבה

כאשר נבחר לנשיא איי.יו.אן. סי. בחר שלושה תחומים בהם יכול היה לעזור למדינות המתפתחות.

המצב באפריקה, שהיווה אתגר מבחינת היותה מקרה ברור של "הידרדרות סביבתית".

ריבוי האוכלוסיה שבאה מהודו, בשיעור של 15 מיליון נפש בשנה. איי.יו.אן.סי. הקימה כוח משימה להכנת אסטרטגיה של גידול האוכלוסין ביחס למקורות הטבע המצויים.

החינוך. בהקשר זה מזכיר ד"ר סוואמינאתאן את המשל הסיני: אם אתה חושב שנה מראש, אתה זורע אורז; עשר שנים מראש — אתה נוטע עצים; מאה שנה מראש — אתה מחנך את האנשים...

הוא מספר על יוזמה מקומית של תנועת "שיפקו" בהודו, בה נשים בורות נשכבו לפני העצים כדי למנוע את עקירתם. זוהי תנועה עממית. במדינת קרלה שבדרום הודו קיימת תנועה עממית שהצילה עמק שקט משופע ביערות וטבע פראי יחיד במינו באוור. כיום אני מאושר לראות שרבים הם בני־אדם פשוטים הקרובים לאדמתם. הם מבינים כי עתידם ועתיד ילדיהם בסכנה. כיום הם מודעים לכך כי הידרדרות סביבתית, משמעותה איבוד כל תקווה", אומר מחולל המהפיכה הירוקה, ומוסיף: "אם נוכל לממש את ההבנה שלהם, ונצייד אותם בצרכים אנושיים בסיסיים — תקום תנועה חדשה לפיתוח סביבתי על בסיס מוצק".

האיש שמאחורי הנס

ד"ר מונקומפו סאמבאסיוואן סוואמינאתאן נולד ב־7 באוגוסט 1925, בעיירה קומבקו נם שבדרום הודו, במדינת טמיל־נדו. הוא בוגר בית־ספר חקלאי. את הדוקטורט שלו עשה באוניברסיטת קיימברידג' ב־1952. עבר במחקר באוניברסיטת ויסקונסין במדיסון, שם השלים מחקר על תפוחי־אדמה וטיפח זן מיוחד בשם "תפור אלסקה", עמיד להקפאה.

ב־1964 ניצח על התוכנית הלאומית של הודו. בשנה זו נזרעו מינים שונים של חיטה ונשתלו שתילי אורז שחולקו לאיכריה העניים של הודו. ד"ר סוואמינאתאן הביא חיטה ננסית למחצה ממכסיקו, שתחליף את החיטה המקומית, שלא הניבה יבולים. "זרעוני הפלא" שטיפח הפכו דורות של איכרים מפגרים למאמינים בשיטות החדישות חקלאות מודרנית. הרעב שאיים על הודו בשנות ה־60' המוקדמות נמנע והיא נהפכה "מסל חקלאי ריק לסל מזונות מלא".

המדען בעל פרס נובל לשלום על תרומתו לחקלאות, ד"ר נורמן בורלאנג, מבין את הישגו של סוואמינאתאן כמי שהכיר בערכה של החיטה הננסית המכסיקנית. לדבריו, "לולא העביר אותה וטיפח אותה, ספק אם היתה מתרחשת המהפכה הירוקה באסיה".

ד"ר סוואמינאתאן אדריכל המהפכה הירוקה בהודו וחתן פרס המזון העולמי לשנת 1987

גישה חדשה למיכון החקלאי

המדור למיכון בארגון עובדי הפלחה שוקד זה שנה, בשיתוף עם האגף למיכון וטכנולוגיה והמחלקה לכלכלת הייצור במשרד החקלאות, בחיפוש אחר דרכים וכלים הנחוצים לבניית מערכת מעקב ותכנון במשק השיתופי.

עוזי שפיר ממדור המיכון בארגון עובדי הפלחה מתריע זה מכבר על חוסר המודעות לצורך בבניית מערכת מעקב ורישום הוצאות כבסיס לתכנון וניתוח תמחירי, גם לנוכח ירידת רווחיותה של החקלאות והצורך בהפחתת תשומות בייצור עצמו ובעיקר במיכון חקלאי. נכון להיום, ניתן לדעתו להגיע למערכת ניהול ותכנון כנדרש, על־ידי שימוש בתוכנה מותאמת הקיימת בשוק. אולם הבעיה העיקרית היא, בשלב א', פתרון מערכת ריכוז ואיסוף הנתונים הדרושים להזנת התכנית. הבעייתיות הן כמויות השימוש בדלק ושעות העבודה של הכלים החקלאיים. פיתרון שלב זה הוא לדעתו, במיחשוב תחנת הדלק במשק.

גם היתרונות למיחשוב תחנת דלק במשק הוא מונה מניעת ניפוקי דלק לגורמים בלתי מורשים; רישום אוטומטי מדוייק של כמות הדלק במילוי, התאריך והזמן, מצב מד המרחק, אומדן שעות עבודת המנוע. כל אלה לאחר זיהוי הרכב; תפעול התחנה 24 שעות ביממה, תוך ויתור על שעות עבודה של המפעיל; אפשרות פיקוח מדוייק של צריכת הדלק של כל כלי ועוד.

המעבר לתידלוק בתחנת־בית יביא לחיסכון של כ־6% בהוצאות הבנזין השנתיות של המשק, דהיינו 2,500 דולר לשנה במשק בגודל ממוצע.

השלב השני במערכת הבקרה והתמחירית על הציוד במשק חקלאי (לרכות מכוניות) מותנה בקיומה של בקרת מחשב בתחנת הדלק, ממנה ניתן לקבל כאמור את הנתונים החשובים למערכת התמחירית בצורה מדוייקת. לדברי שפיר, ברוב המשקים מבוצע התמחיר הכללי בהנהלת החשבונות, בדרך כלל מסיבות הסטוריות. התיפקוד והמכנה של הנהלת החשבונות לצורך איסוף הנתונים על־ידה יצרו מערכת ריכוזים הבנויה על קשר למחשב אזורי, או למחשב מרכזי במשק. בעוד הגישה הביזורית, של עצמאות ניתוח מרכיבי המשק (ענפים, מוסדות), הוכיחה גמישות רבה, איתלות ושימוש במיקרו־מחשבים, עם תכניות קלות וזולות יותר היכולות להתקשר למחשב מרכזי על־ידי העברת תקבצים ההכרחיים בלבד.

מסתבר, כי במשק בעל היקפים ממוצעים מגיע הנפח הכספי של הציוד הדרוש בקרה וייעול עד כדי 500 אלף דולר, מהם כ־150 אלף דולר היקף ההוצאות המשתנות להפעלת המערך וכ־350 אלף דולר ערך נוכחי של כל הציוד. שפיר מרגיש את הצורך בבקרה התמחירית — ניתוח עלויות הפעלת הציוד החקלאי כפונקציה של גילו — אשר תשמש כבסיס למדיניות חידוש הציוד במשק וכן ככלי עזר בהתאמה האופטימלית של מערכי הציוד לפעילויות המשקיות. שעה שהצוותים קטנים והולכים וקצב חידוש הציוד מפגר אחר הצרכים.

מיתון ברכישת ציוד

1986 היתה שנת מיתון ברכישת טרקטורים ומיכון חקלאי. מגמה זו בולטת אף יותר בשיווק המיכון מייצור מקומי. "מצב זה מייצג נאמנה את המיתון שנגרם בענפי החקלאות בגלל הלחצים הכלכליים על מרבית המגזרים", אומר רפי רמון, מנהל האגף לטכנולוגיה במשרד החקלאות.

בשנת 1986 נרכשו 1845 טרקטורים כ־24% פחות מהממוצע הרב־שנתי וב־13.5% פחות מבשנה הקודמת. רכישות גדולות יחסית של טרקטורים מרומניה, ומכירות חיסול של מלאי טרקטורים אינטרנציונל (במחירים נמוכים), קיזזו במידת־מה את ירידת המכירות במרבית החברות האחרות.

לדברי רמון, בלימת הרכישות במגזר המשק השיתופי ממשיכה להוות גורם בהרכב שוק הטרקטורים. אותו מיגזר, שב־1984 רכש 29.1% מכלל הטרקטורים, 625 יחידות, ירד ב־1985 ל־19.2%, 410 יחידות, והגיע בשנת 1986 ל־13.8%, 254 טרקטורים. נוסף על מיגבלות האשראי השפיע גם הצמצום שחל בענפי הרשה בכלל ובכותנה במיוחד — הימנעות מרכישת קטפות כותנה ורכישות מעטות של קומביינים ומכבשים.

לדעת רמון, אין ספק כי מגמה זו של בלימת הרכישות תביא להתיישנות צי הטרקטורים והמכונות, שתקשה בעתיד על התחזוקה ועל חידוש הכלים הגדולים מעל 85 כ"ס.

המשק המשפחתי מחזיק זה שנים כ־65% מרכישת הטרקטורים. אך גם כאן חלה ירידה בחלקו של המשק המושבי ועלו רכישות טרקטורים על־ידי גורמים פרטיים במושבות ובעיירות. על רקע זה בולטת במיוחד, הכפלת כמות הטרקטורים שנרכשה למשקי המיעוטים — חלקו של מגזר זה מגיע השנה ל־11%.

למרות המיתון ברכישת טרקטורים, קטפות כותנה וקומביינים לתבואות, שרכישתם נמוכה מרמת החידוש הממוצעת הרב־שנתית, יש ערנות רבה ביישום טכנולוגיות חדישות בענפי המשק השונים, בעיקר בתחום הדברת מזיקים, שיטות השקיה, דישון ואיסוף התוצרת.

רפי רמון מציע לשקול היטב, מבחינה כלכלית ומקצועית, כל רכישה במשק החקלאי, ולהבטיח יעילות מירבית בהפעלה. מספר שעות הפעלה אופטימלית ואחזקה שוטפת מקצועית. לדבריו, משרד החקלאות ידרבן פיתוח ויישום טכנולוגיות, אשר יביאו להקטנת התלות בכוח אדם באיסוף התוצרת והטיפול בה, וכן במיון באריזה ובשינוע, יעודד שיפור שיטות עיבוד ותהליכי עבודה להגברת יבולים ולשיפור איכות המוצרים.

אדם וביתו

בעריכת צביה בן־שלום

מה בשבוע האופנה

המכפלת עולה; הכתפיים מתעגלות בצורה נורמלית; הרבה הדפסים – פסים, פרחים, נקודות, פנטזיות, כתובות, גרפיטי; הרבה סריג והרבה אריג טבעי – פישתן וכותנה מעודנת. גם הרבה עור, שעובד לקיץ; צבעים עזים ושילובי ניגודים... אם לשפוט ממה שיוצג בשבוע האופנה הישראלית, שייפתח ביום ג' בירושלים, צפוי לנו בשנה הבאה קיץ עליז, צבעוני, מגוון ונוח. לפחות בכל מה שנוגע ללבוש וטוב מראה עיניים...

צב"ש

המראה הרומנטי לא ימות. אוהבים את זה. "סריגי מאג" בסגנון זה מתאפיינים בשחור לבן, דוגמאות קטנות ושילובי תחרה ואריגים עדינים אחרים. קבוצה אחרת בקולקציה של מאג לקיץ הבא היא של בגדי ערב, גם הם בשחור לבן, פלוס לורקס ונוצצים, אבל הקבוצה הקלאסית שלה, של פריטים צמודים, שופעת צבעי פסטל רכים. מעצבת הקולקציות: מגי דוברוביצקי, שהיא גם בעלת בית אופנה זה.

היש חדש בבגדי ים? אופנת "ליז" מציעה לקיץ הבא קו ספורטיבי, כלומר – משהו שאפשר גם לשחות בו, גיזרת גופייה, כתפיות, רוכסנים, כפתורים, גומי וכל זה ולצידו "קו נשי", המושפע ממראה כוכבות שנות ה־40, כיווצים, "פרו־פרו", חזייה סגורה. ובכלל: הדפסים צבעוניים, דוגמאות קטנות, זהב וכסף. נשמע כמו משהו חדש?

המלחים חוזרים, אחרי שקיץ אחד, בקושי, נעלמו מהנוף. מראה המלח, של "זום" (מבית דורינא) שופע פסים, בכל חכיונים, סרטי קשירה, צווארוני מלח וצבעים מתאימים, חלא הם כחול־לבן־אדום. חצאיות באורכים שונים, החל במיני, וברחבים שונים – כולל פליסה וגיזרת בלון. זום מציג בקולקציה גם "חצדעה לתל־אביב" – מערכות צבעוניות, שהאלמנט הקישוטי בהן היא מפת תל־אביב־יפו (בהשראת הצייר יוחנן סימון). ו"קבוצת טווס" – סריגים עם קפלונים קטנים, פנימיים, בצבעים הנוגדים את הקפלים החיצוניים ויוצרים, בשעת תנועה, אפקט של נוצות טווס.

פסים והדפסים. מי אמר שאפשר רק צמוד וקצר? אופנת הוניגמן מביאה ל"שבוע האופנה" לא פחות מחמש קבוצות "מראה". כולן עם תוויות. רק צריך לדעת לקרא.

העור הוא להיט. גם תיקוני. חליפת חצאית אלגנטית מבית ינוביץ, עשויה מאריג פוליאסטר, שעבר עיבוד מיוחד המעניק לו ברק של עור. בחלק העליון – זרימה של אריג מהכתפיים לעבר המותניים המודגשות. חצאית צרה. הפירמה מתמחה בביגוד אלגנטי ויוקרתי, למרות שהוא עשוי מאריג או סריג סינתטי במאה אחוז. גם הצבעים שומרים על דמוי עור: שחור, לבן, חום, כחול כהה...

בקיץ זה תהיה נטייה לחולצות גברים בגיזרה צמודה, מאריג עבה יותר, אבל לא יקופחו גם חסידי הנוחות והרוחב. אופנת "דיינמיק" מציעה לגבר הגברי הרבה הדפסים מעולם הספורט, תוויות של בתי מלאכה, דגש על פריטים כמו צווארון, כפתורים, תיפורים מודגשים וכו'. הצבעים: שחור, בז', צהוב, תכלת, אפור וורוד; החומרים טבעיים, לפעמים מעט תוספת סינתטית. לנשים המבחר אצל דינמיק גדול יותר, קבוצה ספורטיבית מודפסת, וקבוצה קיצית, רחבה ועליזה, רומנטית והמראה הנועז וציורים על החוף והדפסים של גוגן, פיקסו ובוטיצילי עם תוספות, כמו טרנזיסטור או עפיפון ואולי משהו שכחנו. מעצבות הבית: טליה בורק (נשים) וענת קמחי־יונאי (יוניסקס וגברים).

מינימליזם קלאסי שהפך לאופנה. אקוורל – קוים פשוטים, צבעי מים רכים. עיצוב: שוקי לוי בשביל "גלי". בקשו לציין שהתמונה צולמה בוילה "טולדנו" בקיסריה, צלם: בן לם; דוגמניות: נטשה וטליה חבר; אביזרים: "דברים יפים", חנעלים, יש לשער, של גלי.

סריגי "גאנג" בהשפעה מרינס: דגלים, פסים, עוגנים, משחקי צורה וצבעים עזים, בשילובים נוגדים. צר וקצר וצעיר, מקווה להחליף את הסווצ'רים והאימוניות.

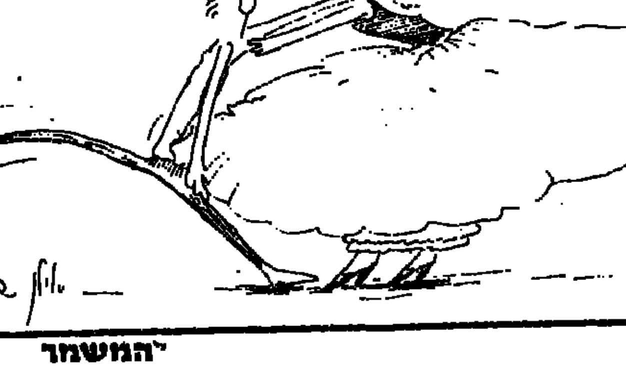

איך חוטפים מונית

המקום הטוב ביותר לחטוף מו־נית היא תחנת המוניות. ראשית חוכמה, עלינו לשים לב אם הנהג אינו אוכל או קורא עיתון. אם הוא אוכל – אנו ממתינים עד שיבלע את הנגיסה האחרונה; אם הוא קורא – נחכה שישכיל. רק חוסר מעש מוח־לט של הנהג נותן לנו אור אדום לביצוע המשימה.

בלי להיכנס עם הנהג לוויכוח פילוסופי־משפטי, אנו ניגשים ישר לעניין ודורשים בתוקף תשובה מיי־דית לשאלות הבאות:

1. האם חוץ מלנמל התעופה באה בחשבון נסיעה בכיוון אחר?
2. האין הוא ממתין לחבר שצריך להחליפו?
3. האינו צריך בדיוק עכשיו לנ־סוע למלא דלק?
4. האם לא קיבל לפני רגע הזמנה והוא כבר זז.
5. האין הוא עייף ועל כן באה בחשבון רק נסיעה בכיוון לביתו.
6. אם במקרה המונה מקולקל – האם באה בחשבון נסיעה לפי התעריף שייקבע על־ידיו?
7. האם אין לו התנגדות להסיע יחד איתנו גם מזוודה (חבילה, תיק) נקייה מאד. ממש סטרילית, שלא תלכלך את המושב?
8. האם על הנוסע לשעשעו בספי־פוט בלתי מחייב, או שהוא מעדיף שתקון?
9. האם יש לו עודף מ־50 ש"ח?
10. במקרה שלא – האם ישנים לתשלום בדולרים?

אם התשובות של הנהג משביעות את רצוננו, אנו נכנסים פנימה ונוסעים בכיוון הרצוי לנו, עד שעוצרת את המונית חתיכה. רצוי תיירת, שבטוח נוסעת באותו כיוון ואם לא והיא ממהרת מאד, זה יהיה רק סיבוב קטן...

תורגם מפולנית (בשינויים קטנים מאד) מספרו של יז'י ווטלין "מדריך לנוסע". נשמע מוכר...

הצמחיה והשפעתה על הסביבה

לצמחייה ובעיקר זו הנטועה בשטח עירוני, נודעת השפעה על מרכיבים רבים באיכות הסביבה העירונית. לצמחייה השפעה על: ★ רמת הטמפרטורה הסביבתית. ★ זיהום האוויר. ★ מיפלסי רעש. ★ סוגי פעילות חברתית בגנים. ★ "תיקון" נוף ויזואלי בלתי־אסתטי. ★ הצללה על מבנים, דרכים, שבילים וכיוצא־בזה. ★ מניעת נגר עילי הגורם לסחיפת קרקע. ★ שיפור מאזן חמים התת־קרקעי. ★ מקור במזון, והרבה דברים אחרים.

שיטחי הצמחייה נקבעים בעיקר על־ידי המתכננים. השטח נע בסביבות 7 מ"ר לנפש, המופיע כשטח ציבורי פתוח הכולל בו שיטחי צמחייה.

במחקרים שנערכו בארה"ב לגבי השפעת הצמחייה על אקלים הסביבה, התקבלו נתונים, המראים שקיימת השפעה חיובית בעיקר באזורים של קרינת שמש חזקה. בארץ, כידוע, עוצמת קרינת השמש חזקה מזו שבקו המשווה. מכאן, שלצמחיה חשיבות גדולה, אף על פי כן מעט נעשה בארץ בנושא. למרות שבתכנון קיימת הדרישה לשטח ציבורי פתוח. על שטחים אלו להיות ומינים וקרובים, כלומר, בטווחי הליכה סבירים. רוב אנשי הרשויות אינם מודעים לנתון חשוב זה. חלקם מתגאים בכך שבעריהם שטח הגנים לנפש גדול ביותר. דובר עירייה אחר טוען, כי 50 אחוז משטח העיר כלל לא בנוי. על שטחים פנויים אלה להיות מגוננים ובעלי צמחייה, כן עליהם להיות בפיזור תואם ולא בריכוזים בודדים. כתוצאה מכך אפקט הצמחייה על כלל תנאי האקלים לא מושג, ואף לא מושגים צרכי האוכלוסיה.

הצמחייה תורמת אף להורדת הטמפרטורה בסביבתה. תופעה זו מושגת על־ידי הצללה על אותם גופים, הקולטים ופולטים חום אף לאחר שהשמש שקעה, כגון כבישים, מדרכות, בתים וכיו"ב.

תרומתה של הצמחייה להפחתת החום מושגת אף באידוי. כך מופנית האנרגייה במקום לחימום לאידוי. ההצללה תורמת אף למניעת קרינה וחשיפה ישירה אל השמש אשר לה השלכות על סרטן העור, קטרקט ועור.

מרכזי הערים ידועים כמרכזי חום, בהם רמת הטמפרטורה גבוהה בין 2 ל־3 מעלות צלזיוס בהשוואה לשולי העיר. "אי החום" נוצר בעיקר עקב הקרינה הישירה של השמש על אותם גופים הקולטים ופולטים חום שהוזכרו לעיל. מסייעים חוסר איוורור וכן חוסר צמחייה.

תרומת הצמחייה היא אף למראה. צמחים בהם רשאים, עצים וכיו"ב מסוגלים ל"תקן" נוף מכוער ואף להסתיר אלמנטים המהווים מפגעים אסתטיים שונים. כן להוות חייץ בין דרכים לאיזורי מגורים. חייץ בין תעשייה למגורים וכיו"ב. "חגורות ירק" אלו תורמות לשיפור איכות האוויר. הבעייה היא שנטיעת "חגורות ירק" אלו ספוראדית. כך קיימים הכרלים בין צמחים שונים, אשר לכל סוג התאמה אחרת. למבנה הנטיעות ולמרחקים ביניהם אף להם חשיבות. ולכן ניתן להוסיף את העמידות, תנאי קרקע ורמת השקייה השונה בין הצמחים. בפועל־השיקולים הנ"ל שואפים לאפס והנטיעות של זני הצמחים אקראית ובדרך כלל על פי זמינותם. כך נשתלו לאחרונה עצי זית רבים בגוש דן. עץ זית זה תרומתו להצללה נמוכה. ומאידך גורם לסבל "קרחת השחת" עיניים דומעות, נזלת, שיעול, קשיי נשימה, פריחות על העור וכיו"ב בקרב 5% מהאוכלוסייה.

"חגורות ירק" המתוכננות כיאות מסוגלות להשפיע באופן משמעותי על רמת זיהום האוויר בסביבתו. ככל ששעיורות עלוות גדלה, כך גדלה רמת ספיגת המזהמים. עץ בוגר מסוגל בשנה:

★ לספוג כ־1200 ק"ג אבק. ★ לקלוט ק"ג אירוסולים (חלקיקים מרחפים ומזהמים גאזים רעילים ההודרים לריאותינו) ★ להחזיר 100,000 ממ"ק אוויר מזוהם. ★ לייצר ק"ג חמצן. ★ לקלוט 20,000 ק"ג פחמן דו חמצני להפחית באופן משמעותי רמת ה מאוזון. ועוד "מעשים טובים" במידה מאלו.

במדידות שנערכו בקטע הדרך בין לחיפה נמצא שחגורת הדרוף התולים 2.5 מ' וברוחב 60־80 ס"מ הפחיתה את העופרת לשליש. תרומת חורשת עצים אף להורדת מפלסי רעש מתחבורה ו תעשייה.

תרומת הצמחייה לסביבה כלל מוטלת בספק. רק לאחרונה לאחר השריפה הגדול בסין בו נכחדו יערות עלתה רמת הטמפרטורה ביום, ומאידך הטמפרטורה בלילה. בכך גדל ההפרש בין היום ללילה, תופעה המאפיינת הדלות בצמחייה וכן תנאי חיים קשים לאדם.

ניתן להשתמש בצמחייה כאינדי־קטור לזיהום אוויר. שימוש באלון ארום ואחר רגישים ביותר לאוזון 9, אספסת, וכותנה רגישים לגופרית דו־חמצנית עגבניות ושעועית רגישים להנקנים ועוד.

לצמחייה השפעה על זרימת ה בהולנד ניבנו ערים חדשות ללא צמ חוסר צמחייה הביא לחוסר איכלוס של אותה עיר חדשה. הרוח הצפונית ה מנעה תפעול יומיומי על הפתחים חלונות, דלתות לכניסות, לדירות, וכו... כמו כן השהייה מחוץ לבית היתה אפשרית. רק לאחר שניטעו עצים ה מתאימים, חזרה האוכלוסיה להתגורר ב שכונות. הצומח משמש אם כך גם מפני רוח. אך גם למיסתור לצורך הטווחים בין המבנים בערים רבות מטרים בודדים.

הצמחים משמשים כמקור חשוב בהרכב מזוננו. חוסר צמחייה מרחיק את ה והחי מאיזור חסר צמחייה. הראייה המדבר דלים באוכלוסייה. חוסר צמחייה חיסולה תורמים לסחף קרקע. סחף קרקע גורר ומגדיל את שטח המדבר ו מרחב המחיה של הארם.

לגנים השפעה על האינטראקצ החברתית. גן מהווה מבחינה טריטוריאלי אזור חייץ. מאידך הוא גם משמש בין האנשים. זאת על ידי איזור לילדים, מנוחה ומעבר. כך למעשה מהווה מקום מפגש בין האוכלוסיות עברי הגן. כאשר המפגש עצמו עשוי לתוצאות חברתיות שונות ומגוונות.

אבי מולו
מתכנן סביבתי

עיני אשה

קבוצת פסיכולוגים במערב גרמניה קבעה כי עיני אשה זקוקות ל־45 שניות כדי לגלות אצל תריסר גברים את הפרטים המעניינים ביותר. במשך השניות הראשונות מעריכה הגברת את עיניו של האיש, במשך 10 השניות הבאות – את לבושו, 5 שניות מוקדשות לידיו ואחר־כך התהליך חוזר על עצמו אל הנסקרים הבאים. חמש השניות האחרונות מוקדשות לאישור ההבחנה.

חדשות

אסירי ציון הפגינו מול משרדי המשלחת הסובייטית

מאת יוסף גלילי, כתב "על המשמר"

אסירי־ציון ומסורבי עלייה לשעבר הפגינו ביום שישי בבו־קר מול משרדי המשלחת הקונ־סולרית הסובייטית בתל־אביב. הם הקדישו את משמרת המחאה להזדהות עם עמיתם אלכ־סיי מהריק, אסיר ציון הוזיר שעדיין כלוא במחנה אומסק באורל המזרחית.

בין המפגינים היו אסירי־ציון לשעבר שהגיעו ארצה לאחרונה, ביניהם גרודה פרטקובה, שריצתה 3 שנות מאסר ו"אישפוזים פסיכיאט־ריים", גריגורי גיישס (שנתיים מאסר), וולאדימיר צורקמן (שלוש שנות מאסר) ושמעון שנירמן, שנשפט פעמיים ל־6 שנות מאסר.

בהגיע המשלחת למשרדיה, התפרצה כנגדה גרודה פרטקובה, שנשאה את תמונתו של אסיר ציון אלכסיי מהריק. חברי המשלחת ניסו להימנע מפגישה עמה, אך היא צעקה לעברם ברוסית: "אתם לא רצויים בישראל, עד שלא ישוחרר מהריק ולא יתנו ליהודים הרוצים בכך לעלות לישראל למולדתם".

נבוכים מן התגובה הספונטנית, מיהרו חברי המשלחת להיעלם בתוך הבניין. גם הפעם הם סירבו לקבל מכתב מאסירי ציון לשעבר.

שמואל בן־צבי מהמועצה הצי־בורית למען יהודי בריה"מ, שיזם את ההפגנה, מסר, כי באמתחתו הפתעות רבות נוספות לחברי המשלחת, כל עוד ישהו בישראל.

"תרגיל יבש" של פתיחת שנת הלימודים יתקיים היום

"תרגיל יבש" של פתיחת שנת הלימודים יתקיים היום במשך כל שעות היום בלשכת מנכ"ל משרד־החינוך־והתרבות, ד"ר שמשון שושני, בירושלים.

על התרגיל החליטו שר־החינוך יצחק נבון והמנכ"ל, וזאת כדי לאתר מבעוד מועד את הבעיות הצפויות בכמה־ומה או בישובים מסויימים ולפתור אותן עד פתיחת שנת הלימודים ב־1 בספטמבר.

זו פעם ראשונה בתולדות פתיחת שנת הלימודים בארץ שנערך תרגיל מסוג זה בהשתתפות כל בעלי התפקידים במשרד החינוך הממונים על תחילת הלימודים מרמת הגולן ועד אילת.

לקראת התרגיל ביקש ד"ר שושני מכל מנהלי המחוזות של המשרד להכין מסמך הכולל את כל הבעיות הצפויות במחוזם.

החל מ־7.30 בבוקר יופיעו בלשכת המנכ"ל מנהלי המחוזות ועוזריהם הבכירים ויציגו את בעיותיהם ודרישותיהם בפני המנכ"ל וחברי הנהלת המשרד שיתבקשו לתת פתרונות מידיים. במקרה הצורך יועברו ההכרעות להחלטת השר. לכל מחוז הוקצו שעה וחצי והתרגיל יסתיים בשעות הערב. (שע"ה)

מנהל מחלקה במפעל חשוד באונס עובדת

המשטרה עצרה בסוף השבוע מנהל מחלקה של מפעל החשוד בכך שאנס שלוש פעמים את אחת העובדות במחלקה שלו.

האשה התלוננה רק לאחרונה על מעשי האונס, לאחר שהופנתה למשטרה על־ידי השרות הפסיכי־אטרי, לו היא נזקקה בגלל החוויה הטראומאטית שעברה עליה.

פרשת האונס נודעה למשטרה רק בעיקבות טיפול פסיכיאטרי שקיבלו בני זוג מנתיבות, על רקע של מערכת יחסים משפחתיים הרוסים ביניהם. לדברי האישה, החלו בעיות אלה בינה לבין בעלה לצוץ בעיקבות ארוע טראומאטי שעבר עליה. (עתים)

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת־השרון

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965, כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת־השרון בגוש 6416, חלקה 272, 243, ברחוב ארנון 33־1 המסווגת כאזור מגורים מיוחד, בקשה למתן אישור להקלה על סטיה בלתי ניכרת מתכנית — תשריט בינוי ר"ש/596.

כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר / אישור ההקלה, במקום זה, רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב תכנון רמת־השרון, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך קבלת הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הוועדה הנ"ל.

מ. ורבין — יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה, מרחב רמת־השרון

הוועדה המקומית לבניין ותכנון עיר בני־ברק

הודעה על־פי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

אגודת כתילי ויתום הגישו בקשה לוועדה את בתכנית מס' 20071 לבנות בניין בן 4 קומות מעל קומה מפולשת / קומה קיימת ברח' אבני נזר, גוש 6189, חלקה 2005/10 בהגשר ב' בהקלות הבאות:

5 אחוזים בגין בניית מעלית, 6 אחוזים עבור תנאי דיור, קומה נוספת מעל 103 זכויות — וזה שלא בהתאם לתכנית בניין עיר 345 החלה במקום.

כל המעוניין יכול לעיין בבקשה האמורה במשרדי הוועדה המקומית בעירית בני־ברק בשעות קבלת קהל ורשאי להגיש התנגדות מנומקת לוועדה המקומית תוך 14 יום מיום פרסום זה.

ד"ר מ. אירנשטיין — יו"ר הוועדה המקומית לבניין ותכנון עיר ב"ב

עירית ירושלים
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
(להלן: החוק) בנ/87/416

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק כי מר ארנס, ורוזנפלד הגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבניה (להלן: הוועדה) בקשה להתרת הקלה בגוש 30038, חלקה 94/8, ברחוב וכנ"ל, דהיינו: הקלה של 6% מעל למותר.

את ההתנגדויות להתרת הקלה הנ"ל אפשר להגיש תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לוועדה המקומית לתכנון ולבניה ברחוב הלל מס' 23, ירושלים. ניתן לעיין בתכנית המוצעת במשרד זה בכל יום פרט ליום ו' בין השעות 12.00–14.00.

אברהם כחילה — מ"מ ראש העיר יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ובניה

עירית חיפה
מהנדס העיר
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה

רח' ביאליק 3, חיפה, טל' 04־640776

הודעה על־פי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי מר גד מלץ, לאשר הקמת בניין קדמי בן 2 קומות ברחוב הגדוד העברי מס' 42, חלקה 12, בגוש 11576, קרית־חיים מזרחית.

הבקשה כרוכה בעודף שטח בניה מעל למותר, ובהקלות למרווחים.

אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה, בבניין העירייה, רח' ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה', בין השעות 08.00–11.30.

המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

איתמר ינוביץ — מהנדס העיר

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה "שרונים"

רח' שטמפפר 5, נתניה, טל' 053־356573

הודעה

נמסרת בזה הודעה לציבור בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965, כי הוגשה לוועדתנו בקשה להרשות תוספת מגורים בהקלה של 6% בשטח המגרש, גוש 8024 חלקה 47, מגרש 2095 — דיסקין, אבן־יהודה.

כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל, יגיש התנגדותו המנומקת בכתב, לוועדה המקומית, לפי הכתובת הנקובה לעיל למשרדי הוועדות המקומיות, תוך 14 ימים מפרסום הודעה זו.

צבי חרות — יו"ר הוועדה המקומית "שרונים"

מה ● מתי ● היכן

טלוויזיה

09.00 טלטקסט — עד כאן. 09.05 שעת כושר. 09.15 פרפר נחמד — ברוכים הבאים. 09.40 הלב — פרק 45: מרקו נוסע צפונה. 10.05 מחסומים — פרק 11. 10.30 צבע בנחל — פרק ח'. 10.55 מגע 1,2,3 — אור עיניים — אוסף פעולת העין והמוח. 11.25 מיסיסמי — חלק כ' — מוסיקת כלוז. 14.00 טלטקסט — עד כאן. 14.05 היום שבו השתנה היקום. 15.00 רכבת הפתעות — סרט אנימציה. 15.20 נכרת פלפלת — עץ האורן. 15.30 זהירות צימי בדרכים — חציית כביש לפני אוטובוס חונה. 15.40 מאתיים שניות למשרד הבריאות. 15.45 שעת כושר. 15.55 רחוב סומסום. 16.25 ילדת הפלא — פרק 13: שטיפת מוח. הדייט בת־השכנים מנסה ללמד את ויקי פרק בהילכות ילדה המפונקת ובלתי־נסבלת. 17.00 ערב חדש — מנחה: דן מרגלית. 17.30 תהילה — הפרק השישי: רני אמטולו בכדורסל. 18.15 קטנטן — סדרת סרטים צרים בהנפשה. 18.30 קיצור החדשות (ערבית). 18.32 עם הכוכבים — הפעם — להקת יו 2. 18.45 חידושים המצאות. 19.00 יומן השבוע (ערבית). 20.00 כותרות מבט. 20.02 עד סוף — שני שירים מתקליטה החדש של להקת משינה: אריאל וילבר בשיר חדש: להקת הרוק האמריקנית לוס לובוס: וכוכב עולה בשמי הפופ בבריטניה — הומר טרנס טרנס דארבי. 20.30 תביעות קטנות — תכנית דו־שבועית. הנחה בתביעות קטנות. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 תשדירי שירות. 21.35 לקראת שידור. 21.50 שושלת — סדרה אמריקנית. 22.40 מצב הרוח — מגזין דו־שבועי לענייני תרבות ואמנות בתכנית משולבים מופעים, ראיונות ושיחות בתחומים למיניהם. מנחה ירון לונדון. 23.30 גבול הדמדומים — שם הפרקו הדלת של החיים. סופר החוזר לבית שגדל בו מוחזר במנהרת הזמן לתקופת ילדותו. 00.00 פסוקו של יום. חדשות הלילה.

ערוץ 2

19.00 החתול שמיל. 19.30 בידור 2 — פרק שלישי: נשים בג'או. 20.00 מבט שני — ברואים בננה. 21.00 סוס 2.

רדיו

קול המוסיקה

06.01 צלילי בוקר. 07.09 בהאונה נינוחה. 09.00 קונצרט בוקר. 11.57 פינת השיר — משירי רחל. 12.00 אמנים באולפן — דניאל בנימיני, ויולה; מלכה לקס, פסנתר: שוברט: סונטה לויולה ולפסנתר (ארפג'יונה); שוסטקוביץ': סונטה לויולה ולפסנתר. 13.05 בהאונה נינוחה — ברהמס: פתיחה טראגית; מוצארט: סרנדה מס' 11 ק. 375 במי מג'ור; צ'ייקובסקי: שלישייה לפסנתר בלה מינור; מרק קופיטמן: קול הזכרונות (1981) לתזמורת; בלוך: לילה אקוטי לכנור ולפסנתר. 15.00 מוסיקה כאן ועכשיו — סרג'יו נטרא: סימפוניה לכלי קשת; פרדריך רז'בסקי: ארבעה קטעים (1977). 16.00 מוסיקה ליום ראשון — י.ס.באך: קנטטה מס' 136 חקרני, אלוהים; לואי ויירן: מיסה בדו מינור; מיכאל היידן: מיסה סנט אלואיזיו; ג'אנקרלו מנוטי: הו יוסף. 18.00 דפי מסתר — סקרלאטי: שלושה פרלודים; שומאן: אטיודים סימפוניים; בטהובן: סונטה מס' 8 בדו מינור. 19.00 מוסיקה קלאסית קלה. 20.05 אינטרלוד — רצף מוסיקלי. 20.27 פינת השיר. 20.30 קונצרט גרנ"ע מתא"ן — בשידור חי תזמורת סימפונית לאומית לנוער. מוצארט: דיברטימנטו ברה מג'ור לכלי קשת ק. 136; בן חיים: פרק תהילים מתוך סימפוניה מס' 1; בורודין: מחולות פולובציים מתוך הנסיך איגור; דבוז'אק: סימפוניה מס' 8 בסול מג'ור אופ. 88. 22.30 קונצרט קצר. 23.00 מחזורי יצירות — מנדלסון: רביעיות וחמישיות.

רשת א'

07.30 רדידיקל. 08.05 חוגה — עם כני הגרל. 09.05 טלדריו — שירות מידע למאזינים. 10.05 שדיקור — מחולות ושירים משלנו. 11.05 פניני בוקר. 12.05 מעורב ירושלמי — עם חופני כהן. 13.00 חדשות ותכנית באנגלית. 13.30 חדשות ותכנית בצרפתית. 14.05 בראש צעיר — מגזין יומי לילדים ולבני נוער. 15.00 צבעי הקשת — שירי ארץ־ישראל. 15.30 האוניברסיטה הפתוחה — צרפתית למתקדמים. 16.05 שיר לדרך — שירים ממזרח וממערב. 17.10 תכנית ליום העצמאות של רומניה. 18.05 מנחת ערב. 19.30 שירודים לעולים. 22.05 וזכרון דברים — עם יוסף נרבה. 23.05 שירים עבריים.

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה. 08.05 בראש צעיר — תכנית לילדים בחופשה. 09.05 כוכבי הבוקר — עם הודיפטרס. 10.05 כל צבעי הרשת — מגזין יומי. 12.10 אלף־דאלף כ'בית — עם אהוד מנור. 13.05 בחצי היום — חדשות ופזמונים. 14.05 בת צחוק — הווי והומור. 15.05 רגעי קסם. 16.05 תוצרת הארץ — תכנית בבקשת לשירים עבריים. 16.55 קוראי ספר קוראים ממליצים. 17.05 יומן כלכלה. 17.30 על מספרים ואנשים — מגזין המשק והחברה. 18.05 מסיבת עתתאים — עורך ומנחה: יצחק גולן. 19.00 היום הזה. 19.55 עם ישראל — מוסף לעניינים יהודיים בעולם. 20.05 שלום לבן דודי — פיוט וברכה בשידור חי. 22.05 בינינו לבין עצמנו — שיחות עם מאזינים בשידור חי — מנחה: אלכס טלמור. 00.15 להאזין בחלום — שירים לסיומו של יום.

גלי צה"ל

06.05 צלילי בוקר. 06.30 פוקוס עין. 07.07 שבע אפס שבע — עם אלכס אנסקי. 08.00 בוקר טוב ישראל. 09.05 פתוח — אורלי יניב ורובי לנץ מארחים. 11.05 נכון לעכשיו — עם רפי רשף. 13.05 כולם על דילן — שעה עם ועל בוב דילן. 13.55 לא לכבות את האור — פינה יומית בנושא ירידה מהארץ. 14.05 יום יום דן — עם אלי ישראלי וארז טל. 16.05 קו פתוח לשר התחבורה — מאזיני גלי צה"ל שואלים ושר התחבורה משיב. 16.54 באולפן מילולי — פינתו של אבשלום קור. 17.00 ערב טוב ישראל. 18.05 שעה קלה על כלכלה — עם שמואל נחושתן. 18.57 הודעות לחיילים. 19.00 מבזק ידיעות. 19.05 רדיו ספורט — מגאזין ספורט. 20.05 עושים מדינה — עורך ומגיש: דודו דיין (ש"ח). 21.00 מבט לחדשות. 21.30 לילה לא שקט. 22.05 על הדבש ועל הכיפאק. 23.05 עשרים וארבע — היום שהיה — עם ירון וילנסקי. 23.55 שיחת חצות עם המזרחן ד"ר אמנון כהן. 00.05 ציפורי לילה משוחחות — דודו טופז משוחח עם מאזינים. 02.05 לא רוצים לישון. 05.05 צלילי בוקר.

שידורי צה"ל 2

19.05 רדיו רדיו — עם יואב קוטנר. 20.05 סבבכבסים — שידור מיוחד מעיר הנוער 87'. 22.05 על הדבש ועל הכיפאק. 23.05 קול הג'אז הזה — עורך ומגיש: רני קרפל.

רשת ג'

06.04 בחזרה לאושר — להיטים ותיקים. 07.07 שיר בבוקר בבוקר — שירים עבריים. 09.05 בא לי — עם מנחם פרי. 10.05 שיהיה — שעה של ביטלס. 11.05 30 בצל — עם יקיר אביב. 13.05 כל טוב — פזמונים ומערכונים. 14.05 בטוינג — עם שוש עטרי. 16.05 מוסיקה לעניין. 17.05 משקפיים — עם מיכל שמואלי. 18.00 "מצעד הפזמונים הלועזיים". 21.05 "אדום עתיק" שירים שלא נס ליחם — עם מיכל שמואלי. 23.05 מסביב לחצות — עם יוסי סיאס.

קולנוע

תל־אביב

4.30, 7.15, 9.30
אסתר: קינג קונג 5, 7.15, 9.40
אורלי: ילדים חורגים לאלוהים 5, 7.15, 9.30
בן־יהודה: א.ט. חבר מכוכב אחר 5, 7.15, 9.30
גת: בלון לחופש הגדול 3.15, 6.15, 9.15
גורדון: קנגרו 7.00, 9.30
דקל: קרוקודיל 5, 7.15, 9.30
דרייב אין: סור ההצלחה 7.45
הוד: נינג'ה אמריקאי מס' 3 5, 7.15, 9.30
לימור חדש: פוטו רומן 4.30, 7.15, 9.30
מוזיאון ת"א: מותו של סוכן 7.30, 9.30
4.30, 7.15, 9.30
סינמה 1: אלדין ומנורת הקסמים 5, 7.15, 9.30
סינמה 2: אהבה בחלון ראווה 5, 7.15, 9.30
פאר: לא שם זין 5, 7.30, 9.30
פארים: מונטי פייתון והגביע הקדוש 12, 2, 7.15, 9.30
התפוז המכני 23.30

רב־חן:
חן 1: חנות קטנה ומטריפה 5, 7.30, 9.50
חן 2: ליבו של אנג'ל 5, 7.25, 9.45
חן 3: אני והחברה 5, 7.40, 9.45
חן 4: שלגיה ושבעת הגמדים 11, 2, 5, 7.40, 9.45
חן 5: נשק קטלני 11, 2, 5, 7.40, 9.45
שחף: סור ההצלחה 4.30, 7.00, 9.30
תל־אביב: 007 באזור המסוכן 5, 7.15, 9.30
תכלת: החנות מעבר לפינה 4.30, 7.00, 9.35

רמת־גן

אואזיס: קינג קונג 2 4, 6.40, 9.30
לילה לא שם זין 7.15, 9.30
ארמון: הנבל האוהבת והמאהבת 5, 7.30, 9.45
רב־גן:
גן 1: שלגיה ושבעת הגמדים 5, 7.20, 9.40
גן 2: הרפתקאותיו של סופר בלש 5, 7.20, 9.40
גן 3: אני והחברה 5, 7.30, 9.40
גן 4: דובוני איכפת לי 6.15, 9.15

ירושלים

אדיסון: 007 באזור המסוכן 4.10, 7.15, 9.30
אורנע: קינג קונג 2 4.30, 9.15
בית אגרון:
טרזן ואוצרו הסודי 16.00
בשם כל בני ביתי 17.45
כחום הגוף 20.00
חנות קטנה ומטריפה 22.00
נלגל אותה 24.00
כפיר: ימי הרדיו 4.00, 7.00, 9.30
אוריגל: ליבו של אנג'ל 4.30, 7, 9.15
מיטשל: לא שם זין 7.00, 9.00
סמדר: ילדים חורגים לאלוהים 7.00, 9.30
הבירה: סגור לרגל שיפוצים
אוריון
אור 1: פוטו רומן
אור 2: בקצב השעון 4, 6.30, 9
אור 3: התיך אמריקאי 4.30, 7.00, 9.00
אור 4: הפטריוט 6.30, 9.00
אור 5: אהבה מחלון ראווה 4.30, 7.00, 9.00
ערן: נינג'ה אמריקאי מס' 3 4.10, 7.00, 9.00
תיאטרון ירושלים:
שיחות מלוכלכות 18.45, 21.45

חיפה

אורה: פוטו רומן 4.30, 7.00, 9.15
חן: קינג קונג 4.30, 6.45, 9.00
עצמון 1: נינג'ה אמריקאי 3 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 2: שירותים אישיים 4.45, 7.15, 9.30
עצמון 3: ילדים חורגים לאלוהים 4.30, 7.00, 9.15
רון: סור ההצלחה 4, 6.30, 9.00
אמפי: 007 באזור המסוכן 4.30, 7.00, 9.15
אורלי: לבירינט 6.45, 9.15
קרן אור המתוזר: לא שם זין 7.00, 9.15

נתניה

שרון: המוכטל בטיטו 5, 7, 9.15
סטודיו: לא שם זין 5, 7, 9.15

חולון

כבוי: סושע מוכטל וילדה קטנה 5, 7.15, 9.10
מגדל: בלון לחופש הגדול 6.00, 9.00
אימון: לא שם זין 5, 7.30, 9.30

בת־ים

עצמאות: נינג'ה אמריקאי מס' 3 5, 7.15, 9.30
עמי ותמי 11.00

הרצליה

היכל: אלדין ומנורת הקסמים 5.00, 7.15, 9.30
מלון דניאל – האודיטוריום
שם הוורד — א' ב' ג' ה' 19.00, 21.30

באר־שבע

חן: 007 באזור 4.30, 7.30, 9.30

פתח־תקוה

היכל 1: סור ההצלחה 5, 7.15, 9.30
א.ט. חבר מכוכב אחר 10.30, 12.30, 14.30
היכל 2: אהבה בחלון ראווה 5, 7.30, 9.30
סופרמן 4 10.30, 12.30, 14.30
היכל 3: שם הוורד 7.15, 9.30
עמי ותמי 10.30, 12.30, 14.30, 17.00

עפולה

מוסתרון: 007 באזור המסוכן
א', ב', ד', ה' 9.00
ג': 5.30, 9.00

גבעתיים

הדר: סור ההצלחה 4.30, 7.15, 9.30

ראשון־לציון

רון 1: נינג'ה אמריקאי מס' 3 4.30, 7.15, 9.30
רון 2: סור ההצלחה 5.00, 7.15, 9.30
עמי ותמי 11.30, 12.30, 14.10

תיאטרון

הבימה
התיאטרון הלאומי
הערב יום א', 23.8
מירלה אפרת: 20.30
בית ספר לנשים: 20.30

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום א' 23.8 בשעה 20.30
"חלום ליל קיץ"

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
גני בת־ים — הנביאים 3.

חולון
קופ"ח — עין יהב, אהרון — הופיין 52.

ירושלים
אסותא — המלך ג'ורג' 12.

נתניה
קופ"ח מאוחדת — רח' הרב קוק 13.

פתח־תקוה
עין גנים — רח' חזון איש פינת גורדון.

רמת־גן
הדסה — כצנלסון 151.

תל־אביב
נצח ישראל — נצח ישראל 11, פינת אבן גבירול 55.
בני — דיזנגוף 174.

חיפה
יבנה — אבן סינא 7.

רחובות
כללית — בני משה.

רעננה־כ"ס
קופ"ח כללית — הרשות הוד השרון.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב - בימים ב', ד', ו' - כירורגיה ופנימית. ילדים - כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב - בימים א', ג', ה' שבת - כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא - כל המחלקות - כל השבוע.

נתניה

● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים - כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

שערי צדק - פנימית, נשים, אורטופדיה.
הדסה ע"כ — ילדים, עיניים, א.א.ג.
בקור חולים — כירורגית.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'–ה' בין 08.00–20.00, בימי ו': 08.00–15.00. טלפונים: 03־433500, 03־453300.

יד ביד – ארון קשבת בטלפון לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה
ירושלים - 02־243358
ת"א - 226027 (24 שעות)
חיפה - 04־229488 (20.00–11.00)
גליל מערבי - 04־922222

קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' וד' - טל. 222732.

"קו פתוח" - ארון קשבת לילדים ובני־נוער 03־221080 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל

בתל־אביב — בימים א'–ה' בין השעות: 21.00–23.00. בלילות שבת ובערבי חג בין השעות: 18.00–24.00. בשבתות ובחגים בין השעות: 15.00–21.00.
הכתובת: רח' ברדיצבסקי 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הגפן 26, קומה ג', טל': 523566. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה

המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00–9.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 וליד המשביר קומה א', טל': 294869, 03־285822.

מרכז סיוע לנפגעות אונס

לרעננה ואיזור השרון, טל' 052־52432 בימים א'–ה' בשעות 21.00–17.00.

עזרה ראשונה נפשית

ער"ן ירושלים — טל' 02־227171
ער"ן תל־אביב — טל' 03־5461111
ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' 03־261113
ער"ן חיפה — טל' 04־672222
ער"ן באר־שבע — טל' 057־418111
ער"ן נתניה — טל' 053־35316

סילוק מיטורים

מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111; לוד/רמלה — 101. טל' 08־221022; עפולה — טלפון 065־93554; טבעון — 101. טלפון 04־931401, נהריה — טל' 04־823333; בת־ים — טל' 5511111; באר־שבע — טל' 057־74767; יפת"ל בגוש דן, טל' 03־330848.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100. אילת — 244; חדרה — 22444.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה:
בימים א'–ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30

מחיפה לבני־ברק וירושלים
א'–ו': 7.00

מתל־אביב לחיפה:
בימים א'–ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.

מתל־אביב לנהריה:
בימים א'–ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.

מחיפה, בת־ים, לתל־אביב:
בימים א'–ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.

מנהריה לחיפה ולתל־אביב:
בימים א'–ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.35, 16.33, 18.38.
בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35.

* הרכבת תופעל בימי א' בשבוע ויום אחרי חג בלבד.

עדת ההגנה במשפט דמיאניוק עזבה את הארץ לאחר שניסתה להתאבד

אניטה פריצ'ארד הירבתה להסתבך בחקירתה הנגדית וחזרה בה מקביעותיה ● השאירה 4 מכתבים לפני שניסתה לשים קץ לחייה

אניטה פריצ'ארד, עדת ההגנה במשפט דמיאניוק אשר ניסתה ביום ה' בלילה לשים קץ לחייה, עזבה אתמול בבוקר את הארץ במטוס סוויסאייר לציריך, בדרכה חזרה לארה"ב.

הערה האמריקנית, ילידת שבדיה, באה לנמל התעופה ללא ליווי. היא היתה עדיין חיוורת, אך צעדה בצעדים נמרצים, כשבידה זר ציפורנים ורודות ובידה השניה מזוודה קטנה.

בשיחה עם כתב עת"ם אמרה פריצ'ארד שמה שעבר עליה היה סיוט. "עכשיו אהיה בסדר", אמרה והוסיפה, שאיש לא התאכזר כלפיה או ניסה לעשות לה רע ואין לה טענות.

כזכור, ניסתה הערה ביום ה' בערב בהיותה במלון "אמריקן קולוני" בירושלים לשים קץ לחייה על-ידי בליעת כמות גדולה של כדורי אספירין וחיתוך וריד ידה. זאת, ככל הנראה, לאחר שבהופעתה בבית-המשפט נאלצה למעשה לבטל את עדותה ולהודות בכך שאין היא מומחית כלל וכלל.

ארבעה מכתבים

"מה עשיתי, מה עשיתי", מלמלה אניטה פריצ'ארד, כאשר נמצאה ביום חמישי בערב במיטתה במלון "אמריקן קולוני" על-ידי מנהל המלון, כשעל המיטה כתמי דם קרוש ולצידה קופסת תרופות ריקה.

מנהל המלון הזעיק את הסניגור, עו"ד יורם שפטל, ופריצ'ארד הועברה לבית-החולים "ביקור חולים" בירושלים. בחדר המיון של בית-החולים בוצעה בה שטיפת קיבה והיא קיבלה טיפול רפואי ראשוני.

בכליה של פריצ'ארד נמצאו 4 מכתבים שכתבה. מכתב להגנה, מכתב לאימה, מכתב לבעלה ומכתב לאחותה בארה"ב. מכתבים אלה נמצאים עדיין בבית החולים ביקור חולים. הסניגור עו"ד יורם שפטל אמר, כי לא ידוע לו תוכן המכתבים.

אינה מומחית כלל

אניטה פריצ'ארד הירבתה להסתבך בחקירתה הנגדית במהלך משפטו של ג'ון דמיאניוק ביום ד' האחרון, וחזרה בה מקביעותיה שנאמרו בחקירה הראשית.

במהלך המשפט גילה התובע מיכאל שקד, כי האוניברסיטה שבה היא לומדת בהתכתבות אינה מוכרת כלל ע"י רשויות ההשכלה הגבוהה בארה"ב ואינה מוסמכת לתת תארים ורשיון עבודה מקצועי.

הערה גם הודתה במהלך המשפט, כי אין היא יכולה להופיע כמומחית בתחום הפסיכולוגיה ובכל תחום אחר במשפטים בארה"ב. (עתים)

טלקס

● הסכם להפקות סרטים בין ישראל ואיטליה

הממשלה תאשר בישיבתה היום את ההסכם להפקות משותפות של סרטים בין ישראל ואיטליה – על-פי הצעתו של שר-התעשייה-והמסחר, אריאל שרון.

ההסכם, שהושג עוד לפני מספר שנים בין ישראל ואיטליה, נועד לעודד הפקות משותפות של סרטים משתי המדינות על-ידי מתן סיוע ממשלתי משני הצדדים. במשרד-התעשייה-והמסחר אומרים, כי ההסכם עשוי לתרום למאמצים לעידוד ענף הסרטים בארץ, להתרחבותו ולהגברת היצוא של הענף.

ההסכם קובע במפורש, כי סרטים שיאושרו, לאחר שיעמדו בקריטריונים, יהנו מסיוע ממשלתי בכל אחת המדינות.

אודי נחשון

● עמוס ברנס הוציא ספר שירים

אסיר העולם לשעבר, עמוס ברנס בן 41, מי שהורשע ברצח החיילת רחל הלר, הוציא ספר שירים הקרוי "אני".

ברנס, שריצה תשע שנות מאסר בגין רצח רחל הלר ושוחרר לפני ארבע שנים, עובד כיום בעיריית עכו במחלקה לשיקום האסיר.

את ספר השירים שהוציא כתב ברנס בחלקו לפני שנכנס לכלא, חלקו נכתב בעת ישיבתו בכלא וחלקו האחרון נכתב לאחר ששוחרר.

בשיחה עם כתבנו אמר ברנס, כי הוא מתכוון להקדיש את חייו למאבק להוכחת חפותו. לדבריו, צפויים בקרוב גילויים חדשים בפרשה, לאחר שנאספו בידיו ראיות חדשות, אותן הוא מתכוון להעביר ליועץ המשפטי לממשלה כדי שיורה על משפט חוזר.

יואב אביב

● חולצה נערה שמעדה לנחל ברמת-הגולן

מסוק וצוות חילוץ של חיל האוויר חילצו אתמול נערה בת 16 שמעדה בנחל יהודיה ברמת-הגולן ונפצעה קשה.

הנערה טיילה עם קבוצה של החברה להגנת הטבע, ישבה באחד מערוצי הנחל ולפתע הידרדרה אבן גדולה על ראשה והיא נפלה לתוך הנחל.

למקום הוזעק צוות החילוץ, ולאחר שנבצר ממנו לחלץ את הנערה בעצמו, הוזעק מסוק חיל האוויר ובאמצעות חבלים הועלתה הצעירה והועברה לביה"ח רמב"ם בחיפה. **יהודה צור**

● 3 נפצעו מיריות שמחה בחתונה

שלושה צעירים נפצעו אתמול מיריות שמחה בחתונה שנערכה בכפר ג'ועריש שליד רמלה.

שלושת הפצועים, האחד באורח בינוני ושניים באורח קל, אושפזו בביה"ח אסף הרופא. היורה נעצר לחקירה. **זהבה מוזס**

● אסיר דקר את חברו בכלא איילון

אסיר בכלא איילון נדקר אתמול על-ידי אסיר אחר במרפאת הכלא והועבר באורח בינוני לחדר הניתוח.

הרקע למעשה עדיין לא ידוע. המקרה אירע כאשר שני האסירים, שהובאו ע"י הסוהרים, ניפגשו במרפאת כלא איילון. החשוד בדקירה מכחיש כל קשר למעשה. **זהבה מוזס**

„נאטום לכם את הדירה, לא יגורו כאן ערבושים"

איימו דיירים בערד על זוג ערבים שביקשו לשכור דירה בשכנותם

מאת שלי יהודוביץ', כתבת „על המשמר"

„אם תעברו לגור בבנין הזה – נאטום לכם את הדירה. ערבי לא יגור בבית הזה. כך איימו שכנים בבנין מספר 52 ברחוב בן-יאיר בערד על מוחמד ומרים עווד, שביקשו לשכור דירה בבניין.

מוחמד עווד (30), בן כפר תמרה, הוא בוגר אוניברסיטת בן-גוריון בכימיה ועובד כאחראי על מעבדת המזון של מפעל „שפע" בערד. הוא גם משמש כמזכיר ועד העובדים במפעל. רעייתו מרים (29) היא מורה בבית ספר בדואי סמוך לערד. לזוג 3 ילדים. הם מתגוררים זה שנה בערד והשתלבו היטב בקהילה המקומית.

בשבוע שעבר פג תוקף חוזה השכירות שלהם, ובעל הדירה ביקש לשוב ולהתגורר בה. הם מצאו דירה מתאימה בבניין שברחוב בן-יאיר וסיכמו בעל-פה עם בעלי הדירה את פרטי החוזה.

ביום שהיו אמורים לחתום על חוזה השכירות התקשר עימם בעל הדירה ואמר לעווד, כי השכנים בבניין מאיימים להתנכל לו אם ישכיר את הדירה לערבי.

עווד הציע לבעל הדירה, ארמון צפריר, להיפגש עם הדיירים על כוס קפה, כדי שיראו, בלשונו, „שאין לנו קרניים ואין לנו זנב, ושהשד לא נורא כל כך".

צפריר הסכים ברצון, אולם כשהוזמנו הדיירים לפגישה גברו האיומים ואיש מבין 28 המשפחות המתגוררות בבניין לא הסכים להגיע לפגישה.

בני הזוג עווד הגיעו למרות זאת לפגישה אצל בני הזוג צפריר, אולם אז החלו השכנים להשתולל בפתח הדירה ולאיים על האורחים.

בני משפחת עווד ויתרו על המגורים בדירה, לא משום שחששו להתמודד עם הבעיה, לדבריהם, אלא משום שחששו לגורל ילדיהם.

דיירי הבניין אמרו לכתבתנו, כי „אם יכנסו לכאן ערבושים ומתי-עמידר תהיה כלב לעומת מה שיהיה כאן. נאטום להם את הבית. לא ניתן להם לחיות פה. תהיה כאן משטרה כל הזמן".

„אנחנו לא גזענים", אומר אחד השכנים. „אבל לא ניתן להם לחיות פה. שיגורו בכפרים שלהם".

ראש מועצת ערד, אברהם (בייגה) שוחט, אמר בתגובה: „אני מקווה שהאירוע הזה של מניעת השכרת דירה לאזרח ישראלי ערבי שעובד פה מספר שנים הוא אירוע חריג. עד כמה שאני יודע, זה מקרה ראשון בערד. התנהגות השכנים יוצרת מתחים ואינה תורמת לחיים ביחד ויש להצטער על כך".

שלושה בני משפחה נהרגו בתאונה בצומת מורשה

מאת יהושע מרקוס ויואב אביב, כתבי „על המשמר"

שלושה אנשים נהרגו ו-5 נפצעו קשה בתאונת דרכים קטלנית שאירעה בחצות אור ליום שישי בצומת מורשה ברמת השרון.

מכונית מסחרית מסוג פולקסוואגן שנסעה בכביש גהה צפונה התנגשה בצומת מורשה במשאית שבאה מצומת הכפר הירוק.

שלושה ההרוגים הם מהמכונית המסחרית: מחלוף בוגלו, בן 53, אשתו שרה בוגלו בת 57 וחמותה מרים בוגלו בת 75, כולם מחדרה.

הפצועים קשה הם: מסעוד בוגלו בת 42 מטבריה, זהבה אוחיון בת 36 מטבריה, אעישה ביטון מדימונה, עליזה משעלי מדימונה ועליזה זייקורוב מבת-ים.

מכוניות מד"א פינו את ההרוגים והפצועים לבתי-חולים. המשטרה פתחה בחקירת נסיבות התאונה הקטלנית.

ילדה נדרסה למוות

עיידה ג'וראן בת 7 מהכפר ג'אסר א-זורקא נדרסה למוות ביום ששי בתאונת דרכים בכביש המהיר חיפה תל-אביב.

הילדה חצתה את הכביש בסמוך לגשר המוביל לכפר ונפגעה על-ידי מכונית „אאודי" שנסעה מחיפה לתל-אביב. היא נפצעה אנושות והועברה לבית-החולים „הלל יפה" בחדרה, שם מתה מפצעיה.

נהג המכונית, תושב מגדל-העמק בן 40, נעצר לחקירה.

תושב עכו נרצח ביריות על רקע חיסול חשבונות

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

מרדכי כהן בן 24 מעכו נרצח ביום שישי בלילה ליד ביתו ברחוב אלקלעי, כנראה על-ידי אלמוני שארב לו במקום וירה בו מטווח קרוב מספר יריות.

אמבולנס של מד"א העביר את קורבן הירי כשהוא פצוע אנושות לבית-החולים בנהריה, שם מת מפצעיו.

מיד לאחר הירי הגיעו למקום כוחות משטרה גדולים בפיקודו של מפקד מרחב הגליל, יעקב גנות, שהורה לפתוח במצוד רחב אחר היורה.

המשטרה עצרה שני גברים וקטינה כחשודים במעורבות במעשה.

חוקרי המשטרה סבורים כי מרדכי כהן נרצח על רקע חיסול חשבונות בעולם התחתון. מרדכי כהן היה מוכר במשטרה כעבריין רכוש וסמים.

נודע, כי בעבר היה עצור מספר פעמים כחשוד במעשי רצח שאירעו באיזור הצפון על רקע חיסולי חשבונות בעולם התחתון. במשטרה סבורים כי ייתכן שנרצח על רקע מעורבותו במעשים אלה.

בפלילים

11 שנות מאסר ללווייתן סמים מכפר משהד

מאת שלמה גלזר, כתב „על המשמר"

מוחמד סארי חסן בן 43 מכפר משהד, שנחשב לאחד מגדולי ספקי הסמים בארץ, נידון בסוף השבוע בבית-המשפט המחוזי בנצרת ל-11 שנות מאסר בפועל ולשלוש שנים על תנאי.

התובעת שלוה לוין טענה בכתב-האישום, כי הנאשם עסק במשך יותר משנתיים בסחר בסמים קשים ומכר בתקופה זו למעלה משני ק"ג הרואין בשווי מאות אלפי דולר. כמו-כן עסק הנאשם ביבוא הרואין והיה קשור עם סוחרים רבים מכל רחבי הארץ. בחקירתו מסר הנאשם מידע רב על פעילות הסמים באיזור ובארץ.

נעצר חשוד נוסף ברצח „הגמד" מנתניה

מאת יהושע מרקוס, כתב „על המשמר"

המשטרה עצרה ביום שישי את אליאס עטיאס בן 19 מנתניה, החשוד במעורבות ברצח יצחק מיימון („הגמד") ב-3.8.87. בפרשה זו עצורים שני חשודים נוספים, יצחק מרדכי וגבי פלח.

ב"כ המשטרה, מפקח חיים פרלון, טען בבית המשפט, כי עטיאס נראה באותו יום נוסע ברכב ביחד עם גבי פלח. כן טען, כי בידי המשטרה חומר חדש המשלים את החקירה.

הסניגורים, עוה"ד משה מרוז ודוד יפתח, טענו בבית המשפט, שאין לעצור אדם להמשך החקירה כשאין ראיות מבוססות נגדו כאשר מדובר בעבירה כה חמורה.

השופט שלי טימן הורה לעצור את החשוד ל-10 ימים.

נעצרו 2 חשודים בהדחת הנעדרת רוזנס לסמים

מזל ממת (23) ויוסף סער (25) מיפו נעצרו ביום ו' בבית משפט השלום בתל-אביב ל-8 ימים בחשד שסחרו בהרואין בקנה מידה נרחב ביפו והדיחו את הנערה רוזי רוזנס לשימוש בסמים.

כזכור, נעלמה רוזי רוזנס ב-31.7.87 לאחר ששבה בשעת לילה מאוחרת לביתה, בעת שעלתה בחדר המדרגות לדירתה. מקרה היעלמה שוחזר בתוכנית „בשידור חוזר" בטלוויזיה.

בבקשת המעצר של השניים נאמר, כי החשודים הדיחו את רוזי לשימוש בסמים, ועסקו בסחר בהרואין בקנה מידה נרחב ביפו. ב"כ המשטרה ביקש לעצור את השניים ל-15 יום כל אחד.

בחקירה הנגדית ע"י סניגורה של מזל, עו"ד אהרון שלנגר, הודה ב"כ המשטרה, כי החשודה נעצרה לאחר שחשבו שהיא יודעת על נסיבות היעלמותה של רוזי רוזנס, והמשטרה ביקשה ממנה לעזור להם בחיפושיהם.

יוסף סער, שלא היה מיוצג ע"י עורך-דין, אמר, שהודה במה שהודה במשטרה, אך הדגיש: „על רוזי אני לא יודע בכלל. הייתי ידיד שלה ואני לא יודע על היעלמה".

השופטת דבורה ברלינר החליטה לעצור את השניים ל-8 ימים בציינה, שמהחקירה עולה ראיה מוצקה לכך שהשניים עסקו בסחר בסמים. „יתכן שהשניים לא מסרו את כל הידוע להם על רוזי רוזנס, אבל לא זאת עילת המעצר", קבעה השופטת והוסיפה, כי ברור ששיחרור החשודים עלול לטרפד את החקירה. (עתים)

למשפחת רגלסון-גינת
אתכם באבלכם במות האם
חיה
(אלמנת הסופר והעורך אברהם רגלסון)
בית „על המשמר"

למשפחת בן-חיים ולקיבוץ יד-מרדכי
אתכם באבלכם במות
ברטה
היקרה
אחותה של חברתנו אידה רישא ז"ל
קיבוץ מזרע

ליצחק בן חיים ומשפחתו
תנחומים במות
ברטה ז"ל
בל תדעו דאבה עוד
הנהלת קואופרטיב „הנגב"

לחברתנו פנינה לוזון, למשפחת בר-און ולקיבוץ דליה
אתכם באבלכם הכבד על מות
יואב
קיבוץ דן

23.8.87

המשטרה התבקשה לפנות המתבצרים ב„רום כרמל"

חברי הוועד ייפגשו היום עם שמיר ויבקשו התערבותו למניעת סגירת המפעל ● ח"כ גרוסמן מגייסת חתימות לכינוס מיוחד של הכנסת

מאת קובי מנדל, יואב אביב ואבשלום קווה
כתבי „על המשמר"

מנכ"ל קונצרן „אורדן" מתכוון להפעיל היום את צווי בית-המשפט האוסרים על 120 פועלי מפעל „רום כרמל" שבטירת-הכרמל להימצא בתחומי המפעל או ברדיוס של 300 מטרים ממנו.

העובדים, המבוצרים במפעל מאז תחילת השבוע שעבר, חוששים כי משטרת מרחב חיפה תפעל הבוקר בכוח למימוש צווי המניעה שהוצאו נגדם בשבוע שעבר, לאחר שהנהלת המפעל פנתה למשטרה בבקשה לממש את הצווים.

ועד עובדי „רום כרמל" ייפגש הבוקר לאחר ישיבת הממשלה עם ראש הממשלה יצחק שמיר ויבקש ממנו להפעיל לחץ על חברת „כלל" כדי שזו תימנע מסגירת המפעל.

ביום שישי ביקרה במפעל ח"כ חייקה גרוסמן, כשהיא מלווה ברכז האיגוד המקצועי של מפ"ם, דב אלקנתי.

כינוס מיוחד של הכנסת

ח"כ גרוסמן, הבטיחה לעובדים לגייס חתימות של 20 חברי כנסת ולבקש את כינוסה המיוחד של הכנסת כדי להעלות הצעה דחופה לסדר היום למניעת סגירת המפעל.

לדברי ח"כ גרוסמן, „עומדת מאחורי העקשנותו של מנכ"ל קונצרן „אורדן", מיכאל תמרי, פרשה שיש לפענחה באמצעות חקירה יסודית של מאזני המפעל, לאחר שהתעורר ספק אם הסיבה לסגירת המפעל נעוצה בחוסר רווחיות".

לדעתה, יש להעביר את המפעל לניהול העובדים בעזרת ההסתדרות.

רכז המחלקה לאיגוד מקצועי במרכז מפ"ם וחבר מזכירות מועצת פועלי חיפה, דב אלקנתי, תבע ממזכיר מועצת פועלי חיפה לקיים ישיבת מזכירות מיוחדת בפרשת סגירת המפעל.

פועלי „רום כרמל" שהו אתמול במפעל עם בני משפחותיהם ובליל שבת ביקרו אותם מזכיר מועצת פועלי חיפה, משה וורטמן, ויצחק מסיקה, נציג מועצת פועלי חיפה המטפל במשבר הפוקד את המפעל.

ביום שישי נפגשה נציגות העובדים עם שר-התחבורה חיים קורפו. לדברי יו"ר ועד הפועלים, יהודה מזרחי, הבטיח שר-התחבורה כי יפנה לרה"מ ויבקש ממנו לעמוד בהבטחתו לפנות למנכ"ל „כלל", אהרון דוברת, במגמה למנוע את סגירת המפעל.

יו"ר סיעת חד"ש, בנימין גונן, פנה בסוף שבוע אל מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, בדרישה לכנס את מטה המאבק של האיגוד המקצועי כדי לדון בהתפתחויות החמורות במפעל „רום כרמל". כמו-כן דורש גונן, כי למטה המאבק יצורפו 12 ועדי העובדים של מפעלי „אורדן".

ח"כ גרוסמן בפגישתה עם העובדים המתבצרים ב„רום כרמל"
צילום: פול מלינג/-ישראל סאר

„היום נחסום 5 צמתים בצפון; בפעם הבאה – 400 נקודות"

אומרים החקלאים המוחים על מדיניות הממשלה ש„מביאה לחיסולם"

מאת יהודה צור.

היום בשעה 7 בבוקר יחסמו חברי קיבוצים ומושבים בצפון בעזרת טרקטורים ומכונות חקלאיות חמישה צמתים ראשיים בצפון במחאה על מדיניות הממשלה הגורמת לדבריהם, לחיסולה של ההתיישבות במדינה.

החקלאים מתכוונים לחסום את הצמתים בנהריה, מחניים, גולני, צמח ואת צומת ציפליק מול גשר דמיה בבקעה. המשטרה אישרה למפגינים למחות בשלטים ובעמידה ליד הצמתים, אולם אסרה עליהם לשבש את התנועה. ככל הנראה ינסו החקלאים לחצות את הצמתים הראשיים בתנועה איטית של כלי רכב ובהליכה של המפגינים, ובכך לשבש את התנועה.

ממטה המאבק נמסר, כי בכל יום שעובר בלי לממש את התחייבויות שנתנה הממשלה נאלצים החקלאים לשלם מיליון דולר ריבית. לדברי ראשי המטה, הבטיחה הממשלה לפני כחודש וחצי להקים מינהלת הסדר לפתרון בעיות ההתיישבות, אולם עד כה היא לא הוקמה.

„זהו שלב ראשון של המאבק ובפעם הבאה אנו מתכוונים לחסום 400 נקודות", נמסר ממטה המאבק.

לכתבנו נודע, כי בתוכנית מטה המאבק לקיים הפגנה של אלפי חקלאים מול בתיהם של יצחק שמיר, שמעון פרס ומשה נסים, האחראים לדעתם למצבה הקשה של ההתיישבות העובדת.

מאשימים את פרס

„שמעון פרס היה אחראי ישיר לריבית הרצחנית ולאינפלציה המשתוללת שגרמו לבעיותיה הכלכליות החמורות של החקלאות בארץ כאשר עמד בראש ממשלה ולכן מתוכתו למצוא פתרון מידי למשבר", אמר אתמול יהודה וולמן, ראש מטה המאבק המשותף להתיישבות העובדת ולהסתדרות, בשיחה עם כתבנו. „פרס צריך לעמול קשה כדי להחזיר לעצמו את האמינות שאבדה לו בעיני ההתיישבות העובדת בגלל היעדר רצון מצידו למצוא פתרון לבעיותיה", הוסיף יהודה וולמן.

מנהלי „רניש" מנסים למצוא משקיע שירכוש את החברה

מאת אודי נחשון,
כתבנו הכלכלי בת"א

מנהלי רשת חנויות הרהיטים „רניש", שנקלעה לקשיים כספיים, יעשו בימים הקרובים מאמצים למצוא משקיע שירכוש את החברה או יצטרף אליה כשותף, כדי לחלצה מהמשבר.

הבנקים הנושים — בנק לאומי ובנק המזרחי — ממתינים לתוצאות המגעים שמנהלים ראשי „רניש" עם גורמים שונים. מנהלי הרשת טוענים, כי היתה התעניינות של גורמים רציניים. אחד מהם, קונצרן „כור", התעניין ברכישת הרשת כדי לצרפה לרשת „קלאס" שבבעלותו, אולם למגעים אלה לא היו כל תוצאות.

מקורות בכירים בשני הבנקים הנושים העריכו בסוף השבוע, כי ניתן למצוא משקיע שיחלץ את „רניש" ממצוקתה הכספית, ולכן הבנקים לא ימהרו לבקש למנות לחברה כונס נכסים. „רניש" חייבת לבנקים 1.5 מיליון דולר — מתוכם כמיליון דולר לבל"ל. שאר החובות — ללקוחות שהזמינו רהיטים, ומעריכים כי מדובר ביותר מאלף לקוחות.

16 חנויות נסגרו ביום חמישי שעבר עד סוף החודש ו-150 העובדים הוצאו לחופשה. הנהלת הרשת נקטה בפעולה זו מחשש ללחץ של מאות לקוחות הממתינים לרהיטים שהזמינו. הקשיים הפיננסיים מגבילים עתה את החברה בשחרור סחורות מהמכס.

צוקר: להט הקים חברה ללא אישור הנהלת העירייה

מאת ירון זליג,
כתב „על המשמר"

„העבירות על החוק הפכו לחלק בלתי נפרד מפעולות העירייה" — אומר חבר מועצת העיר ת"א, אריה צוקר. בהצעה לסדר היום שיועלה בישיבת המועצה שתתקיים היום טוען צוקר, כי בעירייה מתקבלות החלטות אשר אינן מובאות לדיון ואישור המוסדות הנבחרים שלה.

צוקר טוען, כי „משכן אומנויות הבמה", חברה פרטית שהוקמה בראשות ראש העיר שלמה להט, נרשמה ללא אישור הנהלת העירייה, ועדת הכספים ומועצת העיר וכן לא אושרה כנדרש בחוק על-ידי משרד הפנים. לדבריו ישנה כאן עבירה על צו העיריות — הקמת תאגידים לפיו לא תייסד העירייה חברה או אגודה עירונית אלא באישור שר-הפנים וברוב של שני שלישים מחברי מועצת העיר.

צוקר מסתמך בהצעתו על מכתב ששלח היועץ המשפטי של העירייה, דוד טלמור, למנכ"ל החברות העירוניות מנחם להב, ובו נאמר, כי ראש העיר אינו רק מייסד החברה, כי אם גם יו"ר מועצת המנהלים שלה. מכאן, טוען צוקר, שלעירייה שליטה מעשית בתאגיד זה.

במקרה נוסף שהעלה צוקר הוא טוען, כי העירייה מכרה בתחילת השנה את מניותיה בחברת מת"ם — מכני תעשיה ומלאכה — מבלי שהתקבל על כך אישור מהנהלת העירייה, מועצת העיר וועדת כספים.

בנק הפועלים יוזם הסדר לחובות המושבים

מאת אודי נחשון, כתבנו הכלכלי בת"א

בנק הפועלים הגיע להסכמה עקרונית עם ארגון מושבי עמק חפר והשרון להסדר החובות של מושבים בעייתיים בארגון הזה. בימים הקרובים עשוי להודיע גם בנק לאומי על הצטרפותו להסדר.

בסוף השבוע הסתיימה סדרה של דיונים בעניין חובותיו של ארגון מושבי עמק חפר והשרון לבנק הפועלים, לאחר שהבנק החליט ליזום הסדרים לפתרון חובות המושבים. הסיכום שהושג בסוף השבוע נעשה בשיתופו של מזכיר תנועת המושבים. בנק הפועלים יפתח עתה במגעים לבדיקת מצבו של כל מושב החבר בארגון הזה. למושבים בעייתיים תערך תוכנית לפריסת החובות, על בסיס תוכנית עבודה שנתית.

עוד סוכם, שכל מושב יעבוד רק עם בנק אחד, ובמסגרת ההסדר תהיה חלוקה של המושבים בין הבנקים הנושים. לכן הוצע לבנק לאומי להצטרף להסדר והוא אמור להודיע על החלטתו בעניין זה כבר בימים הקרובים.

בבנק הפועלים רואים בהסדר שהושג מודל להסדרים נוספים עם ארגוני מושבים אחרים. בהנהלת הבנק אומרים, כי ניתן להשיג הסדרים דומים בנקיים שאינם מחייבים מעורבות ממשלתית. למעשה מדובר בכל ארגוני המושבים פרט לארגון משקי הצפון, משקי הגולן ומשקי בקעת הירדן.

בקשת „טמפו" להקים מפעל בדימונה תאושר כנראה היום

מאת אודי נחשון, כתבנו הכלכלי בת"א

למרות לחצים כבדים שהפעילו ראשי קונצרן „כור" בשבועיים האחרונים, הגיעו הסימנים כי מינהלת מרכז ההשקעות בתמ"ס תאשר היום את בקשת חברת „טמפו" להקים מפעל לייצור בקבוקי זכוכית בדימונה — העריך אמש גורם בכיר במשרד התעשייה והמסחר.

מינהלת מרכז ההשקעות תדון היום בבקשתה של „טמפו" להקים את המפעל הזה, בהשקעה של כ-15 מיליון דולר, שעל שולחנה שתי המלצות להקמת המפעל — של חטיבת הכימיה בתמ"ס ושל הבנק לפיתוח התעשיה. הוער סקר בדבר נחיצותו של מפעל נוסף לייצור בקבוקי זכוכית.

בשבוע האחרון הוחרף העימות בין „טמפו" ל„כור", בעלת המונופול לייצור בקבוקי זכוכית, במפעל „פניציה" בירוחם. ראשי „כור" טענו, כי עם השלמת הרחבתו של „פניציה", תגיע תפוקתו ל-100 אלף טון בשנה, ותפוקה זו תספק את דרישות השוק המקומי. ב„טמפו" טוענים, כי על-פי התחזיות, יידרשו עד 190 אלף טון זכוכית לשנה ולכן יש צורך בהקמת מפעל נוסף. כיום צורכת „הכור" כ-70 אלף טון זכוכית, והמפעל שהיא מבקשת להקים אמור לייצר בקבוקי זכוכית בכמות כפולה — עד 35 אלף טון בשנה.

הסתיים סכסוך העבודה בבנק הבינלאומי

מאת אודי נחשון, כתבנו הכלכלי בת"א

בסוף השבוע הסתיים סכסוך העבודה בבנק הבינלאומי, לאחר שהנהלת הבנק חזרה על הבטחתה לטפל בסניפים שייקלעו למצוקת כוח אדם בשל שיטת העבודה. העובדים גם יוכלו להמשיך לעבוד במתכונת גמישה, אולם היקף שבוע העבודה ימשיך להיות 39 שעות בשבוע.

במסגרת הגמשת שבוע העבודה, יכולים העובדים לסיים את העבודה פעמיים בשבוע בשעה 12:30 — בתיאום עם מנהל הסניף, אשר אמור לדאוג לכך שקבלת הקהל לא תיפגע.

בהנהלת הבנק טוענים, כי בסיכום שהושג בסוף השבוע עם ראשי הוועד אין כל חדש, וזו הוכחה נוספת לכך שלא היתה כל הצדקה לשיבושי העבודה. בהנהלת הבנק גם הזכירו, כי למעשה נכשלו העיצומים בשבוע שעבר ורוב העובדים נתנו שירותים סדירים.

שרידי ארמונו של אחאב נחשפו ליד קיבוץ יזרעאל

מאת שלמה גלזר, כתב „על המשמר"

שרידי ארמונו של אחאב מלך ישראל נחשפו בסמוך לקיבוץ יזרעאל. הארמון התגלה באקראי בעת שהוחל בהכשרת הקרקע להקמת מוזיאון להתיישבות בעמק באתר „קיבוץ חלוצים".

עם חשיפת שרידי המבנים העתיקים הוזעק למקום הארכיאולוג פנחס פורת, חבר קיבוץ מסילות. פורת בדק את הממצאים והעלה, כי מדובר בשרידי מבנים מתקופת מלכות ישראל וכי יש דמיון רב בין ארמונו של אחאב שנחשף בשומרון לבין השרידים שנחשפו בסמוך ליזרעאל.

על-פי חפירות שנערכו, אורך החומה המקיפה את המבנים כ-500 מ' ורוחבה כ-160 מ', דבר המעלה השערות, כי מדובר בעיר קטנה ולא רק בארמון. פרט מעניין נוסף הוא החפיר המקיף את החומה ברוחב 8 מ' שממנו הארמון נבנה במבנה „חלקלקה", שייעודו היה להקשות על תוקפי הארמון להעפיל לחומות.

בכתובים מופיעים פסוקים המחזקים את השערות המומחים ביחס למבנים: במלכים א' כתוב, כי לאחאב היו שני ארמונות — בקיץ בשומרון ובחורף ביזרעאל. כמו כן מוזכר, כי איזבל אשתו של אחאב הושלכה אל „החלקלקה".

כנס יוצאי צפון אמריקה בהתיישבות העובדת

מאת שלמה גלזר, כתב „על המשמר"

כנס של יוצאי צפון אמריקה בהתיישבות העובדת נערך אתמול בקיבוץ הראשון של תנועת השומר הצעיר מצפון אמריקה, עין השופט, החוגג 50 שנה להיווסדו.

כ-3500 יוצאי צפון אמריקה חיים בהתיישבות העובדת ברחבי הארץ. כ-300 מהם, רובם המכריע ותיקים, התקבצו אתמול בשעות אחר הצהריים בקיבוץ עין השופט למפגש רעים ולהעלאת זכרונות.

החלוצים שלפני המחנה בארה"ב, מוותיקי המשק, דיבר על החלום שהיה לבני דורו להיות — המחנה שלמרבה האכזבה לא בא.

שגריר ארה"ב בישראל תומס פיקרינג, שכיבד בנוכחותו את האירוע, דיבר על הקשר היציב והקבוע בין ישראל וארה"ב ועל 70 אלף העולים מארצות-הברית, החיים בישראל ומהווים את ראש הגשר לקשר זה.

גם שגריר קנדה בישראל דיבר על 7500 הקנדים החיים בישראל והזכיר את אלפי הישראלים החיים בקנדה.

יעקב חזן דיבר על העוז לחלום ועל התקווה ש-25 אלף מיהודי ארה"ב יגיעו כל שנה לארץ.

כן נאם גזבר הסוכנות היהודית ומועמד מפלגת העבודה לתפקיד היו"ר, עקיבא לוינסקי.

23.8.87